

Załącznik do Uchwały Nr/..... /2015
Rady Powiatu Inowrocławskiego
z dnia 2015 r.

Projekt

Strategia Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do 2020 r. CZĘŚĆ I

Inowrocław, 2015 r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
ROZDZIAŁ I. TRYB PRAC I METODOLOGIA.....	7
ROZDZIAŁ II. WNIOSKI Z DIAGNOZY. ANALIZA SWOT	10
ROZDZIAŁ III. MISJA POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO	21
ROZDZIAŁ IV. PRIORYTY, CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, DZIAŁANIA	23
PRIORYTET I: ZDROWE, AKTYWNE I SOLIDARNE SPOŁECZEŃSTWO ORAZ EFEKTYWNE USŁUGI	24
PRIORYTET II. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ, SPÓJNOŚĆ WEWNĘTRZNA I DOSTĘPNOŚĆ ZEWNĘTRZNA	54
PRIORYTET III: TOŻSAMOŚĆ I DZIEDZICTWO.....	73
PRIORYTET IV. KONKURENCYJNA OTWARTA NA WYZWANIA GOSPODARKA.....	80
ROZDZIAŁ V. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII.....	95
BIBLIOGRAFIA	110

WPROWADZENIE

Strategiczne zarządzanie rozwojem lokalnym jest procesem złożonym wymagającym zaangażowania wielu podmiotów i partnerskiego podejścia.

Samorząd powiatowy jest nie tylko inicjatorem rozwoju lokalnego ale i jego animatorem, który integruje środowisko lokalne: samorządy, przedsiębiorców, Trzeci Sektor, lokalne środowiska opiniotwórcze.

Obowiązująca Strategia Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015 została przygotowana zgodnie z zasadą partnerstwa i szeroko pojętej współpracy. Sformułowana misja Powiatu Inowrocławskiego zakładała koncepcję rozwoju powiatu z perspektywą do 2015 r. wypracowaną w oparciu o partnerskie działania na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców, zrównoważonego rozwoju oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej.

Konsekwentna realizacja zadań ujętych w obecnej Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego pozwoliła na osiągnięcie dotychczas wyznaczonych celów oraz przyczyniła się do trwałego, akceptowanego społecznie i bezpiecznego rozwoju powiatu inowrocławskiego. Ponadto wdrożenie projektów partnerskich w wymiarze instytucjonalnym, finansowym oraz merytorycznym pozwoliło na wypracowanie innowacji organizacyjnej i tzw. „dobrych praktyk”, co zostało docenione przez kapituły wielu ogólnopolskich konkursów.

Potwierdzeniem skuteczności modelu strategicznego zarządzania rozwojem realizowanego przez Zarząd Powiatu Inowrocławskiego było podsumowanie opracowanego przez pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota” Nr 42/1048 z 15 października 2011 r. rankingu samorządów polskich pod względem inwestycji w infrastrukturę techniczną ze środków własnych w latach 2008-2010, który wskazuje, iż Powiat Inowrocławski jest Liderem, który z 290 miejsca w latach 2003-2005, zajmuje 2 miejsce w Polsce, co było możliwe dzięki bardzo dobrze prowadzonej polityce finansowej, redukcji kosztów prowadzenia jednostek powiatowych oraz pozyskanym funduszom zewnętrznym. O największym na tle innych powiatów rozwoju społeczno-gospodarczym w regionie świadczy również wysoka 5 pozycja Powiatu w województwie kujawsko-pomorskim i 159 w kraju według Wskaźnika Lokalnego Rozwoju Społecznego LHDI, który służy do badania rozwoju społeczno-ekonomicznego na poziomie krajowym. W latach 2007-2010 pozycja Powiatu według Wskaźnika LHDI wzrosła o 61 pozycji w kraju.

Prace nad aktualizacją Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015, dostosowaniem do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i wypracowaniem nowej koncepcji rozwojowej Powiatu Inowrocławskiego z perspektywą do 2020 r. podjęto już w 2012 roku.

Złożyły się na nie następujące etapy, m.in.: uporządkowanie dokumentów strategicznych obowiązujących na terenie powiatu w celu zapewnienia ich kompatybilności; uruchomienie na stronie Powiatu zakładki: Polityka rozwoju; identyfikacja potrzeb i wyzwań dla rozwoju Powiatu Inowrocławskiego w trakcie trwających prac nad Strategią Rozwoju Województwa

Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r., wypracowanie przez Zarząd Powiatu Inowrocławskiego we współpracy z wójtami i burmistrzami z terenu powiatu inowrocławskiego wspólnych stanowisk w zakresie propozycji do projektów: Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r. z 13 listopada 2012 r., Kontraktu Terytorialnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 17 października 2013 r. oraz trzeciej wersji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r. z 6 grudnia 2013 r.

Wypracowanie nowej koncepcji rozwoju Powiatu Inowrocławskiego i przygotowanie założeń Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do 2020 r. zostało podyktowane następującymi przesłankami:

- aktualnymi i prognozowanymi uwarunkowaniami demograficznymi w perspektywie do 2035 r.,
- przyjęciem Umowy Partnerstwa oraz Strategii „Europa 2020”,
- uwarunkowaniami i kierunkami interwencji perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020,
- przyjęciem nowej Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r.,
- przyjęciem nowej Regionalnej Strategii Innowacji oraz określeniem tzw. regionalnych inteligentnych specjalizacji,
- przyjęciem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- nowym paradygmatem polityki rozwoju, zakładającym tzw. podejście zintegrowane do rozwoju,
- zmianą ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r.,
- nowymi założeniami polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego, w tym potrzebą zapewnienia spójności z działaniami planowanymi w ramach poziomów polityki terytorialnej, tj. Osi Strategicznej Interwencji, Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego oraz Ruchu Lokalnego Kierowanego przez Społeczność,
- podpisaniem Porozumienia na rzecz rozwoju Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego 10 października 2014 r.,
- dotychczasową realizacją zadań ujętych w Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015,
- oceną realizacji projektów w perspektywie finansowej UE na lata 2007-2013.

Szczegółowa ocena dokumentów planistycznych funkcjonujących na poziomie powiatu, dostosowanie obowiązującej Strategii do obecnych uwarunkowań oraz aktywny udział Powiatu Inowrocławskiego w trwających pracach nad dokumentami strategicznymi i planistycznymi szczebla krajowego i regionalnego, zdecydowały o wypracowaniu na bazie obecnej Strategii nowego dokumentu, który z jednej strony stanowi kontynuację dotychczasowych kierunków rozwoju, z drugiej natomiast wprowadza nową jakość zarówno w zakresie metodologii jak i zintegrowanego podejścia.

Przygotowana Strategia Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do 2020 roku stanowi nowy dokument, którego założenia korelują z dokumentami planistycznymi i programowymi szczebla europejskiego, krajowego i regionalnego:

- Strategią Europa 2020,
- Strategią Rozwoju Kraju 2020,
- Długookresową Strategią Rozwoju Kraju - DSRK (Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności),
- Zintegrowanymi strategiami, służącymi realizacji założonych celów rozwojowych:
 - * Strategią Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
 - * Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
 - * Strategią Rozwoju Transportu,
 - * Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
 - * Sprawne Państwo,
 - * Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego,
 - * Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
 - * Strategią Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP,
 - * Strategią Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa.
- Krajowymi Programami Operacyjnymi:
 - * Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko,
 - * Programem Operacyjnym Inteligentny Rozwój,
 - * Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020,
 - * Programem Operacyjnym Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.
- Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r.,
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Na bazie dotychczasowych doświadczeń, Powiat Inowrocławski zamierza kontynuować i zintensyfikować działania w różnych obszarach z uwzględnieniem współpracy wielosektorowej tj. współdziałania z samorządem województwa, samorządami gmin, Trzecim Sektorem, instytucjami około biznesowymi, instytucjami kulturalnymi, edukacyjnymi i innymi.

Zarząd Powiatu Inowrocławskiego jako inicjator procesu planowania wyraża nadzieję, iż proponowane kierunki rozwoju powiatu w nowej perspektywie finansowej UE 2014-2020 pozwolą wykorzystać wykreowane przewagi konkurencyjne oraz wzmocnić potencjał powiatu z uwzględnieniem jego walorów endogenicznych, przyczynią się do zwiększenia jego konkurencyjności oraz staną się istotnym instrumentem rozwiązywania

zidentyfikowanych problemów społeczno-gospodarczych i budowy specjalizacji w oparciu o lokalne walory. W perspektywie długoterminowej przyczynią się do jego zrównoważonego rozwoju, zachowania homogeniczności powiatu oraz spójności wewnętrznej i dostępności zewnętrznej.

ROZDZIAŁ I. TRYB PRAC I METODOLOGIA

Nowa koncepcja rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do 2020 r. została przygotowana w ramach prac prowadzonych przez Zespół ds. opracowania zmian w Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015.

Strategia składa się z dwóch części. Pierwsza, główna część jest instrumentem zarządzania rozwojem lokalnym w Powiecie Inowrocławskim w perspektywie do 2020 r., który powstał z uwzględnieniem współpracy wielosektorowej i partnerstwa. Stanowi dokument określający misję, identyfikujący potrzeby, wyznaczający porządek priorytetów i celów strategicznych oraz kierunki działań.

Część druga, Raport społeczno-gospodarczy Powiatu Inowrocławskiego z elementami diagnozy zawiera charakterystykę każdego z obszarów działań Powiatu oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu inowrocławskiego. Przeprowadzono ją na podstawie analizy dokumentów źródłowych pierwotnych i wtórnych szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego, lokalnego, faktycznej realizacji zadań w danym obszarze w perspektywie finansowej UE na lata 2007-2013 a także analizy wskaźników realizacji zadań ujętych w Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015.

Dla oceny wybranych determinantów rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu posłużono się międzynarodową metodologią tzw. Wskaźnika Lokalnego Rozwoju Społecznego - Local Human Development Index – LHDI oraz Indeksu zagrożenia ubóstwem. Wykorzystano także szereg dokumentów źródłowych Głównego Urzędu Statystycznego oraz dostępnych raportów.

Horyzont czasowy danych wyjściowych do przedstawionej diagnozy obejmuje okres 2007-2014 w zależności od ich dostępności. W każdym z obszarów przedstawiono potencjały endogeniczne oraz zidentyfikowano problemy rozwojowe. Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w danym obszarze objętym Strategią są wyzwania rozwojowe dla Powiatu Inowrocławskiego z perspektywą do 2020 roku, określane jako priorytety.

W oparciu o wnioski płynące z Raportu przedstawionego w II części dokumentu a także ankiet mieszkańców zgłoszonych w ramach prac nad Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r., opracowano Analizę SWOT dla Powiatu Inowrocławskiego, w której zidentyfikowano mocne i słabe strony oraz zaprezentowano zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju powiatu w następujących obszarach: gospodarka, infrastruktura techniczna, bezpieczeństwo publiczne, zasoby ludzkie, w tym: rynek pracy i pomoc społeczna, zdrowie, organizacje pozarządowe, edukacja, kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego, turystyka i sport.

Kolejnym etapem było wypracowanie misji, priorytetów, celów strategicznych, kierunków działań oraz działań zidentyfikowanych w danym obszarze. W opracowaniu niniejszego dokumentu przyjęto metodę planowania strategicznego.

We wrześniu 2014 r. Starosta Inowrocławski skierował do samorządów, organizacji pozarządowych zaproszenie do udziału w pracach nad Strategią poprzez karty zadań, tzw. propozycje przedsięwzięć do Strategii Rozwoju Powiatu do 2020 roku w następujących

obszarach: gospodarka, infrastruktura techniczna, bezpieczeństwo publiczne, zasoby ludzkie, w tym: rynek pracy i pomoc społeczna, zdrowie, edukacja, kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego, sport, turystyka.

W dniach 10, 11, 16 grudnia 2014 r. oraz 13 i 14 stycznia 2015 r. przeprowadzono z udziałem samorządów gminnych z terenu powiatu inowrocławskiego, jednostek organizacyjnych Powiatu Inowrocławskiego, partnerów społeczno-gospodarczych, warsztaty planowania strategicznego w następujących obszarach: edukacja, kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego, turystyka, sport, infrastruktura techniczna obejmująca: infrastrukturę drogową, infrastrukturę ochrony środowiska oraz infrastrukturę społeczeństwa informacyjnego, bezpieczeństwo publiczne, rynek pracy, pomoc społeczną, zdrowie, gospodarka i współpraca wielosektorowa.

Celem warsztatów planowania strategicznego było wspólne wypracowanie wyzwań rozwojowych czyli priorytetów i celów strategicznych oraz wskazanie kierunków działań i działań zidentyfikowanych dla rozwoju Powiatu w perspektywie do 2020 r. w poszczególnych obszarach.

Każdy z warsztatów został poprzedzony prezentacją obrazu statystycznego Powiatu w oparciu o dane z Głównego Urzędu Statystycznego i Kujawsko-Pomorskiego Biura Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, ze wskazaniem potencjałów endogenicznych powiatu, zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych oraz analizą SWOT Powiatu Inowrocławskiego w danym obszarze.

W trakcie prac nad wypracowaniem nowej koncepcji rozwoju Powiatu wykorzystano także szerokie narzędzia konsultacji, w tym propozycje mieszkańców zgłoszone w toku prac nad Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r. na terenie powiatu w ramach tzw. „skrzynki pomysłów”, a także postulaty ze spotkań powiatowych w dniach 17, 18 lipca i 28 listopada 2012 r. Zbiorcza analiza 189 ankiet zgłoszonych przez mieszkańców powiatu inowrocławskiego w okresie od 16 lipca – 24 września 2012 r. pozwoliła na wskazanie:

- głównych kierunków rozwoju na tle województwa w perspektywie do 2020 r.,
- obszarów priorytetowych inwestycji,
- kierunków rozwoju powiatu na tle województwa w perspektywie do 2020 r.

Ponadto analizie poddano karty zadań- propozycje przedsięwzięć do Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do 2020 r. zgłoszone m.in. przez gminy i organizacje pozarządowe. Przeprowadzono ocenę ich spójności ze Strategią Rozwoju Województwa do 2020 roku oraz Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020. Na tej podstawie metodą planowania strategicznego sformułowano priorytety, cele strategiczne, kierunki działań oraz działania zidentyfikowane, które uwzględniają potrzeby rozwojowe powiatu inowrocławskiego, samorządów gminnych i partnerów społeczno-gospodarczych z terenu powiatu inowrocławskiego oraz są spójne z założeniami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, krajowych dokumentów programowych oraz strategii lokalnych.

Cele strategiczne, kierunki działań oraz działania zidentyfikowane poddano konsultacji i weryfikacji z podmiotami odpowiedzialnymi za ich wdrożenie. Ponadto misja Powiatu, propozycje priorytetów, cele strategiczne, kierunki działań oraz działania zidentyfikowane zostały poddane zaopiniowaniu i analizie wszystkich komisji Rady Powiatu Inowrocławskiego. Postulaty wypracowane podczas prac nad Strategią Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do 2020 r. zostaną uwzględnione także w pracach nad Strategią Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego.

Zgodnie z przyjętą metodologią nawiązującą do Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r., w ramach każdego z celów strategicznych przyporządkowanych danemu obszarowi, określono kierunki działań oraz tzw. działania zidentyfikowane na etapie konstrukcji Strategii.

Kierunki działań zostały sformułowane na podstawie wypracowanych przez Zarząd Powiatu Inowrocławskiego oraz samorządy gminne z terenu powiatu inowrocławskiego postulatów w trakcie prac nad Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r., Kontraktem Terytorialnym, Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, ankiet zgłoszonych przez mieszkańców powiatu a także zadań zgłoszonych przez samorządy oraz partnerów społeczno-gospodarczych.

Kierunki działań w każdym z celów strategicznych mają charakter ogólny, co pozwoli na zachowanie elastyczności dokumentu oraz dostosowanie planowanych działań poszczególnych wnioskodawców, dotychczas nie sprecyzowanych w danym obszarze.

Katalog działań zidentyfikowanych zawiera przedsięwzięcia dotychczas sprecyzowane, skonkretyzowane pod względem gotowości technicznej i finansowej. Ma on charakter otwarty, co oznacza możliwość jego uzupełnienia przez danego wnioskodawcę zgodnie z zasadami określonymi w systemie wdrażania i monitorowania Strategii.

Działania zidentyfikowane mają status otwarty lub zamknięty.

Działania określone jako zidentyfikowane otwarte mogą obejmować pakiet kilku projektów różnych wnioskodawców powiązanych tematycznie.

Działania określone jako zidentyfikowane zamknięte stanowią sprecyzowane, gotowe do realizacji indywidualne projekty, skonkretyzowane zamierzenia inwestycyjne.

Działania dotychczas nie zidentyfikowane, planowane w późniejszym terminie, mieszczące się w kierunkach działań będą wynikać z dokumentów strategicznych, branżowych oraz planów inwestycyjnych na dany rok poszczególnych wnioskodawców.

W przypadku Powiatu Inowrocławskiego jako inicjatora procesu kreowania rozwoju lokalnego na poziomie powiatu, działania w poszczególnych celach strategicznych dotychczas nie zidentyfikowane będą wynikały z dokumentów strategicznych i branżowych, tj. m.in. z Wieloletniej Prognozy Finansowej, Planu Inwestycji Drogowych na dany rok, Planu Inwestycji w zakresie Edukacji, Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, Planu Inwestycyjnego Szpitala Wielospecjalistycznego im dr L. Błażka w Inowrocławiu.

Integralną częścią przyjętej metodologii są tzw. Ramy realizacji Strategii, które określono na poziomie każdego z celów strategicznych. Określają one podmiot odpowiedzialny

za wdrożenie, źródła finansowania oraz termin realizacji poszczególnych działań zidentyfikowanych. Odpowiedzialność za realizację działań ujętych w Strategii leży w gestii każdego z podmiotów odpowiedzialnych za ich wdrożenie.

Źródłem finansowania poszczególnych działań są środki własne wnioskodawców, środki zewnętrzne rozumiane jako m.in. środki krajowe, środki europejskie, w tym m.in. środki Unii Europejskiej, środki Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, europejskich programów edukacyjnych.

Zadania ujęte w Strategii będą realizowane w trybie ciągłym lub w perspektywie do 2020 roku.

ROZDZIAŁ II. WNIOSKI Z DIAGNOZY. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT

Podczas konstruowania Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015 opracowano analizę zasobów wewnętrznych powiatu pod kątem silnych i słabych stron a także otoczenia zewnętrznego, z uwzględnieniem kluczowych szans i zagrożeń. Analiza została poddana weryfikacji przez Zespół ds. opracowania zmian w Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015, któremu powierzono przygotowanie nowej koncepcji rozwoju powiatu.

Analiza SWOT Powiatu Inowrocławskiego została opracowana na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej powiatu inowrocławskiego, która została zawarta w II części Strategii, tj. w Raporcie społeczno-gospodarczym Powiatu Inowrocławskiego z elementami diagnozy. Zawiera on szczegółową charakterystykę każdego z obszarów, którego poddano analizie i ocenie w latach 2007-2014. Na tej podstawie wypracowano wnioski, wskazano bariery rozwojowe oraz sformułowano rekomendacje, które stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy.

Wyniki ankiet mieszkańców zebranych w trakcie prac nad Strategią Rozwoju Województwa do 2020 r. na terenie powiatu jak również przeprowadzona w diagnozie analiza dotychczasowych przemian społeczno-gospodarczych Powiatu Inowrocławskiego oraz uwarunkowań dalszego jego rozwoju były podstawą do opracowania analizy SWOT.

Analiza SWOT stanowi podsumowanie i uporządkowanie informacji uzyskanych w wyniku przeprowadzonej diagnozy wsparcia i została opracowana wielopłaszczyznowo w następujących obszarach: gospodarka, infrastruktura techniczna, bezpieczeństwo publiczne, zasoby ludzkie, w tym: rynek pracy i pomoc społeczna, zdrowie, edukacja, kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego, turystyka i sport, organizacje pozarządowe.

Przez silne strony należy rozumieć atuty i walory szeroko rozumianych zasobów powiatu inowrocławskiego, których wykorzystanie i rozwinięcie wzmacnia potencjał rozwojowy.

Słabe strony określają obszary działań powiatu, które nie funkcjonują poprawnie i jednocześnie osłabiają potencjał rozwojowy. Silne i słabe strony określają wewnętrzne uwarunkowania rozwoju.

Przez szanse rozwoju należy rozumieć różne czynniki, okoliczności, zjawiska i procesy występujące w otoczeniu powiatu, które sprzyjają rozwojowi i mogą przyspieszyć osiągnięcie wyznaczonych zamierzeń. Zagrożenia rozwoju to czynniki i procesy niezależne od społeczności lokalnej, które mogą zagrozić działaniom rozwojowym oraz opóźnić lub udaremnić osiągnięcie zamierzonych celów. Szanse i zagrożenia określają zewnętrzne uwarunkowania rozwoju.

ANALIZA SWOT – OBSZAR GOSPODARKA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – dobrze rozwinięty przemysł, w szczególności rolno-spożywczy, chemiczny, metalowy, poligraficzny i meblarski, – na terenie powiatu działają duże przedsiębiorstwa przemysłowe o znaczącej pozycji rynkowej, – lokalizacja na terenie powiatu centrum dystrybucji jednej z największych sieci handlu detalicznego, – lokalizacja na terenie powiatu Krajowego Ośrodka Badawczo-Hodowlanego Gęsi w Kołudzie Wielkiej, – duży potencjał do rozwoju rolnictwa na tle regionu, – największy w regionie udział produkcji rolniczej, – korzystna dla produkcji rolnej struktura gospodarstw rolnych (68% wszystkich gruntów zajmują gospodarstwa duże, powyżej 20ha), – bogate zasoby surowcowe: soli kamiennej, kruszyw naturalnych i wapieni, – lokalizacja na terenie powiatu podziemnych zbiorników paliwa (ropy naftowej), – wysoki udział wydatków powiatu w inwestycje z zakresu infrastruktury drogowej, – akweny wodne na terenie powiatu jako potencjał do rozwoju turystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca innowacyjność przedsiębiorstw, – niski poziom współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem nauki w zakresie działalności innowacyjnej, – niewystarczające zaplecze naukowo-badawcze, – niska atrakcyjność inwestycyjna dla potencjalnych inwestorów (brak lokalnych ośrodków przedsiębiorczości, brak zintegrowanej i kompleksowej oferty inwestycyjnej dla potencjalnych inwestorów, słabe przygotowanie dla lokalizacji inwestycji na terenie powiatu), – brak spójnego zagospodarowania przestrzennego, – słabo rozwinięte instytucje otoczenia biznesu, – deficyt wód dla celów rolnictwa i turystyki.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystanie inteligentnych specjalizacji w regionie (rozwój nowoczesnego sektora rolno-spożywczego, wzrost zapotrzebowania na żywność ekologiczną, rozwój sektora turystyki uzdrowiskowej i zdrowotnej), – dostępność Bydgoszczy i Torunia jako głównych ośrodków rozwojowych województwa kujawsko-pomorskiego, – rozwój i wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu w województwie kujawsko-pomorskim, – powołanie Kujawsko-Pomorskiej Agencji Innowacyjności, – dostępność zwrotnych instrumentów finansowania przedsiębiorstw, – wsparcie rozwoju powiązań między przedsiębiorstwami np. klastry (w szczególności branży poligraficznej i uzdrowiskowej), – dostępność środków UE w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020, w szczególności skierowanie środków finansowych na rozwój działalności B+R, gospodarki niskoemisyjnej i zielonej gospodarki, – realizacja inwestycji w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. 	<ul style="list-style-type: none"> – dominująca pozycja ośrodków metropolitalnych Bydgoszczy i Torunia stwarza zagrożenie marginalizacji powiatów, – odpływ migracyjny wykwalifikowanych kadr do dużych ośrodków, – niekorzystne zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa, spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym, – niska atrakcyjność inwestycyjna województwa kujawsko-pomorskiego na tle kraju.

ANALIZA SWOT – OBSZAR INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – dogodne położenie w sieci komunikacyjnej, na przecięciu szlaków komunikacyjnych, – stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa, – stosunkowo dobrze rozwinięta sieć wodociągowo-kanalizacyjna na tle regionu, – dobrze rozwinięta sieć gazowa przesyłowa na tle regionu, – dobre warunki fizjograficzne do rozwoju energii odnawialnej, – wysoki udział wydatków powiatu na inwestycje z zakresu infrastruktury drogowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – niezadawalający stan techniczny dróg, w szczególności dróg zamiejskich, – wysoki poziom hałasu komunikacyjnego, – brak obwodnic miast, w szczególności Miasta Inowrocławia, Kruszwicy, Pakości, Gniewkowa, – ograniczona dostępność do dróg ekspresowych, – niewystarczająco rozwinięty system transportu publicznego i infrastruktury kolejowej, – niedostateczne zaopatrzenie w energię elektryczną na obszarach wiejskich, – niewystarczający dostęp do Internetu na terenach wiejskich.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – budowa obwodnic miast, w tym Miasta Inowrocławia, Kruszwicy, Pakości i Gniewkowa – korzystne warunki inwestycyjne dla rozwoju energetyki wiatrowej na terenie powiatu, – dostępność środków UE w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 – wsparcie gospodarki niskoemisyjnej, w tym poprawa efektywności energetycznej oraz infrastruktury informatycznej, – realizacja projektów w ramach nowego instrumentu polityki terytorialnej – tzw. Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego, – kontynuacja realizacji projektów z zakresu rozbudowy regionalnej i lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego („Infostrada Kujaw i Pomorza – usługi w zakresie e-Administracji i Informacji Przestrzennej” oraz „Uzupełnienie ewidencji gruntów i budynków, dystrybucja zbioru danych o działkach, budynkach i lokalach na terenie Województwa Kujawsko-Pomorskiego”). 	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój ośrodków metropolitalnych, Bydgoszczy i Torunia stwarza zagrożenie marginalizacji powiatów, – ograniczone środki finansowe na wsparcie infrastruktury drogowej w nowej perspektywie finansowej UE.

ANALIZA SWOT – OBSZAR BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – spadek przestępczości kryminalnej na terenie powiatu w latach 2007-2013, – spadek przestępczości nieletnich, – podejmowanie działań profilaktycznych, operacyjnych, procesowych i współpracy z placówkami oświatowymi (coroczna realizacja Programu „Profilaktyka a Ty” oraz „Powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2011-2015”) – spadek przemocy w rodzinie, – skuteczne zwalczanie przestępczości narkotykowej (funkcjonujący Zespół dw. z Przestępczością Narkotykową KPP w Inowrocławiu), – sprawnie funkcjonujący system 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczające doposażenie jednostek ochrony przeciwpożarowej w specjalistyczny sprzęt i pojazdy pożarnicze (w tym sprzęt do przeciwdziałania i usuwania skutków klęsk żywiołowych), – niewystarczające doposażenie policji, – okresowo występujące nieprawidłowości w zakresie jakości wody pitnej na terenie powiatu, – brak izby wytrzeźwień, – transport niebezpiecznych materiałów przez miasto z uwagi na brak obwodnicy miasta Inowrocławia,

zarządzania kryzysowego w powiecie, – niskie zagrożenie wystąpienia klęsk żywiolowych, w tym powodzi, – niskie ryzyko wystąpienia zagrożeń chemicznych, – duża liczba jednostek ochrony przeciwpożarowej (w tym Ochotniczej Straży Pożarnej), – dobrze rozwinięte ratownictwo medyczne na terenie powiatu.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
– kontynuacja realizacji programów ograniczających przestępczość, przeciwdziałanie narkomanii, przemocy w rodzinie, profilaktyki uzależnień, – dostępność środków zewnętrznych dla zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa na terenie powiatu.	– utrzymująca się przestępczość narkotykowa i gospodarcza, – niewystarczające zasoby kadrowe i ograniczone środki finansowe dla zachowania właściwego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, – zagrożenie powodziowe wynikające z braku właściwego utrzymania koryta rzeki Noteć oraz Kanału Parchańskiego.

ANALIZA SWOT – OBSZAR ZASOBY LUDZKIE

RYNEK PRACY I POMOC SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– dobrze rozwinięta sieć samorządowych instytucji pomocy społecznej, – wysoka efektywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, – nowatorskie w skali kraju rozwiązania w zakresie opieki nad dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej – małe placówki opiekuńczo-wychowawcze, – realizacja innowacyjnych projektów w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w szczególności kobiet z obszarów wiejskich oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	– utrzymujący się wysoki udział osób bezrobotnych w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy wśród osób bezrobotnych, – utrzymująca się wysoka stopa bezrobocia, szczególnie wśród kobiet, osób po 50 roku życia oraz osób bez kwalifikacji zawodowych, w tym długotrwale bezrobotnych, – niedostateczna liczba ofert pracy szczególnie dla osób niepełnosprawnych, – ograniczone środki finansowe na wsparcie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, – niewystarczające kompleksowe wsparcie dla osób wykluczonych społecznie, – pogłębiający się odpływ migracyjny młodych, wykształconych i przedsiębiorczych osób z powiatu, – niski potencjał kapitału społecznego mieszkańców powiatu inowrocławskiego = niedostateczny udział mieszkańców powiatu w kreowaniu rozwoju lokalnego,

	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca oferta pomocy i opieki nad osobami starszymi, – utrzymujący się wysoki poziom bezdomności zagrażający wykluczeniu społecznemu, – niewystarczające zasoby lokalowe dla osób o niskim statusie ekonomicznym.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – wzrastająca liczba osób o wysokim poziomie wykształcenia – znaczny potencjał intelektualny mieszkańców powiatu, – dostępność nowych źródeł finansowania i instrumentów wsparcia rozwoju zasobów ludzkich i podmiotów gospodarczych ze środków UE, – rozwój sektora „srebrnej” gospodarki, – rozwój ekonomii społecznej, – dostępność środków finansowych na kontynuację realizacji innowacyjnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> – niekorzystne zmiany demograficzne – prognozowane zmniejszenie liczby mieszkańców powiatu do 2035 r., – starzenie się społeczeństwa, – trudna sytuacja osób niepełnosprawnych, kobiet i osób po 50 roku życia na rynku pracy, – wysokie koszty pracy ograniczające wzrost zatrudnienia w przedsiębiorstwach, – spadek liczby podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne.

ZDROWIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – silny rozwinięty ośrodek świadczeń specjalistycznych stacjonarnych i diagnostycznych usług zdrowotnych oraz rozbudowana infrastruktura ochrony zdrowia na terenie powiatu inowrocławskiego, – dobrze rozwinięty system ratownictwa medycznego, – dobrze rozwinięta podstawowa opieka ambulatoryjna na szczeblu powiatowym, – bogata oferta uzdrowiskowa. 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca liczba programów profilaktyki i promocji zdrowia, – niewystarczająca opieka długoterminowa w tym geriatryczna, – w dalszym ciągu niewystarczająca w stosunku do rosnących potrzeb mieszkańców infrastruktura ochrony zdrowia na terenie powiatu, – niedostosowana do aktualnych potrzeb infrastruktura opieki nad matką i dzieckiem, – nierozwiązany problem leczenia psychiatrycznego na terenie powiatu, – niewystarczająca opieka stomatologiczna, szczególnie na obszarach wiejskich, – brak izby wytrzeźwień, – brak świątecznej i nocnej opieki stomatologicznej na terenie powiatu inowrocławskiego, – infrastruktura ratownictwa medycznego niedostosowana do potrzeb.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – dostępność środków UE w perspektywie 2014-2020 na realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia, – wzrastające nakłady na ochronę zdrowia, – możliwe urynkowienie systemu opieki medycznej, – wzrost oferty prywatnych usług medycznych i opiekuńczych, – ukierunkowanie leczenia na rozwiązanie aktualnych i przyszłych problemów epidemiologicznych i demograficznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczające nakłady na opiekę medyczną w skali kraju w stosunku do potrzeb mieszkańców powiatu, – niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług medycznych, – brak rozwiązań systemowych dotyczących tworzenia regionalnych centrów zdrowia psychicznego, – wzrost popytu na świadczenia specjalistycznej opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej ze strony mieszkańców powiatów ościennych, – odpływ personelu medycznego do dużych ośrodków miejskich i poza granice kraju, – niestabilna polityka zdrowotna państwa, możliwe niekorzystne rozwiązania w systemie opieki medycznej, – niewystarczające środki finansowe na promocję zdrowia i programy profilaktyki, – niedostosowany do potrzeb mieszkańców system zdrowia publicznego.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – duża liczba organizacji pozarządowych na terenie powiatu inowrocławskiego, – aktywnie działające organizacje pozarządowe na terenie powiatu inowrocławskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – trudności finansowe, lokalowe i organizacyjne organizacji pozarządowych, – niewystarczające środki na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, – niedostateczne przygotowanie organizacji pozarządowych do ubiegania się o środki zewnętrzne, – niewystarczające zasoby kadrowe organizacji pozarządowych, – niewykorzystany potencjał organizacji pozarządowych, – niewystarczająca współpraca wielosektorowa.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – dostępność zewnętrznych środków finansowych na działalność organizacji pozarządowych, – możliwość tworzenia firm społecznych i spółdzielni socjalnych, – dostępność środków UE w perspektywie 2014-2020 na rozwój podmiotów ekonomii społecznej, – realizacja projektów partnerskich we współpracy wielosektorowej (organizacje pozarządowe, samorządy, przedsiębiorstwa), – wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń organizacji pozarządowych, w tym LGD w realizacji nowego instrumentu „Rozwój lokalny kierowany przez społeczność”. 	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczony dostęp do środków zewnętrznych dla nowych i małych organizacji pozarządowych, – niewielkie zainteresowanie ideą wolontariatu.

ANALIZA SWOT – OBSZAR EDUKACJA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – wykwalifikowana kadra pedagogiczna, – bogata oferta edukacyjna szkół na terenie powiatu inowrocławskiego, – dynamicznie rozwijająca się edukacja przedszkolna, – aktywny udział szkół na terenie powiatu inowrocławskiego w realizacji europejskich projektów edukacyjnych, – wysokie wyniki z egzaminów maturalnych i zawodowych w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Powiat Inowrocławski, – wysoki wskaźnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ogólnokształcących, – angażowanie się uczniów w życie kulturalne i sportowe szkoły, – bogata oferta edukacyjna dla uczniów szkół specjalnych na terenie powiatu inowrocławskiego, – prężnie działający Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy dla Dziewcząt w Kruszwicy w skali regionu i kraju, – nowe kierunki kształcenia w szkołach ogólnokształcących i zawodowych, – wysoki udział wydatków powiatu 	<ul style="list-style-type: none"> – w dalszym ciągu niewystarczające doposażenie szkół, – w dalszym ciągu niewystarczające środki finansowe na dostosowanie szkół zawodowych do zmian podstawy programowej, – niewystarczające dostosowanie kierunków kształcenia do aktualnych potrzeb lokalnego rynku pracy, – niewystarczające kształcenie w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych oraz umiejętności istotnych z punktu widzenia rynku pracy (przedsiębiorczości, kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej), – niewystarczająca oferta stypendialna dla uczniów, – niewystarczające poradnictwo zawodowe dla uczniów szkół gimnazjalnych, – niewystarczające wsparcie dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, – niewystarczające kompetencje zawodowe nauczycieli w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii, – niewystarczające zainteresowanie osób dorosłych kształceniem ustawicznym.

na infrastrukturę edukacyjną, – zaangażowanie szkół w życie, kulturalne, sportowe i społeczne powiatu, gmin.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
– dostępność środków w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na wsparcie edukacji przedszkolnej, szkół prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe, – promocja kształcenia zawodowego i ustawicznego, – realizacja nowatorskiego w skali kraju projektu budowy „Astro-Baz” w regionie, – stabilne zainteresowanie ze strony uczniów szkołami zawodowymi, – zintensyfikowanie współpracy z przedsiębiorstwami w zakresie wyboru i uruchomienia nowych kierunków w szkolnictwie zawodowym, – nowy sposób zdobywania kwalifikacji zawodowych – kursy zawodowe, – konkurencyjna oferta szkół niepublicznych na terenie powiatu inowrocławskiego.	– niż demograficzny, – niewystarczająca świadomość znaczenia kształcenia zawodowego wśród młodzieży, – zmniejszająca się subwencja oświatowa, – częste zmiany systemowe i programowe w systemie edukacji, – zwiększająca się liczba absolwentów gimnazjów podejmujących dalszą naukę w powiatach ościennych.

ANALIZA SWOT – OBSZAR KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– zmodernizowana infrastruktura kultury na terenie powiatu inowrocławskiego (m.in. nowa siedziba Muzeum im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu), – rozwijająca się oferta kulturalna na terenie powiatu inowrocławskiego, – prężnie działające Muzeum im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu, – prężnie działająca Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Juliusza Zarebskiego w Inowrocławiu, – coroczne wsparcie z budżetu powiatu na renowację zabytków, – silne tradycje kulturowe Kujaw, – wysokie osiągnięcia ogólnopolskie, międzynarodowe, solistów, zespołów muzycznych, chórów na terenie powiatu inowrocławskiego.	– w dalszym ciągu niewystarczające środki zewnętrzne na promocję i ochronę dziedzictwa kulturowego, – ograniczony zasób literatury specjalistycznej w bibliotekach, – niewystarczająco wykorzystany potencjał przyrodniczy, historyczny i kulturalny powiatu, – niewystarczające wykorzystanie nowoczesnych technologii TIK w sferze kultury, – niewystarczająca konserwacja zbiorów muzealnych, zabytków historycznych i archeologicznych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – planowane kierunki interwencji środków zewnętrznych na działania z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego, – budowanie tożsamości regionalnej województwa z wykorzystaniem potencjału lokalnego, – realizacja planowanych innowacyjnych przedsięwzięć kulturalnych w regionie, – wykreowanie marki Powiatu z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych, – udział organizacji pozarządowych w kultywowaniu tradycji i dziedzictwa kulturowego, – możliwość wykorzystania nowoczesnych technologii TIK w sferze kultury. 	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczone środki finansowe na rozwój i promocję kultury, – zalew kultury masowej.

ANALIZA SWOT – OBSZAR TURYSTYKA I SPORT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – dogodne położenie Powiatu Inowrocławskiego (dobra komunikacja), – rozwijająca się baza noclegowa i gastronomiczna, – ciekawe szlaki turystyczne m.in. Szlak Piastowski, Szlak Św. Jakuba, czerwony Szlak Zielonej Strugi, Szlak turystyczny Powstania Wielkopolskiego, Szlak Jana Kasprowicza, Stanisława Przybyszewskiego i Szlak Gen. Władysława Sikorskiego, – bogate walory historyczno-kulturowe (Kalwaria Pakoska, zabytki architektury romańskiej, gotyckiej), – bogate walory przyrodnicze (Nadgoplański Park Tysiąclecia, rezerwaty przyrody „Balczewo” i „Rejna”, jezioro Gopło, jezioro Pakoskie), – turystyka uzdrowiskowa, – rozbudowana infrastruktura sportowa, – dobre warunki do uprawiania sportów wodnych (wioślarstwo, żeglarstwo i sporty motorowodne), 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca współpraca samorządów i organizacji pozarządowych w zakresie rozwoju i promocji turystycznej Powiatu, – niewystarczająco wypromowane produkty lokalne, – niewystarczająco rozbudowana baza agroturystyczna, – niewystarczająco rozbudowana infrastruktura turystyczna (parkingi, miejsca postojowe, sanitariaty), – niewystarczająco rozbudowana sieć ścieżek rowerowych, – niedoinwestowana baza sportowa w zakresie sportów wodnych, – niedostateczna oferta sportowych zajęć pozalekcyjnych, – ograniczony dostęp do informacji na temat analizy ruchu turystycznego na terenie powiatu inowrocławskiego, – zbyt małe zainteresowanie młodzieży sportem.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – dostępność środków z UE w perspektywie 2014-2020 na realizację zadań z zakresu turystyki, w tym na agroturystykę, – budowa marki województwa kujawsko-pomorskiego, – budowa Ośrodka Szkoleniowego Sportów Wodnych dla województwa kujawsko-pomorskiego w Kruszwicy, – wykorzystanie nowoczesnych technologii w sferze turystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczające środki finansowe na realizację zadań z zakresu turystyki i sportu, – uzależnienie młodzieży od multimedków.

ROZDZIAŁ III. MISJA POWIATU INOWROCLAWSKIEGO

Misja samorządu precyzuje istotę działalności powiatu, ze względu na jego rolę i podstawowe funkcje jakie ma do spełnienia na rzecz społeczności lokalnej. Misją powiatu i jego organów jest zaspokojenie potrzeb zbiorowych mieszkańców przez wykonywanie zadań publicznych nie zastrzeżonych ustawowo dla innych poziomów władzy, tj. centralnej, regionalnej i gminnej.

Misja stanowi podstawowy element strategii i jest jej celem nadrzędnym, który kształtuje wizerunek powiatu. Wynikają z niej bezpośrednio priorytety jako wyzwania rozwojowe, cele strategiczne, które je konkretyzują. Cele są realizowane za pośrednictwem kierunków działań oraz działań zidentyfikowanych.

Misja to opis głównego pola działań w przyszłości. Koncentruje się na istocie rzeczy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne.

Misja powiatu określa jego przyszłościowy wizerunek oraz wskazuje na zidentyfikowane przewagi konkurencyjne, które pozwalają na określenie specjalizacji powiatu.

MISJA POWIATU INOWROCLAWSKIEGO

POWIAT INOWROCLAWSKI

- **Prorozwojowy, otwarty na gospodarkę i atrakcyjny dla inwestorów,**
- **Uwzględniający potencjał ludzki i kapitał społeczny oraz wspierający aktywność mieszkańców,**
- **Wykorzystujący bogate dziedzictwo historyczne, kulturowe i przyrodnicze Kujaw do wykreowania wizerunku Powiatu.**

Powiat Inowrocławski to silny potencjał gospodarczy, w tym dynamicznie rozwijające się branże m.in. przemysł chemiczny, metalowy, maszynowy, metalurgiczny, poligraficzny oraz sektor uzdrowiskowy. Atutem Powiatu Inowrocławskiego jest największy w województwie potencjał produkcji rolnej, w tym żyzne gleby, wysoka kultura agrarna, najwyższe w regionie wartości wskaźników we wszystkich rodzajach produkcji rolnej: powierzchnia upraw zbóż, roślin przemysłowych, warzyw gruntowych, trzody chlewnej, surowce naturalne oraz silny sektor rolno-spożywczy, m.in. zakłady tłuszczowe, zakłady przetwórstwa zbożowego, przetwórstwa warzyw, owoców, w tym produkcji koncentratów spożywczych, przypraw i słodczy. Dogodne położenie komunikacyjne oraz dostępność do największych ośrodków w regionie, dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna stwarzają korzystne warunki dla potencjalnych inwestorów. Powiat Inowrocławski w oparciu o dotychczasowe doświadczenia zamierza kontynuować konsekwentnie wyznaczone kierunki działań w zakresie infrastruktury drogowej we współpracy z samorządami gminnymi z terenu powiatu inowrocławskiego. Pozwoli to zapewnić rozwój powiatu jako obszaru spójnego

wewnętrznie oraz dostępnego zewnętrznie, co przyczyni się do jego zrównoważonego rozwoju, podniesienia jego atrakcyjności inwestycyjnej i wzmocnienia konkurencyjności.

Konkurencyjność jest ważnym elementem rozwoju lokalnego i oznacza zdolność do tworzenia warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i zamieszkania, zaspokajania potrzeb mieszkańców. Wymaga zintegrowanego i interdyscyplinarnego podejścia do poszczególnych obszarów interwencji. Z punktu widzenia planowanych rezultatów, istotne jest nie tylko uzyskanie pozycji konkurencyjnej, ale również jej utrzymanie.

Konkurencyjność powiatu należy zbudować w oparciu o infrastrukturę materialną oraz zasoby ludzkie.

Realizacja działań prorozwojowych oznacza potrzebę kontynuacji prowadzonych inwestycji i realizacji zintegrowanych działań we współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi przy wsparciu środków własnych i Unii Europejskiej, zgodnie z założeniami polityki terytorialnej.

Kluczowe jest podejmowanie działań sprzyjających wyrównywaniu szans edukacyjnych, budowa innowacyjnej edukacji otwartej na rynek pracy, zwiększenie dostępności transportowej, likwidacja groźby wykluczenia cyfrowego, poprawa poziomu integracji społecznej, budowa solidarności pokoleń i urzeczywistnianie aspiracji mieszkańców.

W perspektywie do 2020 r. wyzwaniem są: solidarność i spójność społeczna, gospodarka oparta na kapitale ludzkim, wzrost kapitału społecznego, wysoka aktywność zawodowa.

Budowa nowych przewag konkurencyjnych Powiatu Inowrocławskiego to wykorzystanie silnego potencjału ludzkiego oraz budowa i wykorzystanie kapitału społecznego.

Poważny problem – w skali krajowej i regionalnej, jakim jest niekorzystna prognoza demograficzna do 2035 r. jest impulsem do podjęcia działań na rzecz wzmocnienia zasobów ludzkich powiatu oraz włączenie społeczności lokalnej w rozwiązywanie problemów społeczno-gospodarczych. Medycyna ukierunkowana na potrzeby mieszkańców i prognozy demograficzne oraz edukacja ponadgimnazjalna dostosowana do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy to kierunki planowanych interwencji.

Powiat to również silny sektor organizacji pozarządowych. Konieczna jest dalsza współpraca z organizacjami Trzeciego Sektora oraz wykorzystanie ich doświadczeń i potencjału do kreowania rozwoju lokalnego. Powiat jako inicjator planowania rozwoju lokalnego dostrzega potrzebę włączenia Trzeciego Sektora jako ważnego partnera w realizację zintegrowanych przedsięwzięć.

W perspektywie do 2020 r. Powiat Inowrocławski zamierza wykreować swój wizerunek w oparciu o bogate dziedzictwo historyczne, kulturowe oraz walory przyrodnicze Kujaw. Budowa tożsamości lokalnej, identyfikacja z „małą ojczyzną”, poczucie wartości, więzi międzypokoleniowej oraz solidarności, edukacja lokalna i regionalna to wyzwania na nadchodzące lata. Szansą na realizację założonych celów rozwojowych jest perspektywa finansowa UE, w tym realizacja zintegrowanych inwestycji terytorialnych w ramach polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego oraz współpraca ze wszystkimi jej poziomami.

Misja powiatu będzie realizowana za pośrednictwem czterech zidentyfikowanych priorytetów rozumianych jako wyzwania rozwojowe.

ROZDZIAŁ IV. PRIORYTY, CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, DZIAŁANIA

Przeprowadzona Analiza SWOT Powiatu Inowrocławskiego, zadania zgłoszone przez wnioskodawców, postulaty wypracowane podczas warsztatów planowania strategicznego w poszczególnych obszarach, analiza nowego paradygmatu rozwoju kraju oraz uwarunkowań nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, a także ocena spójności zgłoszonych przez wnioskodawców zadań z dokumentami strategicznymi i programowymi, w tym m.in. ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku oraz Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, pozwoliły na sformułowanie czterech priorytetów tzw. wyzwań rozwojowych rozumianych jako najpilniejsze, nadrzędne dla rozwoju powiatu w perspektywie do 2020 r.

Priorytet I : Zdrowe, Aktywne i Solidarne Społeczeństwo oraz Efektywne Usługi

Priorytet II: Zrównoważony rozwój, Spójność wewnętrzna i Dostępność zewnętrzna

Priorytet III: Tożsamość i dziedzictwo

Priorytet IV: Konkurencyjna otwarta na wyzwania gospodarka

Każdemu priorytetowi przyporządkowano cele strategiczne odpowiadające danym obszarom. Cele zostały zdefiniowane zgodnie z zasadą strategicznego podejścia, która polega na koncentracji na kluczowych obszarach i najważniejszych problemach wymagających

interwencji. Cele będą realizowane za pośrednictwem kierunków działań i działań określonych jako tzw. zidentyfikowane w danym obszarze.

Konstruując metodologię Strategii przyjęto zasadę wzajemnego „oddziaływania”, „przenikania się” celów strategicznych. Oznacza ona, iż mimo przyporządkowania określonego celu strategicznego danemu priorytetowi, realizacja działań zaproponowanych w ramach danego celu może mieć charakter komplementarny i subsydiarny do działań w ramach innych priorytetów.

Efektywna realizacja priorytetów pozwoli w perspektywie do 2020 roku wykreować przewagi konkurencyjne Powiatu z wykorzystaniem potencjałów endogenicznych.

PRIORYTET I: ZDROWE, AKTYWNE I SOLIDARNE SPOŁECZEŃSTWO ORAZ EFEKTYWNE USŁUGI.

Priorytet I jest odpowiedzią na obecne i prognozowane niekorzystne zmiany demograficzne dla powiatu inowrocławskiego w perspektywie do 2035 r. Są one impulsem do wskazania kierunków i podjęcia działań uwzględniających potrzeby wszystkich pokoleń w obszarze zdrowia, pomocy społecznej, edukacji i sportu. Zakłada się wykorzystanie potencjału ludzkiego, budowę oraz wykorzystanie kapitału społecznego a także budowę więzi międzypokoleniowej. Włączenie społeczne w realizację i ocenę polityk publicznych jest możliwe dzięki współpracy wielosektorowej.

Według prognozy demograficznej dla Polski w perspektywie do 2035 roku liczba osób w wieku produkcyjnym będzie ulegać systematycznemu zmniejszeniu. Udział osób w wieku produkcyjnym w strukturze ludności Polski zmniejszy się o około 7 punktów procentowych.

Szacuje się także, że liczba ludności w wieku produkcyjnym w województwie kujawsko-pomorskim w 2035 roku będzie o 17,3% mniejsza w stosunku do 2010 roku.

Zgodnie z prognozą opracowaną przez Główny Urząd Statystyczny liczba ludności powiatu inowrocławskiego będzie sukcesywnie zmniejszać się i w 2035 r. osiągnie 86,19% stanu obecnego tj. 141.693 osoby. Z prognozowanych 160.506 osób w 2015 r. liczba mieszkańców spadnie do 157.378 w 2020 r., 153.264 w 2025 r. i 147.878 osób w 2030 r.

W porównaniu do 2015 r. do 2035 r. nastąpi wzrost liczby osób w wieku 65 i więcej o 44,8%, natomiast spadek odnotowany będzie w grupie osób w wieku 0-14 o 40% i grupie 15-64 o 26,1%. Liczba kobiet przewyższać będzie liczbę mężczyzn o 8,1%.

Utrzymujący się i prognozowany ogólny trend zmniejszania się liczby ludności w wieku produkcyjnym determinuje konieczność podjęcia działań w obszarze zdrowia, pomocy społecznej i edukacji na terenie powiatu inowrocławskiego. Ważne są wzajemne współdziałanie, partnerstwo, współpraca międzysektorowa samorządów, publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy, instytucji pomocy społecznej oraz synergia działań, które docelowo pozwolą zapewnić wysoką jakość pomocy społecznej i opieki zdrowotnej. Wzajemne współdziałanie, budowa więzi międzypokoleniowej, polityka senioralna

to wyzwania wobec pogłębiającej się tendencji starzenia społeczeństwa. Kontynuację realizacji innowacyjnych projektów w obszarze pomocy społecznej oraz rozwój podmiotów ekonomii społecznej należy postrzegać jako szansę na rozwiązanie kluczowych problemów społecznych zidentyfikowanych na terenie powiatu.

Wyzwaniem jest realizacja inicjatyw ukierunkowanych na rozwój i poprawę dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz podejmowanie działań wspierających proces aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób zagrożonych wykluczeniem.

W perspektywie do 2020 r. jako jedno z najpilniejszych potrzeb rozwojowych powiatu wskazuje się ukierunkowanie działań, których celem jest poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu poprzez zwiększenie dostępności i rodzajów świadczonych usług oraz zapewnienie wysokiej jakości usług medycznych dostosowanych do obecnych i prognozowanych trendów demograficznych i epidemiologicznych a także zapewnienie wysokiej jakości pomocy społecznej dla wszystkich pokoleń.

Wyzwaniem jest również zapewnienie edukacji otwartej na rynek pracy i aktualne wyzwania na wszystkich poziomach nauczania a także zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury dla rozwoju rekreacji oraz sportu masowego i amatorskiego na terenie powiatu.

Budowa i rozwój kapitału społecznego i włączenie mieszkańców powiatu w kreowanie rozwoju lokalnego służy zwiększeniu skali i trwałości zaangażowania oraz współpracy obywatelskiej, w tym m.in. zaangażowania Trzeciego Sektora w ocenę realizacji polityk publicznych.

Kapitał społeczny i jego znaczenie rosną w dobie powszechnej komunikacji, dostępności informacji i wiedzy. Dla pomyślnej realizacji wyzwań, konieczna jest zdolność do współpracy, rozumienia się, zaufania, patrzenia w przyszłość. Wspólne inicjatywy pozwolą na budowę oraz wzmocnienie procesów integracji i solidarności społecznej, tożsamości i aktywnych postaw społecznych.

Budowa więzi międzypokoleniowej oraz synergia między potrzebami obecnych i przyszłych pokoleń są nieodzownym elementem budowania przewag konkurencyjnych.

Priorytet I jest komplementarny do działań zaplanowanych w Priorytecie II i IV.

Priorytet będzie realizowany poprzez następujące cele strategiczne:

CEL STRATEGICZNY 1.

Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu poprzez zwiększenie dostępności i rodzajów świadczonych usług oraz zapewnienie wysokiej jakości usług medycznych dostosowanych do obecnych i prognozowanych trendów demograficznych i epidemiologicznych.

Cel strategiczny 1 jest odpowiedzią na zdiagnozowane bariery rozwojowe w obszarze zdrowia oraz bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu inowrocławskiego.

W ramach Celu strategicznego będą realizowane działania ukierunkowane na zmieniające się trendy demograficzne, epidemiologiczne oraz odpowiadające na potrzeby zdrowotne mieszkańców powiatu a także wymogi formalno-prawne. Prognoza demograficzna do 2035

roku wskazująca na spadek liczby urodzeń, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym 65+ oraz wysoki dla regionu tzw. wskaźnik starości na poziomie 1,8 determinuje koncentrację działań w obszarze zdrowia, otwartych na potrzeby wszystkich pokoleń. Wyzwaniem jest wzrost znaczenia polityki senioralnej i dostosowanie systemu zdrowia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.

Prognozowane trendy demograficzne wskazują na bardzo szybkie zmniejszanie się liczby mieszkańców i starzenie się populacji powiatu, co wynika m.in. z obniżenia wskaźnika urodzeń oraz wzrostu długości życia. Średnioroczne tempo ubytku ludności w województwie kujawsko-pomorskim wynosiło w 2012 r. 0,09 %, a w 2013 r. według wstępnych danych już 0,14%.¹

Niska liczba urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. Ponadto dzietność kobiet w istotnym stopniu jest determinowana liczbą zawieranych związków małżeńskich. Jednocześnie w Polsce od kilkunastu lat systematycznie rośnie odsetek urodzeń pozamałżeńskich. Spada liczba nowo zawieranych małżeństw w Polsce. Niekorzystna tendencja w zakresie liczby nowo zawieranych małżeństw może mieć wpływ na dalsze zmniejszenie liczby urodzeń w kolejnych latach. W 2013 roku statystyczny mieszkaniec Polski miał przeciętnie 38,7 lat, 37 lat dla mężczyzn i 40,5 lat dla kobiet. Mieszkańcy wsi są młodsi, ich średni wiek to 36,9 lat, a w miastach średnia wieku wynosi 39,9 lat².

W 2013 r. odnotowano na terenie powiatu 1418 urodzeń oraz 1631 zgony. Liczba zgonów w ostatnich latach kształtuje się na podobnym poziomie. Można zaobserwować wyraźną tendencję spadkową przyrostu naturalnego na terenie powiatu. Powiat posiada niską wartość przyrostu naturalnego przypadającego na 1000 mieszkańców. Jest on niższy od średniej wojewódzkiej oraz krajowej. W 2013 r. współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 osób powiatu wyniósł - 1,3, w 2012 r. - 1,2.

Mimo korzystnej sytuacji epidemiologicznej dotyczącej zachorowań na choroby zakaźne, od wielu lat obserwuje się problem związany z chorobami szerzącymi się drogą naruszenia ciągłości tkanek. Powiat Inowrocławski należy do grupy powiatów województwa kujawsko - pomorskiego o najwyższej zapadalności na wirusowe zapalenie wątroby.

Wysoka wykrywalność wirusa na terenie powiatu jest spowodowana wykonywaniem badań antygeny powierzchniowego wirusa AgHBs oraz obecności swoistych przeciwciał przeciw wirusowi anty HCV pacjentom hospitalizowanym w Szpitalu Wielospecjalistycznym im. dr Ludwika Błażka w Inowrocławiu. Osoby, u których wykryto dodatni antygen HBs oraz p/ciała anty HCV są kierowane do Poradni Hepatologicznych w regionie, gdzie zazwyczaj rozpoznawane jest przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w rejestrach Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Inowrocławiu było zarejestrowanych ponadto 925 nosicieli bezobjawowych HBV. Odpowiedzią na zdiagnozowany problem jest utworzenie Poradni Hepatologicznej i Poradni Chorób Zakaźnych w Inowrocławiu.

¹ Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2013 roku, Materiał na konferencję prasową w dniu 30 stycznia 2014 r., GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy, http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/L_podst_inf_o_rozwoju_dem_pl_do_2013.pdf

² Ibidem.

Niniejszy Cel strategiczny zakłada także rozbudowę i doposażenie szeroko pojętej infrastruktury ochrony zdrowia na terenie powiatu, w tym tworzenie zakładów opiekuńczo-leczniczych. Konieczny jest dalszy rozwój i poprawa infrastruktury ochrony zdrowia na terenie powiatu także na poziomie podmiotów prowadzących działalność leczniczą.

Pomimo systematycznej rozbudowy i doposażenia Szpitala Wielospecjalistycznego im dr L. Błażka w Inowrocławiu zapewniającego bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańcom powiatu oraz powiatów ościennych, w kolejnych latach konieczna jest dalsza jego rozbudowa oraz doposażenie. Planuje się m.in. kompleksową poprawę jakości usług z zakresu opieki nad matką i dzieckiem poprzez przebudowę Oddziału Położniczego, Noworodkowego i Traktu Porodowego, zwiększenie dostępności i jakości świadczonych usług w Bloku Operacyjnym Szpitala Powiatowego, na Oddziale Intensywnej Terapii oraz na Oddziale SOR, w Zakładzie Anatomii Patologicznej i Zakładzie Mikrobiologii Szpitala Powiatowego w Inowrocławiu poprzez przystosowanie do aktualnie obowiązujących przepisów prawnych.

Ponadto konieczne jest podniesienie jakości świadczonych usług w ramach działalności Pomocy Doraźnej i Transportu Sanitarnego Szpitala Powiatowego w Inowrocławiu poprzez wybudowanie nowego pawilonu jako bazy dla prowadzenia tej działalności, zainstalowanie systemu oświetlenia inteligentnego, energooszczędnego pozwalającego w sposób znaczący zredukować zużycie energii elektrycznej oraz zainstalowanie energooszczędnego systemu gospodarowania energią cieplną. Planuje się również zakup tomografu komputerowego 32-rzędowego, cyfrowego mamografu, aparatu RTG z torem wizyjnym z opcją kardiologiczną, modernizacja Centralnej Sterylizatorni wraz ze stacją uzdatniania wody oraz wyposażenie pracowni badań kardiologicznych.

Cel strategiczny zakłada poprawę opieki zdrowotnej i leczenia specjalistycznego, ukierunkowanego na rozwiązanie aktualnych potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu.

Biorąc pod uwagę najczęstsze przyczyny hospitalizacji, w latach 2009-2013 w powiecie inowrocławskim odnotowano 3 232 zgony. Najwięcej z nich spowodowanych było chorobami układu krążenia 43,26%. Drugą co do udziału grupę stanowiły nowotwory (29,08%) a trzecią choroby układu oddechowego 16,86%. W przypadku chorób układu oddechowego w roku 2013 w Szpitalu Wielospecjalistycznym im dr L. Błażka w Inowrocławiu odnotowano 2 598 hospitalizacji i 117 zgonów (4,5% chorych zmarło z powodu chorób układu oddechowego).

Planuje się Rozwój Ośrodka Diagnostyki i Terapii Onkologicznej oraz Zespołu Poradni Onkologicznych w Szpitalu Wielospecjalistycznym im dr L. Błażka w Inowrocławiu a także utworzenie Izby Wytrzeźwień wraz z nowoczesnym Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Interwencji Kryzysowej. Konieczny jest także rozwój opieki długoterminowej, w tym paliatywnej i geriatrycznej.

Cel strategiczny przewiduje także podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępu do specjalistycznej opieki medycznej stacjonarnej i ambulatoryjnej.

W ramach Celu strategicznego zakłada się systematyczne monitorowanie potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu i planowanie na jego podstawie działań w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia. Pozwoli to na rzeczywiste dostosowanie proponowanych programów do zdiagnozowanych potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu.

Problem starzejącego się społeczeństwa i niski wskaźnik dzietności prognozowany do 2050 r., zgony niemowląt na wskutek chorób i stanów okresu okołoporodowego wynoszących 52% oraz z powodu wad rozwojowych - 36%, pomimo stałego spadku umieralności dzieci i młodzieży oraz niemowląt stanowią uzasadnienie dla kompleksowej opieki nad matką i dzieckiem oraz opieki geriatrycznej.

Odpowiedzią na istotny zdiagnozowany problem regionu i powiatu, jakim są zaburzenia psychiczne jest realizacja projektu Budowa Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Inowrocławiu. Intencją Powiatu Inowrocławskiego jest utworzenie ośrodka zapewniającego leczenie specjalistyczne, a nie tylko doraźne w formule całodobowego domu. Problem osób z zaburzeniami psychicznymi jest poważnym problemem na terenie województwa kujawsko- pomorskiego. Liczba ośrodków na terenie regionu to 2 z liczbą łóżek 641. Szpital Wielospecjalistyczny im. dr L. Błażka w Inowrocławiu obsługuje powiat inowrocławski oraz powiaty ościenne, tj. mogileński, żniński, radziejowski. Najbliższy ośrodek dla mieszkańców tych powiatów mieści się w Świeciu.

Przedsięwzięcie jako szczegółowe rozwiązanie zdiagnozowanego na terenie regionu problemu stanowi zadanie samorządu województwa i wpisuje się w realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

W ramach Celu strategicznego realizowane będą działania , których celem jest poprawa dostępności do opieki stomatologicznej na obszarach wiejskich a także rozwój świątecznej i nocnej opieki stomatologicznej na terenie powiatu.

W 2011 roku wzrosła o 6% liczba porad stomatologicznych. W tym samym czasie jednak po raz pierwszy od 10 lat, zaobserwowano w Polsce 4% spadek liczby praktyk stomatologicznych realizujących świadczenia w ramach NFZ. W strukturze praktyk stomatologicznych świadczących usługi w ramach środków publicznych przeważają indywidualne praktyki stomatologiczne - 69%, z których na miasta przypada 66% wszystkich praktyk, a na wsi 34%³.

Wyzwaniem i działaniem wymagającym skutecznej i zintegrowanej interwencji jest zidentyfikowane działanie utworzenie Izby Wyrzeźwień wraz z nowoczesnym Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Interwencji Kryzysowej. Realizacja działania pozwoli zapewnić poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego mieszkańców i wymaga współpracy i współdziałania samorządów, organizacji pozarządowych. Działanie jest odpowiedzią na palący problem i barierę rozwojową zidentyfikowaną w obszarze bezpieczeństwo publiczne.

Ważnym elementem realizacji niniejszego Celu strategicznego jest kierunek działania: promocja i profilaktyka zdrowia ukierunkowane na rozwiązanie aktualnych potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu.

W Polsce współczynnik umieralności w 2013 r. wyniósł 10,1%, podczas gdy w 2012 r. stanowił 10,0%. Głównymi przyczynami zgonów w Polsce są choroby układu krążenia i choć

³ Zdrowie i Ochrona Zdrowia w 2011 r., GUS, Warszawa 2012.

obserwuje się poprawę, to stanowiły one 46% wszystkich zgonów w 2012 r. Ich udział w ogólnej liczbie zgonów kobiet wyniósł ponad 51%, a wśród mężczyzn ok. 41%⁴.

Niekorzystnym zjawiskiem jest wzrost liczby zgonów spowodowanych chorobami nowotworowymi, przy jednoczesnym wzroście liczby nowych zachorowań. Nowotwory złośliwe w 2012 r. były przyczyną prawie 25% zgonów - 27% u mężczyzn i ok. 24% u kobiet.

Zgony powodowane urazami i zatruciami w 2012 r. stanowiły 6,2% wszystkich zgonów, prawie 9% przyczyn, a wśród kobiet tylko 3% .

Wśród osób poniżej 65 roku życia najczęstszą przyczyną umieralności są: nowotwory złośliwe, które stanowią ponad 30% wszystkich zgonów, choroby układu krążenia (ponad 27%) oraz urazy i zatrucia (blisko 15%).

W przypadku zgonów osób w wieku 65 lat i więcej, ponad połowę wszystkich przyczyn zgonów w tej grupie wieku stanowią choroby układu krążenia, kolejne 22% zgonów to nowotwory złośliwe oraz choroby układu oddechowego - 6%.

Stosunkowo częstymi przyczynami zgonów dzieci w wieku 1 - 14 lat są nowotwory złośliwe (ok. 11% wszystkich zgonów), następnie choroby układu nerwowego oraz wady rozwojowe wrodzone (szczególnie w grupie 1 - 4 lata). Wśród dzieci i młodzieży (w wieku 5 - 19 lat) najczęstszymi przyczynami umieralności - stanowiącymi blisko 60% wszystkich zgonów w tej grupie wieku - są urazy i zatrucia, którym częściej ulegają chłopcy (64% zgonów spowodowanych tą przyczyną , wśród dziewczynek – 46%).

W Polsce obserwuje się nadal zjawisko wysokiej nadumieralności mężczyzn - widoczne już wśród chłopców. W młodszych grupach wieku dorosłego, począwszy od 20 - 25 lat, współczynnik zgonów dla mężczyzn jest 4 - krotnie wyższy niż dla kobiet, zaś w kolejnych grupach wieku (od 35 lat) 3 i 2 - krotnie wyższy. W 2012 roku przeciętne trwanie życia dla mężczyzn wynosiło 72,7 lat, a dla kobiet – 81 lat. Zwiększa się udział kobiet wykonujących specjalistyczne badania profilaktyczne. Wśród osób dorosłych (głównie mężczyzn) zmniejsza się odsetek osób palących tytoń, lecz nie zmniejsza się odsetek osób dorosłych pijących alkohol.

Planowana jest realizacja i kontynuacja partnerskich programów promocji zdrowia i profilaktyki na terenie powiatu dostosowanych do potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu w oparciu o dotychczasowe doświadczenia w zakresie wspólnej realizacji projektu pn. „Program szczepień 12-latek z terenu powiatu inowrocławskiego przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego jako element profilaktyki pierwotnej i raka szyjki macicy”. Realizacja programów promocji zdrowia i profilaktyki z udziałem partnerów: samorządów oraz organizacji pozarządowych służy przede wszystkim ograniczeniu społecznych nierówności w ochronie zdrowia. Wyzwaniem jest wsparcie dla populacyjnych programów profilaktycznych dla osób zagrożonych przerwaniem aktywności zawodowej oraz wsparcie w zakresie profilaktyki pierwotnej i wtórnej służące wydłużaniu aktywności zawodowej w zakresie chorób będących istotnym problemem zdrowotnym powiatu.

⁴ Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2013 roku, Materiał na konferencję prasową w dniu 30 stycznia 2014 r., GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy, http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/L_podst_inf_o_rozwoju_dem_pl_do_2013.pdf

W ramach przedmiotowego Celu strategicznego planowane jest także wykorzystanie i promocja potencjału medycznego uzdrowisk.

W 2011 r., w porównaniu z rokiem 2010 odnotowano 2% wzrost kuracjuszy korzystających z leczenia stacjonarnego w sanatoriach uzdrowiskowych w Polsce. Ogółem pacjentów pełnopłatnych było o 12,4% więcej niż w roku 2010, ok. 12% z nich odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim. W końcu 2012 r. na terenie województwa działały 32 zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, w których w ciągu roku przebywało na leczeniu 15,9% ogółu kuracjuszy leczących się w placówkach lecznictwa uzdrowiskowego w Polsce. W Inowrocławiu prowadzonych jest pięć kierunków leczniczych i znajdują się w nim następujące zakłady uzdrowiskowe: sanatoria uzdrowiskowe, szpitale uzdrowiskowe, ośrodek rehabilitacji, a z urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego: park solankowy i łożnia solankowa. Wydobywa się także wody mineralne. W ciągu roku w inowrocławskim uzdrowisku leczy się około 30 000 osób⁵.

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku, Cel Strategiczny Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi; Kierunek Działania: Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców województwa; Rozwój profilaktyki zdrowotnej; Dostosowanie systemu ochrony zdrowia dla potrzeb starzejącego się społeczeństwa; Rozwój form opieki dla realizacji potrzeb starzejącego się społeczeństwa i ludności niesamodzielnej.

- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry, Cel tematyczny 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją, Priorytet Inwestycyjny (PI) 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną; Oś Priorytetowa 9, Cel tematyczny 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją, Priorytet Inwestycyjny(PI) 9 iv: Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.

-Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, VII. Oś Priorytetowa Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia. Priorytet inwestycyjny 9.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych.

Cel Strategiczny 1 będzie realizowany za pośrednictwem następujących kierunków działań i działań zidentyfikowanych:

⁵ Zdrowie i Ochrona Zdrowia w 2011 r., GUS, Warszawa 2012 r.

Kierunki działań:

1. Dostosowanie systemu ochrony zdrowia do obecnych i prognozowanych trendów demograficznych i epidemiologicznych oraz wymogów formalno-prawnych opieki zdrowotnej.
2. Rozbudowa i doposażenie infrastruktury ochrony zdrowia na terenie powiatu, w tym tworzenie zakładów opiekuńczo-leczniczych.
3. Poprawa opieki zdrowotnej i leczenia specjalistycznego, ukierunkowanego na rozwiązanie aktualnych potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu.
4. Rozwój opieki długoterminowej, w tym paliatywnej i geriatrycznej.
5. Zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej stacjonarnej i ambulatoryjnej.
6. Monitorowanie potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu.
7. Rozwój leczenia psychiatrycznego, kompleksowej opieki nad matką i dzieckiem oraz opieki geriatrycznej.
8. Poprawa dostępności do opieki stomatologicznej na obszarach wiejskich.
9. Rozwój świątecznej i nocnej opieki stomatologicznej na terenie powiatu.
10. Promocja i profilaktyka zdrowia ukierunkowane na rozwiązanie aktualnych potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu.
11. Wykorzystanie i promocja potencjału uzdrowisk.

Działania zidentyfikowane:

1. Budowa Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Inowrocławiu.
2. Rozbudowa, przebudowa i doposażenie Szpitala Wielospecjalistycznego im. dr L. Błażka w Inowrocławiu wraz z wymianą aparatury medycznej oraz poprawa warunków na oddziałach poprzez dostosowanie do aktualnie obowiązujących przepisów prawnych.
3. Utworzenie Izby Wytrzeźwień wraz z nowoczesnym Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Interwencji Kryzysowej.
4. Budowa Poradni Hepatologicznej i Poradni Chorób Zakaźnych w Inowrocławiu.
5. Budowa centrum rehabilitacji, w tym infrastruktury sportowej z basenem w Pakości.
6. Realizacja partnerskich programów promocji zdrowia i profilaktyki na terenie powiatu dostosowanych do potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu.
7. Rozwój Ośrodka Diagnostyki i Terapii Onkologicznej oraz Zespołu Poradni Onkologicznych w Szpitalu Wielospecjalistycznym im dr L. Błażka w Inowrocławiu.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 1. Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu poprzez zwiększenie dostępności i rodzajów świadczonych usług oraz zapewnienie wysokiej jakości usług medycznych dostosowanych do obecnych i prognozowanych trendów demograficznych i epidemiologicznych.

OBSZAR: ZDROWIE

LP.	Działanie zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Budowa Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Inowrocławiu	Szpital Wielospecjalistyczny im. dr L. Błażka w Inowrocławiu	Środki Województwa Kujawsko-Pomorskiego, środki zewnętrzne*	Do 2020 r.
2.	Rozbudowa, przebudowa i doposażenie Szpitala Wielospecjalistycznego im. dr L. Błażka w Inowrocławiu wraz z wymianą aparatury medycznej oraz poprawa warunków na oddziałach poprzez dostosowanie do aktualnie obowiązujących przepisów prawnych	Szpital Wielospecjalistyczny im. dr L. Błażka w Inowrocławiu	Środki zewnętrzne	Do 2020 r.
3.	Utworzenie Izby Wyrzeźwień wraz z nowoczesnym Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Interwencji Kryzysowej	Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
4.	Budowa Poradni Hepatologicznej i Poradni Chorób Zakaźnych w Inowrocławiu	Szpital Wielospecjalistyczny im. Ludwika Błażka w Inowrocławiu	Środki Województwa Kujawsko-Pomorskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
5.	Budowa centrum rehabilitacji, w tym infrastruktury sportowej z basenem w Pakości	Gmina Pakość	Budżet Gminy Pakość, środki UE	2016-2020 r.
6.	Realizacja partnerskich programów promocji zdrowia i profilaktyki na terenie powiatu dostosowanych do potrzeb	Powiat Inowrocławski, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, Budżety Gmin	Do 2020 r.

	zdrowotnych mieszkańców powiatu			
7.	Rozwój Ośrodka Diagnostyki i Terapii Onkologicznej oraz Zespołu Poradni Onkologicznych w Szpitalu Wielospecjalistycznym im dr L. Błażka w Inowrocławiu	Szpital Wielospecjalistyczny im. dr Ludwika Błażka w Inowrocławiu	Środki Województwa	Do 2020 r.

CEL STRATEGICZNY 2.

Zapewnienie wysokiej jakości pomocy społecznej dla wszystkich pokoleń.

W ramach Celu strategicznego będą realizowane działania zorientowane na zmieniające się trendy demograficzne.

Utrzymujący się i prognozowany ogólny trend zmniejszania się liczby ludności w wieku produkcyjnym także na terenie powiatu inowrocławskiego stanowi impuls dla podjęcia działań w obszarze pomocy społecznej. Konieczne jest wzajemne współdziałanie, partnerstwo, współpraca międzysektorowa samorządów, publicznych i niepublicznych instytucji pomocy społecznej oraz synergia działań, które pozwolą zapewnić wysoką jakość pomocy społecznej na terenie powiatu i przyczynią się do rozwiązania problemów zdiagnozowanych w strategiach rozwiązywania problemów społecznych samorządów terytorialnych.

W ramach Celu strategicznego realizowane będą działania służące poprawie funkcjonowania, infrastruktury działających na terenie powiatu placówek pomocy społecznej, w tym likwidacji barier architektonicznych. Działania będą obejmowały m. in. zakup środków transportu, wyposażenie, modernizację oraz rozbudowę obiektów pomocy społecznej. Kluczowym działaniem jest likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych. Konieczne jest wyposażenie placówek pomocy społecznej w nowoczesny sprzęt a także poprawa jakości świadczonych usług poprzez dostosowanie infrastruktury do obecnych standardów. Działania przyczynią się docelowo do poprawy jakości świadczonych usług, zwiększenia dostępności komunikacyjnej oraz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców domów pomocy społecznej.

Realizacja Celu strategicznego odbywać się będzie również poprzez budowę Środowiskowych Domów Samopomocy na terenie powiatu. Działania realizowane będą poprzez powstanie placówek mających na celu integrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zawodowym, w tym osób starszych, a także chorych psychicznie. Placówki takie powstaną w Palczynie i Wonorzcu.

Ważnym kierunkiem działań jest także budowa kolejnej placówki wychowawczej na terenie powiatu. Planuje się kontynuację działań, jakim jest budowa na terenie powiatu małych placówek opiekuńczo-wychowawczych. Placówki takie zapewniają całodobową, kompleksową opiekę swoim wychowankom, zajęcia wychowawcze, korekcyjne,

rekompensują także braki w wychowaniu w rodzinie a także przygotowują do życia społecznego, kształcą i podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej czy zastępczej. Planuje się również przebudowę i doposażenie placówki opiekuńczo-wychowawczej nr 4 w Inowrocławiu.

W ramach Celu strategicznego zakłada się także powstanie schroniska dla bezdomnych w Kruszwicy, którego celem będzie zapewnienie racji bytowych osobom potrzebującym, pomoc w leczeniu wszelkiego rodzaju chorób wśród mieszkańców placówki a także pomoc osobom bezdomnym w powrocie do społeczeństwa i uczestniczenia w życiu społecznym.

Kolejnym działaniem, które będzie realizowane na terenie gminy Kruszwica jest budowa mieszkań chronionych. Celem tego działania będzie pomoc osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, niepełnosprawność, chorobę czy wiek potrzebują wsparcia w życiu codziennym. Odpowiedzą na niewystarczające zasoby lokalowe dla osób o niskim statusie ekonomicznym są m.in. budowa wielorodzinnego budynku z lokalami socjalnymi w Pakości oraz budowa nowych budynków socjalnych i komunalnych w Gniewkowie.

Zidentyfikowanym działaniem jest powstanie Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Palcynie. Zadaniem placówki będzie świadczenie specjalistycznych usług medycznych dla osób chorych psychicznie, osób upośledzonych umysłowo, osób z zaburzeniami psychicznymi, które wymagają pomocy, leczenia i opieki medycznej. Opieka medyczna w placówce świadczona będzie również całodobowo i dostosowana będzie do indywidualnych potrzeb osób w niej przebywających. Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowany na terenie powiatu problem zdrowia psychicznego.

Dla rozwiązania problemów zidentyfikowanych w obszarze pomocy społecznej i zaspokojenia potrzeb lokalnej społeczności konieczne jest tworzenie partnerstw lokalnych pomiędzy samorządem, podmiotami gospodarczymi i społecznymi, które wspólnie powinny przyczyniać się do osiągnięcia celu, którym jest aktywne włączanie wspólnot lokalnych w życie społeczno-gospodarcze oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W latach 2015-2020 planuje się utworzenie Centrów Aktywności Społecznej na terenie powiatu.

Dostrzega się potrzebę powstawania i dalszego rozwoju podmiotów ekonomii społecznej. Planuje się powstanie spółdzielni socjalnych na terenie powiatu, które będą realizowały działania na rzecz reintegracji społecznej a także aktywności jej członków na rynku pracy. Spółdzielcami mogą być m.in. osoby bezrobotne, niepełnosprawne, uzależnione (po ukończeniu leczenia), chorzy psychicznie czy osoby opuszczające więzienia, które z różnych względów nie chcą lub nie mogą prowadzić działalności gospodarczej. Dzięki takiej inicjatywie spółdzielcy znajdują miejsce, w którym stają się członkami grupy, która dąży do osiągnięcia wspólnych celów. Z ludzi niezaradnych, pozbawionych szans na rynku pracy stają się kreatywnymi, aktywnymi osobami, współuczestniczącymi w życiu społecznym.

Wszystkie zaproponowane działania w ramach Celu strategicznego pozwolą na zapewnienie wysokiej jakości usług świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz przyczynią się

do rozwiązania najistotniejszych problemów dotyczących pomocy społecznej na terenie powiatu inowrocławskiego. Działania skierowane są do wszystkich grup społecznych, zapewniając im rozwój, pomoc w życiu codziennym, chorobie, integrację społeczną, opiekę zdrowotną oraz włączenie w życie społeczno-gospodarcze.

W perspektywie do 2020 r. szansą na rozwiązanie problemów społecznych zdiagnozowanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 jest dostępność nowych źródeł finansowania w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 na wsparcie instytucjonalne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób niepełnosprawnych, zależnych oraz dla osób starszych. Wzajemne współdziałanie, budowa więzi międzypokoleniowej, polityka senioralna to wyzwania wobec pogłębiającej się tendencji starzenia społeczeństwa. Kontynuację realizacji innowacyjnych projektów w obszarze pomocy społecznej oraz rozwój podmiotów ekonomii społecznej należy postrzegać jako szansę na rozwiązanie kluczowych problemów społecznych zidentyfikowanych na terenie powiatu. Wyzwaniem jest realizacja inicjatyw ukierunkowanych na rozwój i poprawę dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz podejmowanie działań wspierających proces aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób zagrożonych wykluczeniem (usługi informacyjne, edukacyjne, terapeutyczne, poradnictwo prawne, mieszkania chronione, mieszkania treningowe i wspomagane).

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku, Cel Strategiczny: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi, Kierunki działań: Promocja aktywności społecznej, samorozwoju i idei kształcenia przez całe życie, Tworzenie warunków rozwoju społecznego osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i niesamodzielnych, rozwój lokalnych centrów rozwoju społecznego poprzez poszerzanie zakresu działalności istniejącej bazy usług, dostosowanie funkcjonowania usług publicznych oraz przestrzeni publicznych do potrzeb wszystkich pokoleń, rozwój form opieki dla realizacji potrzeb starzejącego się społeczeństwa i ludności niesamodzielnej, budowa systemu wspierania rodziny.

- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa: 6 Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry, Priorytet inwestycyjny: 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, 9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. Priorytet inwestycyjny: 9 Solidarne społeczeństwo, priorytet inwestycyjny: 9iv Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.

Cel Strategiczny 2 będzie realizowany za pośrednictwem następujących kierunków działań i działań zidentyfikowanych:

Kierunki działań:

1. Poprawa infrastruktury pomocy społecznej na terenie powiatu, w tym likwidowanie barier dla osób niepełnosprawnych.

2. Zwiększenie dostępności do usług społecznych.
3. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi.
4. Zapewnienie opieki nad osobami bezdomnymi.
5. Wsparcie instytucjonalne dla osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
6. Kontynuacja działań w zakresie opieki nad dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej – małe placówki opiekuńczo-wychowawcze.
7. Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
8. Integracja społeczna osób przewlekle chorych i niesamodzielnych.
9. Kontynuacja realizacji projektów w obszarze pomocy społecznej.

Działania zidentyfikowane:

1. Rozbudowa infrastruktury domów pomocy społecznej na terenie powiatu, w tym likwidowanie barier oraz pozyskiwanie energii cieplnej w ramach nowych technologii.
2. Zakup środków transportu dla mieszkańców domów pomocy społecznej na terenie powiatu.
3. „A kiedy dom będzie nowy”- przebudowa i doposażenie placówki opiekuńczo-wychowawczej nr 4 w Inowrocławiu.
4. Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Palczynie.
5. Budowa wielorodzinnego budynku z lokalami socjalnymi w Pakości.
6. Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy w Wonorzu.
7. Budowa kolejnej placówki opiekuńczo-wychowawczej.
8. Budowa schroniska dla bezdomnych na terenie gminy Kruszwica.
9. Budowa mieszkań chronionych na terenie gminy Kruszwica.
10. Budowa budynku socjalnego w Kruszwicy.
11. Budowa nowych budynków socjalnych i komunalnych w Gniewkowie.
12. Rozwój placówek wsparcia dziennego w formie świetlic w Dąbrowie Biskupiej.
13. Powstanie spółdzielni działającej na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób z wykluczeniem społecznym w Kruszwicy.
14. Utworzenie Centrów Aktywności Społecznej na terenie powiatu.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 2. Zapewnienie wysokiej jakości pomocy społecznej dla wszystkich pokoleń.

OBSZAR: POMOC SPOŁECZNA

Lp.	Działania zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Rozbudowa infrastruktury domów pomocy społecznej na terenie powiatu, w tym	Domy Pomocy Społecznej	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne, Państwowy	Do 2020 r.

	likwidowanie barier oraz pozyskiwanie energii cieplnej w ramach nowych technologii		Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	
2.	Zakup środków transportu dla mieszkańców domów pomocy społecznej na terenie powiatu	Powiat Inowrocławski- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu Domy Pomocy Społecznej	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Do 2020 r.
3.	„A kiedy dom będzie nowy”- przebudowa i doposażenie placówki opiekuńczo wychowawczej nr 4 w Inowrocławiu	Powiat Inowrocławski- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu	Budżet Państwa, Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Do 2020 r.
4.	Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Palczynie	Gmina Złotniki Kujawskie	Budżet Państwa	Do 2020 r.
5.	Budowa wielorodzinnego budynku z lokalami socjalnymi w Pakości	Gmina Pakość	Budżet Gminy Pakość, środki zewnętrzne	2016-2020
6.	Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy w Wonorzu	Gmina Dąbrowa Biskupia	Budżet Gminy Dąbrowa Biskupia, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
7.	Budowa kolejnej placówki opiekuńczo-wychowawczej	Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
8.	Budowa schroniska dla bezdomnych na terenie gminy Kruszwica	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2015-2020
9.	Budowa mieszkań chronionych na terenie gminy Kruszwica	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica , środki zewnętrzne	2014-2020
10.	Budowa budynku socjalnego w Kruszwicy	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2015-2020
11.	Budowa nowych budynków socjalnych	Gmina Gniewkowo	Budżet Gminy Gniewkowo,	2014-2020

	i komunalnych w Gniewkowie.		środki zewnętrzne	
12.	Rozwój placówek wsparcia dziennego w formie świetlic w Dąbrowie Biskupiej	Gmina Dąbrowa Biskupia	Budżet Gminy Dąbrowa Biskupia, środki zewnętrzne	2015-2020
13.	Powstanie spółdzielni działającej na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Kruszwicy	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2015-2020
14.	Utworzenie Centrów Aktywności Społecznej na terenie powiatu	Fundacja Ekspert - Kujawy w Inowrocławiu Współpraca samorządów lokalnych i lokalnych organizacji pozarządowych przy realizacji działań	Środki zewnętrzne	2015-2020

CEL STRATEGICZNY 3.

Zapewnienie edukacji otwartej na rynek pracy i aktualne wyzwania na wszystkich poziomach nauczania.

W ramach Celu strategicznego będą realizowane działania ukierunkowane na poprawę dostępności i jakości kształcenia ogólnego i zawodowego na terenie powiatu, rozwój i unowocześnienie infrastruktury bazy edukacyjnej, w tym informatycznej szkół i placówek oświatowych na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym oraz jej dostosowanie do standardów europejskich. Koniecznym jest wyposażenie szkół i placówek w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne sprzyjające wysokiej jakości kształcenia, szczególnie pracowni przedmiotów matematyczno-przyrodniczych. Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w obszarze edukacji jest rozwój oraz promocja szkolnictwa zawodowego, kształcenia ustawicznego a także kształcenia przez całe życie. W celu dostosowania infrastruktury szkół zawodowych do zmian podstawy programowej oraz dostosowania kierunków kształcenia zawodowego do aktualnych potrzeb rynku pracy i zidentyfikowanych tzw. regionalnych specjalizacji oraz lokalnych specjalizacji zakłada się utworzenie siedmiu ośrodków egzaminacyjnych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe na terenie powiatu, co przyczyni się do poprawy zdawalności egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe na poziomie 65%.

Niniejsze działania pozwolą na zwiększenie wsparcia inwestycyjnego w zakresie infrastruktury szkolnictwa zawodowego, w tym wyposażenia. Przyczyni się to w perspektywie długoterminowej do rozwiązania problemu ogólnokrajowego, jakim jest niedostateczne dostosowanie infrastruktury szkolnictwa zawodowego do zmieniającej się podstawy programowej.

Dla zwiększenia przygotowania uczniów jako przyszłych absolwentów, do rozwijania ścieżki zawodowej i potrzeb rynku pracy, zakłada się zintensyfikowanie współpracy szkół z pracodawcami w zakresie organizacji praktycznych form nauki zawodu. Planowana jest organizacja praktyk i staży dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu we współpracy z pracodawcami. Zakłada się również wypracowanie modelu współpracy szkół ponadgimnazjalnych i pracodawców w celu dostosowania kształcenia zawodowego na terenie powiatu do potrzeb rynku pracy, co przyczyni się do uruchomienia nowych kierunków kształcenia. Koniecznym jest podejmowanie działań zorientowanych na rozwijanie kompetencji kluczowych oraz kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej, istotnych z punktu widzenia rynku pracy dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz dla osób dorosłych.

W zakresie promocji szkolnictwa zakłada się także wsparcie finansowe i organizacyjne dla działań promujących ofertę edukacyjną szkół ponadgimnazjalnych oraz zespołów szkół ponadpodstawowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Inowrocławski.

Ważnym elementem realizacji Strategii w obszarze edukacji jest wsparcie działań przyczyniających się do budowania postaw przedsiębiorczych. Pozwoli to w perspektywie długofalowej na rozwój kapitału społecznego na terenie powiatu oraz tworzenie warunków dla oddolnych inicjatyw społecznych.

Niniejszy Cel strategiczny zakłada zapewnienie wysokiego poziomu nauczania na wszystkich poziomach edukacji, co pozwoli na zaspokajanie potrzeb edukacyjnych uczniów, wyrównywanie szans edukacyjnych oraz poprawę zdawalności egzaminów zewnętrznych: sprawdzianów szóstoklasisty, egzaminów gimnazjalnych oraz maturalnych.

W ramach Celu konieczne jest także wsparcie dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym uczniów młodszych i niepełnosprawnych oraz dla uczniów zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty.

Sfera edukacji przedszkolnej jest palącym problemem w skali całego regionu. Pomimo skutecznej interwencji środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, w perspektywie finansowej UE na lata 2007-2013, problemem jest w dalszym ciągu edukacja przedszkolna i jej dostępność na terenach wiejskich oraz mniejsza aktywność zawodowa kobiet na obszarach wiejskich. W ramach Celu strategicznego planowany jest dalszy rozwój i wspieranie edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej, w tym na terenach wiejskich oraz stworzenie warunków funkcjonowania istniejących placówek lub tzw. małych form wychowania przedszkolnego. Działania w tym zakresie pozwolą na zachowanie trwałości realizowanych dotychczas projektów oraz włączenie organizacji Trzeciego Sektora. Planowane są m.in. rozbudowa i modernizacja przedszkola w Turzanach oraz budowa przedszkola w miejscowości Jacewo a także opracowanie projektu i budowa gminnego

przedszkola w Dąbrowie Biskupiej. Docelowo planowane działania przyczynią się do zwiększenia liczby miejsc utworzonych w klubach dziecięcych i żłobkach.

W ramach Celu strategicznego zakłada się także podejmowanie działań na rzecz opracowania systemu stypendialnego umożliwiającego wykształcenie kadr dla rozwoju gospodarczego powiatu w ramach lokalnych specjalizacji we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami. Pozwoli to na kształcenie w kierunkach i profilach, które mają szansę stać się lokalnymi specjalizacjami i może przeciwdziałać poważnemu zagrożeniu, jakim jest zwiększająca się liczba absolwentów gimnazjów podejmujących dalszą naukę w powiatach ościennych.

W celu zwiększenia przygotowania uczniów jako przyszłych absolwentów oraz do rozwijania ścieżki zawodowej i potrzeb rynku pracy, konieczne jest podjęcie działań na rzecz opracowania systemu i wdrożenia poradnictwa zawodowego dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, co pozwoli na poznanie predyspozycji zawodowych uczniów.

Ważnym elementem rozwijania kompetencji kluczowych uczniów szkół na terenie powiatu, w tym w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych są dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla uczniów szkół na wszystkich poziomach edukacji. Ważnym kierunkiem działań w ramach Celu jest także podniesienie kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii oraz ich dostosowanie do nowej podstawy programowej.

W zakresie propagowania wiedzy metodami doświadczalnymi zidentyfikowanym działaniem jest Uruchomienie Środowiskowego Centrum Edukacji Doświadczalnej Minikopernik – Centrum Geologii i Laboratorium Bursztynu w Inowrocławiu.

W ramach popularyzacji świadomości ekologicznej wśród mieszkańców powiatu możliwa jest rozbudowa sieci ścieżek edukacyjnych przy szkołach a także coroczne akcje „Sprzątanie świata”, które będą realizowane w trybie ciągłym do 2020 roku.

Zadaniami przyczyniającymi się do rozwoju i promocji kształcenia przez całe życie (life long learning) oraz rozwijania kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych jest utworzenie na terenie powiatu Centrów Kompetencji Społecznych oraz Centrów Aktywności Seniorów.

Zaproponowane w ramach Celu strategicznego kierunki działań nawiązują do Strategii Europa 2020, której jednym z nadrzędnych celów jest ograniczenie liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10% oraz osiągnięcie wskaźnika 40% osób w wieku 30-34 z wykształceniem wyższym.

Szansą na realizację zadań w obszarze edukacji jest dostępność środków w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020 na wsparcie edukacji przedszkolnej, szkół prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe. Długofalowe efekty mogą zostać osiągnięte dzięki promocji kształcenia zawodowego i ustawicznego, stabilnemu zainteresowaniu ze strony uczniów szkołami zawodowymi, zintensyfikowaniu współpracy z przedsiębiorstwami w zakresie wyboru i uruchomienia nowych kierunków w szkolnictwie zawodowym. Wyzwaniem dla dalszego rozwoju szkolnictwa zawodowego jest także nowy sposób zdobywania kwalifikacji zawodowych tj. kursy zawodowe oraz konkurencyjna oferta szkół niepublicznych na terenie powiatu inowrocławskiego.

Działania w ramach Celu strategicznego są komplementarne do działań zaplanowanych w Priorytecie IV, Cel strategiczny 2. Budowa gospodarki w oparciu o lokalne specjalizacje i wykorzystanie potencjału kluczowych branż.

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku, Cel Strategiczny: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi; Kierunek Działania: sfera Edukacja – Rozwój szkolnictwa zawodowego oraz kształcenia ustawicznego, Zapewnienie wysokiego standardu bazy oświatowej, Zapewnienie wysokiego poziomu nauczania na wszystkich poziomach edukacji, – Rozwój szkolnictwa zawodowego oraz kształcenia ustawicznego, Zapewnienie wysokiego standardu bazy oświatowej, Rozwój edukacji przedszkolnej, Promocja wykształcenia.

- Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa - 6 „Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry”, Priorytet Inwestycyjny - 10a Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, Oś Priorytetowa - 10 „Innowacyjna edukacja”, Priorytet Inwestycyjny - 10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia, Priorytet Inwestycyjny - 10iv Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami, Priorytet Inwestycyjny - 10iii Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.

- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, Wybrany do realizacji cel tematyczny - CT 10, Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny - 10i ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Wybrany do realizacji cel tematyczny - CT 10, Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny - 10iv – lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju

systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.

Cel Strategiczny 3 będzie realizowany za pośrednictwem następujących kierunków działań i działań zidentyfikowanych:

Kierunki działań:

1. Doposażenie i rozbudowa bazy oświatowej na wszystkich poziomach edukacji.
2. Rozwój i promocja szkolnictwa zawodowego oraz kształcenia ustawicznego.
3. Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do aktualnych potrzeb rynku pracy.
4. Dostosowanie infrastruktury szkół zawodowych do zmian podstawy programowej.
5. Zintensyfikowanie współpracy szkół z pracodawcami w zakresie organizacji praktycznych form nauki zawodu.
6. Wsparcie finansowe i organizacyjne dla działań promujących ofertę edukacyjną szkół ponadgimnazjalnych oraz zespołów szkół ponadpodstawowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Inowrocławski.
7. Rozwój i wspieranie edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej, w tym na terenach wiejskich oraz stworzenie warunków funkcjonowania istniejących placówek lub tzw. małych form wychowania przedszkolnego.
8. Zapewnienie wysokiego poziomu nauczania na wszystkich poziomach edukacji.
9. Wsparcie działań przyczyniających się do budowania postaw przedsiębiorczych.
10. Podejmowanie działań na rzecz opracowania systemu stypendialnego umożliwiającego wykształcenie kadr dla rozwoju gospodarczego powiatu w ramach lokalnych specjalizacji.
11. Podjęcie działań na rzecz opracowania systemu i wdrożenia poradnictwa zawodowego dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.
12. Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów szkół na terenie powiatu oraz osób dorosłych w tym w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych.
13. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów szkół na terenie powiatu.
14. Podniesienie kompetencji zawodowych nauczycieli.
15. Rozwój edukacji doświadczalnej.
16. Wzrost świadomości ekologicznej.
17. Rozwój kształcenia przez całe życie.
18. Wsparcie dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
19. Wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty.

Działania zidentyfikowane:

1. Utworzenie ośrodków egzaminacyjnych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe na terenie powiatu.
2. Doposażenie bazy dydaktycznej, w tym informatycznej szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe na terenie powiatu.

3. Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu.
4. Organizacja praktyk i staży dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu we współpracy z pracodawcami.
5. Wypracowanie modelu współpracy szkół ponadgimnazjalnych i pracodawców w celu dostosowania kształcenia zawodowego na terenie powiatu do potrzeb rynku pracy.
6. Podniesienie kompetencji zawodowych nauczycieli ukierunkowanych na wykorzystanie nowoczesnych technologii.
7. Rozbudowa i modernizacja przedszkola w Turzanach oraz budowa przedszkola w miejscowości Jacewo.
8. Opracowanie projektu i budowa gminnego przedszkola w Dąbrowie Biskupiej.
9. Uruchomienie Środowiskowego Centrum Edukacji Doświadczalnej Minikopernik – Centrum Geologii i Laboratorium Bursztynu w Inowrocławiu.
10. Akcja „Sprzątanie świata”.
11. Utworzenie Centrów Kompetencji Społecznych na terenie powiatu.
12. Utworzenie Centrów Aktywności Seniorów na terenie powiatu.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 3. Zapewnienie edukacji otwartej na rynek pracy i aktualne wyzwania na wszystkich poziomach nauczania.

OBSZAR: EDUKACJA

LP.	Działanie zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Utworzenie ośrodków egzaminacyjnych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe na terenie powiatu	Powiat Inowrocławski, Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
2.	Doposażenie bazy dydaktycznej, w tym informatycznej szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe na terenie powiatu	Powiat Inowrocławski, Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
3.	Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów	Powiat Inowrocławski, Szkoły,	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.

	szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu	dla których organem prowadzącym jest Powiat Inowrocławski		
4.	Organizacja praktyk i staży dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu we współpracy z pracodawcami	Powiat Inowrocławski, Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
5.	Wypracowanie modelu współpracy szkół ponadgimnazjalnych i pracodawców w celu dostosowania kształcenia zawodowego na terenie powiatu do potrzeb rynku pracy	Powiat Inowrocławski, Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
6.	Podniesienie kompetencji zawodowych nauczycieli ukierunkowanych na wykorzystanie nowoczesnych technologii	Powiat Inowrocławski, Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
7.	Rozbudowa i modernizacja przedszkola w Turzanach oraz budowa przedszkola w miejscowości Jacewo	Gmina Inowrocław	Budżet Gminy Inowrocław, środki zewnętrzne	2015-2020
8.	Opracowanie projektu i budowa gminnego przedszkola w Dąbrowie Biskupiej	Gmina Dąbrowa Biskupia	Budżet Gminy Dąbrowa Biskupia, środki zewnętrzne	2018-2019
9.	Uruchomienie Środowiskowego Centrum Edukacji Doświadczalnej Minikopernik – Centrum Geologii	Miasto Inowrocław	Budżet Miasta Inowrocławia, środki zewnętrzne	2014-2020

	i Laboratorium Bursztynu w Inowrocławiu			
10.	Akcja „Sprzątanie świata”	Powiat Inowrocławski - Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Inowrocławiu	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, Budżety Gmin	Do 31 grudnia każdego roku
11.	Utworzenie Centrów Kompetencji Społecznych na terenie powiatu	Fundacja Ekspert-Kujawy w Inowrocławiu	Środki zewnętrzne	2015-2020
12.	Utworzenie Centrów Aktywności Seniorów na terenie powiatu	Fundacja Ekspert-Kujawy w Inowrocławiu	Środki zewnętrzne	2015-2020

CEL STRATEGICZNY 4.

Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury dla rozwoju rekreacji oraz sportu masowego i amatorskiego na terenie powiatu.

Odpowiedzią na zdiagnozowane bariery rozwojowe w obszarze sportu na terenie powiatu inowrocławskiego są kierunki działań oraz działania zidentyfikowane w ramach Celu strategicznego. Przyczynią się one do promocji aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców powiatu.

Lokalne zasoby przyrodnicze takie jak lasy, zbiorniki wodne znajdujące się na terenie powiatu inowrocławskiego oraz dogodne warunki do uprawiania sportów wodnych należy wykorzystać do rozwoju sportu oraz zapewnienia wysokiej jakości infrastruktury dla rozwoju sportu i rekreacji.

Rozbudowa infrastruktury sportowej przyczyni się również do poprawy warunków do uprawiania sportu masowego jak i amatorskiego. Szczególnie ważne jest wsparcie dla różnych dyscyplin sportowych, takich jak m.in. koszykówka, piłka nożna, lekka atletyka, wioślarstwo, tenis stołowy oraz tenis ziemny.

Dalsza rozbudowa infrastruktury sportowej na terenie powiatu nastąpi poprzez szereg zidentyfikowanych działań, m.in. budowę pływalni w Kruszwicy wraz z infrastrukturą towarzyszącą, rozbudowę bazy sportowo-hotelowej przy CKiS Ziemowit w Kruszwicy, budowę boiska wielofunkcyjnego w miejscowościach Wierzchosławice, Murzynno, Szadłowice i Kijewo, budowę boiska wielofunkcyjnego na osiedlu Zagople w Kruszwicy, budowę boiska lekkoatletycznego w Dąbrowie Biskupiej, remont boisk sportowych w miejscowościach Wierzchosławice i Więclawice.

Z uwagi na potencjał regionu w zakresie akwenów wodnych, istnieje potrzeba podniesienia rangi i znaczenia sportów wodnych, szczególnie wioślarstwa. Planuje się budowę Ośrodka Szkoleniowego Sportów Wodnych w Kruszwicy. Uzasadnieniem powyższego zadania są wieloletnie inwestycje w przygotowanie i modernizację toru wioślarskiego na jeziorze Gopło w Kruszwicy, z udziałem środków wojewódzkich i gminnych. W ostatnich latach na torze regatowym w Kruszwicy rozgrywane były prestiżowe zawody sportowe o randze ogólnopolskiej i międzynarodowej, m.in. Mistrzostwa Polski Seniorów, Akademickie Mistrzostwa Europy, Mistrzostwa Europy Juniorów, Międzynarodowe Mistrzostwa Państw Wyszehradzkich i inne. Tor regatowy spełnia wymagania nakładane przez polskie i międzynarodowe organizacje wioślarskie. Realizacja zadania pozwoli zbudować infrastrukturę dla dalszego rozwoju sportów wodnych. Ponadto przyczyni się do poszerzenia oferty programowej i szkoleniowej dla regionu a także umożliwi organizację dodatkowych, prestiżowych imprez, m. in. Pucharu Europy w wioślarstwie. Budowa Ośrodka jest niezbędna dla powstania i rozwoju bazy szkoleniowej dla regionu. Działanie zostało ujęte w Kontrakcie Terytorialnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r.

Zarząd Powiatu Inowrocławskiego we wspólnym stanowisku wypracowanym z wójtami i burmistrzami z terenu powiatu inowrocławskiego zaproponował niniejsze działanie do ujęcia w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r. oraz w Kontrakcie Terytorialnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Odpowiedzią na zidentyfikowane bariery rozwojowe jest rozszerzenie oferty szkolnych zajęć pozalekcyjnych w zakresie sportu. Pozwoli to na odbudowę rangi zajęć wychowania fizycznego w szkołach oraz pozalekcyjnych zajęć w ramach kółek sportowych, UKS-ów.

Ważnym partnerem działań w zakresie rozwoju sportu jest Trzeci Sektor. Planuje się wsparcie dla organizacji pozarządowych realizujących przedsięwzięcia sportowe o ponadgminnym charakterze.

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- **Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku**, Cel Strategiczny - Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi, Kierunek Działania - Realizacja infrastruktury dla rozwoju rekreacji, sportu masowego i amatorskiego.

- **Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020**, Oś Priorytetowa 11- Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, Priorytet Inwestycyjny - 9vi Strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność.

Cel Strategiczny 4 będzie realizowany za pośrednictwem następujących kierunków działań oraz działań zidentyfikowanych:

Kierunki działań:

1. Wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych – lasy, zbiorniki wodne (jeziora, rzeki, kanały) – do rozwoju sportu, w tym sportów wodnych (wioślarstwo, żeglarstwo, sporty motorowodne).
2. Rozbudowa infrastruktury sportowej powiatu.

3. Wsparcie dla różnych dyscyplin sportowych.
4. Rozszerzenie oferty szkolnych zajęć pozalekcyjnych w zakresie sportu.
5. Promocja aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców powiatu.

Działania zidentyfikowane:

1. Budowa Ośrodka Szkoleniowego Sportów Wodnych w Kruszwicy.
2. Budowa pływalni w Kruszwicy wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
3. Rozbudowa bazy sportowo-hotelowej przy CKiS Ziemowit w Kruszwicy.
4. Budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowościach Wierzchosławice, Murzynno, Szadłowice i Kijewo.
5. Budowa boiska wielofunkcyjnego na osiedlu Zagople w Kruszwicy.
6. Budowa hali rekreacyjno-sportowej w Racicach.
7. Budowa boiska lekkoatletycznego w Dąbrowie Biskupiej.
8. Remont boisk sportowych w miejscowościach Wierzchosławice i Więclawice.
9. Budowa pełnowymiarowej hali widowiskowo-sportowej w Pakości.
10. Wsparcie dla organizacji pozarządowych realizujących przedsięwzięcia sportowo-rekreacyjne o ponadgminnym charakterze.
11. Budowa boisk wielofunkcyjnych w miejscowości Tuczno.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 4. Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury dla rozwoju rekreacji oraz sportu masowego i amatorskiego na terenie powiatu.

OBSZAR SPORT

LP.	Działanie zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Budowa Ośrodka Szkoleniowego Sportów Wodnych w Kruszwicy	Województwo Kujawsko-Pomorskie, Gmina Kruszwica	Budżet Województwa, Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2014-2020
2.	Budowa pływalni w Kruszwicy wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2015-2020
3.	Rozbudowa bazy sportowo-hotelowej przy CKiS Ziemowit w Kruszwicy	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2014-2020
4.	Budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowościach Wierzchosławice, Murzynno, Szadłowice i Kijewo	Gmina Gniewkowo	Budżet Gminy Gniewkowo, środki zewnętrzne	2014-2015

5.	Budowa boiska wielofunkcyjnego na osiedlu Zagople w Kruszwicy	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2014-2020
6.	Budowa hali rekreacyjno-sportowej w Racicach	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2014-2020
7.	Budowa boiska lekkoatletycznego w Dąbrowie Biskupiej	Gmina Dąbrowa Biskupia	Budżet Gminy Dąbrowa Biskupia, środki zewnętrzne	2018 r.
8.	Remont boisk sportowych w miejscowościach Wierzchosławice i Więclawice	Gmina Gniewkowo	Budżet Gminy Gniewkowo, środki zewnętrzne	2014-2015
9.	Budowa pełnowymiarowej hali widowiskowo-sportowej w Pakości	Gmina Pakość	Budżet Gminy Pakość, środki zewnętrzne	2018-2020
10.	Wsparcie dla organizacji pozarządowych realizujących przedsięwzięcia sportowe o ponadgminnym charakterze	Powiat Inowrocławski, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, Budżety Gmin	Działanie ciągłe
11.	Budowa boisk wielofunkcyjnych w miejscowości Tuczno	Gmina Złotniki Kujawskie	Budżet Gminy Złotniki Kujawskie, środki zewnętrzne	2015-2020

CEL STRATEGICZNY 5.

Budowa kapitału społecznego i włączenie mieszkańców powiatu w kreowanie rozwoju lokalnego.

Współpraca wielosektorowa nawiązuje do jednej z kluczowych zasad europejskiej polityki spójności, zasady partnerstwa sektorowego i zakłada wspieranie realizacji partnerskich, zintegrowanych projektów w różnych obszarach przez samorządy, organizacje pozarządowe i przedsiębiorców.

Koniecznym determinantem tej współpracy jest współdziałanie wewnętrzne, międzysektorowe oraz zintegrowane podejście zarówno jednostek samorządu terytorialnego, Trzeciego Sektora jak i przedsiębiorców oraz budowanie partnerstw wokół najbardziej palących problemów, w celu zaspokajania potrzeb rozwojowych mieszkańców i realizacji zadań istotnych dla całej wspólnoty powiatowej. Pozwoli to na zachowanie

homogeniczności powiatu pomimo zróżnicowań wewnętrznych z uwzględnieniem uwarunkowań przestrzennych i społeczno-gospodarczych.

Powiat Inowrocławski bazując na dotychczasowych doświadczeniach w realizacji partnerskich projektów w zakresie m.in. infrastruktury drogowej, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i edukacji zamierza zintensyfikować te działania w kierunku dalszej poprawy poziomu i jakości życia mieszkańców.

Kierunki działań i działania zaplanowane w ramach niniejszego Celu strategicznego w perspektywie długoterminowej przyczynią się do budowy kapitału społecznego oraz włączenia mieszkańców powiatu w kreowanie rozwoju lokalnego za pośrednictwem różnych narzędzi.

W celu stymulowania rozwoju kapitału społecznego należy wzmocnić postawy aktywnego, świadomego obywatelstwa, postawy przedsiębiorcze, innowacyjne oraz edukację obywatelską.

Rozwój kapitału społecznego stanowi jedno z wyzwań, służy zwiększeniu skali i trwałości zaangażowania oraz współpracy obywatelskiej, w tym m.in. zaangażowania Trzeciego Sektora w ocenę realizacji polityk publicznych. Udział organizacji pozarządowych na etapie budowania dokumentów strategicznych i planistycznych istotnych dla rozwoju powiatu pozwoli zapewnić ich efektywność oraz właściwe kierunki interwencji planowanych działań.

Zakłada się, iż w perspektywie do 2020 r. sektor pozarządowy będzie istotnym partnerem działań rozwojowych zaplanowanych w Strategii i ważnym aktorem w kreowaniu rozwoju lokalnego na terenie powiatu.

Planuje się realizację działań ukierunkowanych na wykorzystanie potencjału, wiedzy i doświadczenia sektora NGO, w tym w realizacji zadań z zakresu rozwoju lokalnego.

Wspieranie organizacyjno-finansowe sektora NGO, w tym w realizacji zadań z zakresu rozwoju lokalnego zakłada pomoc organizacyjną ze strony samorządów lokalnych w realizacji partnerskich projektów przez jednostki samorządów terytorialnych i organizacje pozarządowe a także pomoc, doradztwo organizacjom pozarządowym w pozyskiwaniu i absorpcji środków zewnętrznych. Wsparcie organizacyjno-finansowe, w tym doradztwo są szczególnie istotne z punktu widzenia dostępności środków zewnętrznych dla nowych organizacji pozarządowych, które nie legitymują się doświadczeniem, potencjałem finansowym, wymaganym w wielu konkursach i programach. Dodatkową barierą dla Trzeciego Sektora są ograniczone możliwości wygenerowania wkładu własnego na realizację projektów. Wzajemne współdziałanie, przekazywanie wiedzy i doświadczenia oraz wykorzystanie potencjału, zasobów ludzkich pozwoli na pomyślną realizację oddolnej inicjatywy lokalnej, a zatem budowę podstaw kapitału społecznego.

Współpraca wielosektorowa zakłada współdziałanie i integrację samorządów, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców w realizacji partnerskich przedsięwzięć w różnych obszarach: edukacji, kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego, turystyki, sportu, zdrowia, pomocy społecznej, rynku pracy, infrastruktury technicznej, gospodarki oraz bezpieczeństwa publicznego. Efektywna realizacja zaplanowanych działań determinuje także potrzebę wzmocnienia współpracy wewnętrznej pomiędzy organizacjami Trzeciego Sektora. Pozwoli

to zaaktywizować organizacje pozarządowe, poprawić komunikację wewnętrzną oraz zapewni ich wsparcie w realizacji zintegrowanych działań na rzecz społeczności powiatu. Działaniami zidentyfikowanymi w tym zakresie są: Działanie Kujawskiego Inkubatora Organizacji Pozarządowych na terenie powiatu oraz Działalność Porozumienia Kujawy i Pałuki 2020 w zakresie pozyskiwania środków UE dla NGO na terenie sześciu powiatów województwa kujawsko-pomorskiego.

Ważnym elementem kształtowania społeczeństwa obywatelskiego i edukacji obywatelskiej jest promowanie działań organizacji pozarządowych i upowszechnianie współpracy administracji publicznej z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi. Pozwoli to wypracować tzw. dobre praktyki, które mogą być kontynuowane w następnych latach oraz przyczyni się do usprawnienia komunikacji społecznej i wymiany wiedzy.

Wykorzystanie wiedzy, doświadczeń i potencjału Trzeciego Sektora oraz poprawa komunikacji wewnętrznej pomiędzy organizacjami pozwoli w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020 na współpracę i efektywną realizację zintegrowanych inwestycji w ramach polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na wszystkich jej poziomach.

Wspólne inicjatywy pozwolą na budowę oraz wzmocnienie procesów integracji i solidarności społecznej, tożsamości i aktywnych postaw społecznych.

Dla zapewnienia efektywności realizowanych działań konieczna jest budowa godnej zaufania administracji publicznej oraz podnoszenie jakości usług publicznych świadczonych przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego oraz urzędy jednostek samorządu terytorialnego.

Dla pomyślnej realizacji zintegrowanych inwestycji konieczna jest także współpraca Powiatu Inowrocławskiego z instytucjami, organizacjami szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego oraz budowa klimatu współpracy i wzajemnego współdziałania dla osiągnięcia zakładanych celów rozwojowych.

Zadania zaplanowane w ramach przedmiotowego celu będą komplementarne do działań ujętych w corocznych programach współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi i będą realizowane w trybie ciągłym.

Rekomenduje się dalsze pogłębianie współpracy wielosektorowej oraz wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych do realizacji wspólnych przedsięwzięć. Szansą na dalszy rozwój organizacji Trzeciego Sektora oraz współpracy organizacji pozarządowych, samorządów i przedsiębiorców są: dostępność zewnętrznych środków finansowych na działalność organizacji pozarządowych, możliwości tworzenia firm społecznych i spółdzielni socjalnych, dostępność środków UE w perspektywie 2014-2020 na rozwój podmiotów ekonomii społecznej, realizacja projektów partnerskich we współpracy wielosektorowej (organizacje pozarządowe, samorządy, przedsiębiorstwa), wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń organizacji pozarządowych, w tym LGD w realizacji nowego instrumentu „Rozwój lokalny kierowany przez społeczność” a także formuła partnerstwa publiczno-prywatnego.

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku,

Cel Strategiczny: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi. Kierunki działań: Promocja i rozwój ekonomii i przedsiębiorczości społecznej oraz spółdzielczości, Rozwój lokalnych centrów rozwoju społecznego poprzez poszerzanie zakresu działalności istniejącej bazy usług, Rozwój współpracy jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych skierowany m.in. na przejmowanie przez obywateli i organizacje pozarządowe zadań publicznych, Wzrost zdolności sektora NGO do realizacji zadań z zakresu rozwoju lokalnego, współpracy międzynarodowej.

Cel Strategiczny: Sprawne zarządzanie. Kierunek działania: Rozwój organizacji pozarządowych.

- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,

Oś priorytetowa 7. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, Priorytet inwestycyjny: 9d Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Oś priorytetowa 9. Solidarne społeczeństwo, Priorytet inwestycyjny: 9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie. 9v Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Oś priorytetowa 11. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, Priorytet inwestycyjny: 9vi Strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność.

Cel Strategiczny 5 będzie realizowany za pośrednictwem następujących kierunków działań oraz działań zidentyfikowanych:

Kierunki działań:

1. Wykorzystanie potencjału sektora NGO w realizacji zadań z zakresu rozwoju lokalnego.
2. Wspieranie organizacyjno-finansowe sektora NGO, w tym w realizacji zadań z zakresu rozwoju lokalnego.
3. Współpraca wielosektorowa samorządów, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców w realizacji partnerskich przedsięwzięć.
4. Współpraca wewnętrzna Trzeciego Sektora.
5. Współdziałanie samorządów i partnerów społeczno-gospodarczych na wszystkich poziomach polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego.
6. Budowa kapitału społecznego i włączenie mieszkańców powiatu w kreowanie rozwoju lokalnego.
7. Wzmocnienie integracji i solidarności społecznej.
8. Budowa godnej zaufania administracji publicznej.
9. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.

Działania zidentyfikowane:

1. Pomoc organizacyjna w realizacji partnerskich projektów przez jednostki samorządów terytorialnych i organizacje pozarządowe.
2. Zapewnienie udziału organizacji Trzeciego Sektora w ocenie realizacji polityk publicznych.
3. Pomoc, doradztwo organizacjom pozarządowym w pozyskiwaniu i absorpcji środków zewnętrznych.
4. Promowanie działań organizacji pozarządowych i upowszechnianie współpracy administracji publicznej z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi.
5. Podnoszenie jakości usług publicznych świadczonych przez podmioty prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego oraz urzędy jednostek samorządu terytorialnego.
6. Rozwój współpracy Powiatu Inowrocławskiego z instytucjami i organizacjami regionalnymi, krajowymi i międzynarodowymi.
7. Działanie Kujawskiego Inkubatora Organizacji Pozarządowych na terenie powiatu.
8. Działalność Porozumienia Kujawy i Pałuki 2020 w zakresie pozyskiwania środków UE dla NGO na terenie sześciu powiatów województwa kujawsko-pomorskiego.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 5. Budowa kapitału społecznego i włączenie mieszkańców powiatu w kreowanie rozwoju lokalnego.

OBSZAR: WSPÓLPRACA WIELOSEKTOROWA

LP.	Działanie zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Pomoc organizacyjna w realizacji partnerskich projektów przez jednostki samorządów terytorialnych i organizacje pozarządowe	Powiat Inowrocławski, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	-	Działanie ciągłe
2.	Zapewnienie udziału organizacji Trzeciego Sektora w ocenie realizacji polityk publicznych	Powiat Inowrocławski, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	-	Działanie ciągłe
3.	Pomoc, doradztwo organizacjom pozarządowym w pozyskiwaniu i absorpcji środków zewnętrznych	Powiat Inowrocławski, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	-	Działanie ciągłe
4.	Promowanie działań organizacji pozarządowych i upowszechnianie	Powiat Inowrocławski, Gminy z terenu	-	Działanie ciągłe

	współpracy administracji publicznej z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi	powiatu inowrocławskiego		
5.	Podnoszenie jakości usług publicznych świadczonych przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego oraz urzędy jednostek samorządu terytorialnego	Powiat Inowrocławski, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego, Organizacje pozarządowe	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, Budżety Gmin, środki organizacji pozarządowych	do 2020 r.
6.	Rozwój współpracy Powiatu Inowrocławskiego z instytucjami i organizacjami regionalnymi, krajowymi i międzynarodowymi	Powiat Inowrocławski, Instytucje i organizacje regionalne, krajowe i międzynarodowe	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	do 2020 r .
7.	Działanie Kujawskiego Inkubatora Organizacji Pozarządowych na terenie powiatu	Fundacja Ekspert - Kujawy w Inowrocławiu, współpraca samorządów lokalnych i lokalnych organizacji pozarządowych	Środki zewnętrzne, środki własne	2015-2020 r.
8.	Działalność Porozumienia Kujawy i Pałuki 2020 w zakresie pozyskiwania środków UE dla NGO na terenie sześciu powiatów województwa kujawsko-pomorskiego	Fundacja Ekspert - Kujawy w Inowrocławiu	Środki zewnętrzne	2015-2020

PRIORYTET II. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ, SPÓJNOŚĆ WEWNĘTRZNA I DOSTĘPNOŚĆ ZEWNĘTRZNA

Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców powiatu są możliwe dzięki zapewnieniu zrównoważonego rozwoju powiatu oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej oraz dostępności zewnętrznej.

Model zrównoważonego rozwoju zakłada odpowiednie i świadomie ukształtowane relacje pomiędzy wzrostem gospodarczym, dbałością o środowisko oraz zdrowiem człowieka. Zrównoważony rozwój oznacza, że wzrost gospodarczy prowadzi do zwiększenia spójności wewnętrznej i społeczno-gospodarczej oraz podnoszenia jakości środowiska naturalnego poprzez m.in. ograniczanie szkodliwego wpływu produkcji i konsumpcji na stan środowiska, ochronę zasobów przyrodniczych. W Polsce zasada zrównoważonego rozwoju zyskała rangę konstytucyjną, zapisaną w art. 5 Konstytucji RP.

Zrównoważony rozwój koncentruje się na trzech głównych obszarach:

1. rozwoju społecznym,
2. wzroście gospodarczym,
3. ochronie środowiska i racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi.

Zrównoważony rozwój, spójność wewnętrzna oraz dostępność zewnętrzna zostaną zapewnione poprzez działania w zakresie m.in. infrastruktury drogowej, infrastruktury środowiska, infrastruktury społeczeństwa informacyjnego oraz bezpieczeństwa publicznego.

Spójność wewnętrzna, dostępność zewnętrzna, w tym komunikacyjna przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej oraz podnoszenia konkurencyjności powiatu. Stanowią one niezbędny warunek do realizacji działań prorozwojowych.

Wymiar społeczny zrównoważonego rozwoju ujęty w Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do 2020 r. obejmuje m.in. poprawę bezpieczeństwa publicznego mieszkańców a także zapewnienie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Priorytet II zakłada realizację działań ukierunkowanych na zapewnienie dostępności komunikacyjnej oraz spójnej, funkcjonalnej i efektywnej sieci dróg na obszarze powiatu, zachowanie i ochronę środowiska naturalnego na terenie powiatu oraz wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną.

Dla zapewnienia spójności wewnętrznej kluczowe jest także zwiększenie dostępności do nowoczesnych technologii informacyjno-telekomunikacyjnych na terenie powiatu oraz zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańców powiatu inowrocławskiego.

Priorytet II jest komplementarny do działań zaplanowanych w ramach Priorytetu I, III i IV i będzie realizowany za pośrednictwem następujących celów strategicznych:

CEL STRATEGICZNY 1.

Zapewnienie dostępności komunikacyjnej oraz spójnej, funkcjonalnej i efektywnej sieci dróg na obszarze powiatu.

W ramach Celu strategicznego będą realizowane działania ukierunkowane na zapewnienie dostępności komunikacyjnej powiatu inowrocławskiego oraz budowę spójnej, funkcjonalnej i efektywnej sieci dróg na obszarze powiatu. Spójność wewnętrzna oraz dostępność zewnętrzna powiatu jest determinantem rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu i w perspektywie długoterminowej pozwoli zapewnić zrównoważony rozwój powiatu oraz przyczyni się do podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców.

W ramach Celu będą realizowane działania w zakresie poprawy stanu technicznego dróg lokalnych, w szczególności dróg zamiejskich na terenie powiatu. Pomimo znacznej poprawy w ostatnich latach stanu technicznego dróg zamiejskich administrowanych przez Powiat, w dalszym ciągu stan części nawierzchni jest niezadawalający. Planuje się realizację następujących działań: przebudowę dróg lokalnych dla potrzeb komunikacji międzypowiatowej w województwie kujawsko-pomorskim oraz przebudowę dróg powiatowych i gminnych na terenie gmin powiatu.

Kluczowym dla zapewnienia spójności powiatu i jego dostępności zewnętrznej jest budowa obwodnic miast powiatu: Inowrocławia w ciągu drogi krajowej nr 15, Kruszwicy w ciągu drogi krajowej 62, Pakości oraz Gniewkowa, które przyczynią się m.in. do ograniczenia natężenia ruchu w miastach. Szczególnie istotna jest budowa obwodnicy miasta Inowrocławia, które posiada status miasta uzdrowskiego. Budowa obwodnicy miasta Inowrocławia została ujęta w Kontrakcie Terytorialnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego jako przedsięwzięcie podstawowe. Budowę obwodnicy Kruszwicy uwzględniono w Kontrakcie Terytorialnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego jako przedsięwzięcie warunkowe, którego realizacja uzależniona jest m.in. od dostępności środków finansowych. Budowa obwodnicy Pakości została ujęta w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego jako zadanie o znaczeniu wojewódzkim.

Istotne znaczenie dla rozwoju turystyki rowerowej ma zintegrowana sieć dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych na terenie powiatu. Planowana jest budowa sieci dróg rowerowych łączących miejscowości na obszarze gmin oraz budowa sieci dróg rowerowych łączących gminy na terenie powiatu i gminy z sąsiednich powiatów. Przez obszar powiatu inowrocławskiego przebiegają szlaki i trasy turystyczne o charakterze międzynarodowym i krajowym.

Działania w zakresie poprawy stanu technicznego infrastruktury drogowej na terenie powiatu oraz budowa obwodnic miast powiatu wpłyną na poprawę bezpieczeństwa drogowego na terenie powiatu.

W ramach Celu strategicznego zakłada się również podejmowanie działań przyczyniających się do rozwoju systemu transportu publicznego i infrastruktury kolejowej na terenie powiatu. Istotna jest budowa taniego i szybkiego regionalnego transportu publicznego, zapewniającego powszechny dostęp do wszystkich miast i miasteczek oraz ośrodków centralnych

województwa, a także przywrócenie strategicznej roli dworców i infrastruktury kolejowej. Zakłada się uruchomienie komunikacji publicznej z powiatu inowrocławskiego do aglomeracji bydgosko-toruńskiej. Ważnym zadaniem jest budowa zintegrowanych węzłów kolejowych wraz z rewitalizacją dworców na terenie powiatu przy liniach niepoddawanych modernizacji (Janikowo, Gniewkowo, Złotniki Kujawskie).

Kolejnym działaniem w zakresie rozwoju transportu publicznego na terenie powiatu inowrocławskiego jest opracowanie Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego Powiatu Inowrocławskiego, który będzie określał zasady funkcjonowania powiatowych przewozów pasażerskich. Potrzeba opracowania Planu wynika z ustawy o publicznym transporcie zbiorowym z dnia 16 grudnia 2010 r. (Dz. U. z 2011r. Nr 5, poz. 13 z późn. zm.).

Dla zapewnienia spójności oraz dostępności komunikacyjnej powiatu inowrocławskiego istotne jest podejmowanie działań na rzecz zapewnienia dostępności do dróg ekspresowych. Planowana jest przebudowa drogi wojewódzkiej nr 246 na odcinku Złotniki Kujawskie-Aleksandrów Kujawski przez Rojewo, Gniewkowo i Dąbrowę Biskupią. Inwestycja łączy się z drogą krajową nr 25 w Złotnikach Kujawskich oraz drogą krajową nr 15 w Gniewkowie. Planuje się także przebudowę kluczowych dla dostępności komunikacyjnej miasta Inowrocławia dróg krajowych: 15 i 25. Przebudowa drogi krajowej 15 ma zapewnić połączenie drogą dwujezdniową z drogami S5 i A2.

W ramach Celu strategicznego planuje się również przebudowę infrastruktury drogowej dla potrzeb terenu inwestycyjnego w Starej Wsi i Rojewie oraz uporządkowanie i zagospodarowanie terenów nadnoteckich w Pakości, w tym budowę bulwarów spacerowych nad Notecią.

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- **Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku**, Cel Strategiczny: Dostępność i spójność, Kierunki działań: Tworzenie warunków dla budowy i modernizacji dróg lokalnych, Usprawnienie systemów transportowych największych miast i obszarów podmiejskich Bydgoszczy- Torunia, Włocławka, Grudziądz i Inowrocławia, Budowa obwodnic miejscowości w przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich, Poprawa dostępności kolejowej województwa w transporcie pasażerskim i towarowym.
- **Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020**, Oś Priorytetowa 5 Spójność wewnętrzna i dostępność zewnętrzna regionu Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej Priorytet inwestycyjny 7b Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.
- **Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020**, Oś Priorytetowa IV. Infrastruktura drogowa dla miast, Oś Priorytetowa V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce.

Cel strategiczny 1 będzie realizowany za pośrednictwem następujących kierunków działań i działań zidentyfikowanych.

Kierunki działań:

1. Dostosowanie dróg lokalnych do sieci dróg wojewódzkich i krajowych jako warunek rozwoju przedsiębiorczości i zrównoważonego rozwoju.
2. Poprawa stanu technicznego dróg lokalnych.
3. Budowa obwodnic miast powiatu.
4. Rozwój zintegrowanej sieci dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych na terenie powiatu.
5. Rozwój systemu transportu publicznego i infrastruktury kolejowej na terenie powiatu.
6. Podejmowanie działań na rzecz zapewnienia dostępności do dróg ekspresowych.

Działania zidentyfikowane:

1. Przebudowa dróg lokalnych dla potrzeb komunikacji międzypowiatowej w województwie kujawsko-pomorskim.
2. Przebudowa dróg powiatowych i gminnych na terenie gmin powiatu.
3. Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 246 Złotniki Kujawskie-Aleksandrów Kujawski przez Rojewo, Gniewkowo i Dąbrowę Biskupią.
4. Modernizacja drogi krajowej DK 15 na odcinku Inowrocław (węzeł Latkowo) - Toruń (węzeł Nieszawka).
5. Budowa obwodnicy Inowrocławia w ciągu drogi krajowej nr 15.
6. Budowa obwodnicy Kruszwicy w ciągu drogi krajowej nr 62.
7. Budowa obwodnicy Pakości.
8. Budowa sieci dróg rowerowych łączących miejscowości na obszarze gmin.
9. Budowa sieci dróg rowerowych łączących gminy na terenie powiatu i gminy z sąsiednich powiatów.
10. Budowa zintegrowanych węzłów kolejowych wraz z rewitalizacją dworców na terenie powiatu przy liniach nie poddawanych modernizacji (Janikowo, Gniewkowo, Złotniki Kujawskie).
11. Uruchomienie komunikacji publicznej z powiatu inowrocławskiego do aglomeracji bydgosko-toruńskiej.
12. Opracowanie Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego Powiatu Inowrocławskiego.
13. Przebudowa infrastruktury drogowej dla potrzeb terenu inwestycyjnego w Starej Wsi i Rojewie.
14. Uporządkowanie i zagospodarowanie terenów nadnoteckich w Pakości, w tym budowa bulwarów spacerowych nad Notecią.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 1. Zapewnienie dostępności komunikacyjnej oraz spójnej, funkcjonalnej i efektywnej sieci dróg na obszarze powiatu.

OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – INFRASTRUKTURA DROGOWA I KOMUNIKACJA PUBLICZNA

LP.	Działanie zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Przebudowa dróg lokalnych dla potrzeb komunikacji międzypowiatowej w województwie kujawsko-pomorskim	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, Budżety Gmin, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
2.	Przebudowa dróg powiatowych i gminnych na terenie gmin powiatu	Powiat Inowrocławski – Zarząd Dróg Powiatowych w Inowrocławiu, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki z porozumień, środki zewnętrzne	2015-2020 r.
3.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 246 Złotniki Kujawskie-Aleksandrów Kujawski przez Rojewo, Gniewkowo i Dąbrowę Biskupią	Województwo Kujawsko-Pomorskie	Budżet Państwa, Budżety Gmin	2014-2020 r.
4.	Modernizacja drogi krajowej DK 15 na odcinku Inowrocław (węzeł Łatkowo) - Toruń (węzeł Nieszawka)	Gmina Gniewkowo	Budżet Państwa	2014-2020 r.
5.	Budowa obwodnicy Inowrocławia w ciągu drogi krajowej nr 15	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Budżet Państwa	Do 2020 r.
6.	Budowa obwodnicy Kruszwicy w ciągu drogi krajowej nr 62	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Budżet Państwa, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
7.	Budowa obwodnicy Pakości	Województwo Kujawsko-Pomorskie	Budżet Województwa, Budżet Gminy Pakość, środki zewnętrzne	Do 2020 r.

8.	Budowa sieci dróg rowerowych łączących miejscowości na obszarze gmin	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżety Gmin, środki zewnętrzne	2015-2020
9.	Budowa sieci dróg rowerowych łączących gminy na terenie powiatu i gminy z sąsiednich powiatów	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżety Gmin, środki zewnętrzne	2015-2020
10.	Budowa zintegrowanych węzłów kolejowych wraz z rewitalizacją dworców na terenie powiatu przy liniach nie poddawanych modernizacji (Janikowo, Gniewkowo, Złotniki Kujawskie)	Strona rządowa	Budżet Państwa, środki zewnętrzne	2015-2020
11.	Uruchomienie komunikacji publicznej z powiatu inowrocławskiego do aglomeracji bydgosko-toruńskiej	Powiat Inowrocławski, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Środki zewnętrzne	2018-2020
12.	Opracowanie Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego Powiatu Inowrocławskiego	Powiat Inowrocławski	-	2015-2020
13.	Przebudowa infrastruktury drogowej dla potrzeb terenu inwestycyjnego w Starej Wsi i Rojewie	Gmina Rojewo	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, Budżet Gminy Rojewo, środki zewnętrzne	2017-2020
14.	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenów nadnoteckich w Pakości, w tym budowa bulwarów spacerowych nad Notecią	Gmina Pakość	Budżet Gminy Pakość, środki zewnętrzne	2016-2020

CEL STRATEGICZNY 2.

Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego na terenie powiatu oraz wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną.

Działania w sferze ochrony środowiska ukierunkowane będą na zachowanie i ochronę środowiska naturalnego na terenie powiatu. Konieczny jest rozwój sieci wodociągowo-

kanalizacyjnej na terenie powiatu, w tym również na terenach wiejskich. Planowana jest przebudowa ujęcia wody w Trzaskach oraz modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Tupadły, Łojewo, Dziennice, Cieślin. Planuje się również budowę i modernizację gminnych oraz indywidualnych oczyszczalni ścieków (przydomowych oczyszczalni ścieków) na terenach o rozproszonej zabudowie.

W zakresie gospodarki odpadami istotne jest utworzenie nowych kierunków zagospodarowania i wykorzystania terenów po nieczynnych wysypiskach. Planowana jest budowa instalacji do przetwarzania odpadów na składowisku w Giebni, rekultywacja wysypiska odpadów w miejscowości Karczyn i Latkowo oraz rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w obrębie geodezyjnym Stanomin.

Zgodnie z Umową Partnerstwa – dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w latach 2014-2020, przyjętym 23 maja 2014 r. w ramach celu strategicznego podejmowane będą inwestycje koncentrujące się wokół wspierania przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, która w perspektywie długofalowej przyczyni się do wzrostu gospodarczego z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju oraz redukcji emisji CO₂.

Gospodarka niskoemisyjna oznacza m.in.: rozwój niskoemisyjnych źródeł energii, poprawę efektywności energetycznej, poprawę efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych, zapobieganie powstawaniu oraz poprawę efektywności gospodarowania odpadami.

Konieczna jest dalsza poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej na terenie powiatu (m.in. w szkołach i świetlicach wiejskich) oraz w sektorze mieszkaniowym. Planuje się realizację zintegrowanych przedsięwzięć m.in. termomodernizacyjnych oraz przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii (elektrownie wiatrowe, kolektory słoneczne), które stanowią kontynuację inwestycji dotychczas realizowanych na terenie powiatu zarówno ze środków własnych powiatu i gmin z terenu powiatu inowrocławskiego oraz ze środków europejskich.

W ramach Celu strategicznego zakłada się rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego. Proponowanym działaniem zidentyfikowanym jest zakup niskoemisyjnych autobusów komunikacji miejskiej z rozbudową Inteligentnego Systemu Transportowego w Inowrocławiu.

Kluczowym dla osiągnięcia rezultatów niniejszego Celu strategicznego jest podejmowanie działań na rzecz reelektryfikacji obszarów wiejskich. Zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r. opracowana zostanie regionalna koncepcja reelektryfikacji obszarów wiejskich.

Problemem wymagającym rozwiązania w obszarze zachowania i ochrony środowiska naturalnego jest szkodliwe oddziaływanie azbestu na środowisko. Pilnej interwencji wymaga likwidacja płyt azbestowych z pokryć dachowych na budynkach komunalnych i indywidualnych na terenie powiatu zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami prawnymi. Przyczyni się to w perspektywie długoterminowej do wsparcia i promocji zrównoważonego „zielonego” budownictwa na terenie powiatu. Działanie zidentyfikowane

w tym zakresie jest zgodne z obowiązującymi na szczeblu gmin programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

W ramach prac nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Zarząd Powiatu Inowrocławskiego we wspólnym stanowisku z wójtami i burmistrzami z terenu powiatu inowrocławskiego z 6 grudnia 2013 r. akcentował potrzeby inwestycyjne w zakresie wspierania efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii zarówno w sektorze publicznym, w tym również na terenach wiejskich oraz w sektorze mieszkalnictwa. Realizacja działań w tym obszarze pozwoli zwiększyć efektywność energetyczną budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych oraz przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię i ograniczenia strat energii w budynkach użyteczności publicznej i w budynkach mieszkalnych oraz zmniejszenia emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Postulat pozwoli na kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej oraz przyczyni się do zapewnienia trwałości i komplementarności z zadaniami realizowanymi w tym obszarze w perspektywie finansowej UE na lata 2007-2013. Szansą na realizację działań w ramach Celu strategicznego jest dostępność środków UE w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 m.in. na wsparcie gospodarki niskoemisyjnej, w tym poprawę efektywności energetycznej oraz realizacja zintegrowanych projektów w ramach nowego instrumentu polityki terytorialnej – Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego.

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- **Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku**,
Cel Strategiczny: Sprawne zarządzanie Kierunek: Poprawa zarządzania przestrzenią województwa, Poprawa efektywności energetycznej, Propagowanie zrównoważonego „zielonego” budownictwa, Poprawa jakości i ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, Rozwój całościowego systemu selektywnego zbierania odpadów i recyklingu odpadów.
- **Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020**, Oś Priorytetowa 3. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, Priorytet inwestycyjny 4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym, 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu, Oś priorytetowa 4. Region przyjazny środowisku Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami, Priorytet inwestycyjny 6a Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania

potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie, 6b Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.

- **Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020**, Oś Priorytetowa I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki, Oś Priorytetowa II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, Oś priorytetowa VI. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach, Oś Priorytetowa VII Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.

Cel strategiczny 2 będzie realizowany za pośrednictwem następujących kierunków działań i działań zidentyfikowanych:

Kierunki działań:

1. Modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej.
2. Wspieranie rozwoju sektora gospodarki odpadami.
3. Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej i w sektorze mieszkaniowym na terenie powiatu.
4. Reelektryfikacja obszarów wiejskich.
5. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną.
6. Wspieranie „zielonego” budownictwa na terenie powiatu.

Działania zidentyfikowane:

1. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych i kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu.
2. Poprawa efektywności energetycznej w budynkach na terenie powiatu.
3. Przebudowa ujęcia wody w Trzaskach.
4. Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w m. Tupadły, Łojewo, Dziennice, Cieślin.
5. Budowa instalacji do przetwarzania odpadów na składowisku w Giebni.
6. Rekultywacja wysypiska odpadów w m. Karczyn oraz Latkowo.
7. Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne - obręb geodezyjny Stanomin.
8. Zakup niskoemisyjnych autobusów komunikacji miejskiej z rozbudową inteligentnego systemu transportowego w Inowrocławiu.
9. Likwidacja płyt azbestowych z pokryć dachowych na budynkach komunalnych i indywidualnych na terenie powiatu.
10. Budowa gminnych i indywidualnych oczyszczalni ścieków na terenie gmin.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 2. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego na terenie powiatu oraz wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną.

OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – INFRASTRUKTURA OCHRONY ŚRODOWISKA

LP.	Działanie zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Budowa i modernizacja sieci wodociągowych i kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżety Gmin, środki zewnętrzne	2014-2020
2.	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach na terenie powiatu	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżety Gmin, środki prywatne, środki zewnętrzne	2014-2020
3.	Przebudowa ujęcia wody w Trzaskach	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	PWiK Sp. z o. o., środki zewnętrzne	2015-2016
4.	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w m. Tupadły, Łojewo, Dziennice, Cieślin	Gmina Inowrocław	Budżet Gminy Inowrocław, środki zewnętrzne	2015-2020
5.	Budowa instalacji do przetwarzania odpadów na składowisku w Giebni	Przedsiębiorstwo Usług Gminnych Sp. z o.o. w Pakości	Budżet Gminy Pakość, budżet spółki komunalnej, środki zewnętrzne	2016-2018
6.	Rekultywacja wysypiska odpadów w m. Karczyn oraz Latkowo	Gmina Inowrocław	Budżet Gminy Inowrocław, środki zewnętrzne	2015-2020
7.	Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne - obręb geodezyjny Stanomin	Gmina Dąbrowa Biskupia	Budżet Gminy Dąbrowa Biskupia, środki zewnętrzne	2014-2015
8.	Zakup niskoemisyjnych autobusów komunikacji miejskiej z rozbudową inteligentnego systemu transportowego w Inowrocławiu	Miasto Inowrocław	Budżet miasta Inowrocławia, MPK Sp. z o. o., środki zewnętrzne	2014-2020
9.	Likwidacja płyt azbestowych z pokryć dachowych na budynkach	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżety Gmin, środki prywatne, środki	Do 2020 r.

	komunalnych i indywidualnych na terenie powiatu		z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	
10.	Budowa gminnych i indywidualnych oczyszczalni ścieków na terenie gmin	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżety Gmin, środki zewnętrzne	2014-2020

CEL STRATEGICZNY 3.

Zwiększenie dostępności do nowoczesnych technologii informacyjno-telekomunikacyjnych na terenie powiatu.

Cel strategiczny jest odpowiedzią na zidentyfikowane bariery rozwojowe w obszarze społeczeństwa informacyjnego na terenie powiatu inowrocławskiego, jaką jest m.in. stosunkowo niska dostępność do szerokopasmowego Internetu. Zaproponowane w ramach celu strategicznego działania służą zwiększeniu dostępności do nowoczesnych technologii informacyjno-telekomunikacyjnych oraz ich jakości na terenie powiatu inowrocławskiego. Zwiększenie dostępności do Internetu oraz usług teleinformatycznych przyczyni się docelowo do zmniejszenia bariery w rozwoju społeczeństwa informacyjnego, w tym w sięganiu do światowych zasobów informacji, rozwoju innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy, a także rozwoju usług publicznych oferowanych drogą elektroniczną.

W ramach zaproponowanych kierunków działań zakłada się poprawę kompetencji cyfrowych, rozumianych jako zespół umiejętności warunkujących efektywne korzystanie z mediów elektronicznych wśród mieszkańców, zwiększenie aktywności i jakości korzystania z usług teleinformatycznych. Działania te wpłyną na zmniejszenie deficytu kompetencji cyfrowych w sferze publicznej, a także na poprawę aktywności korzystania z usług elektronicznych na obszarze powiatu.

Wyzwaniem w rozwoju społeczeństwa informacyjnego na terenie powiatu jest zwiększenie dostępu do elektronicznych usług publicznych. Statystyki w tym zakresie, szczególnie badania Eurostatu wskazują, iż zaledwie 21% Polaków korzysta z e-usług publicznych w obszarze e-administracji⁶. Proponowanym zadaniem w tym zakresie jest uruchomienie portalu internetowego, który stanowić będzie integralną część strony internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu. Portal elektroniczny ułatwi kontakt w relacjach administracja-biznes oraz administracja-obywatel i będzie zawierał następujące funkcje:

1. Platforma e-learningowa. Platforma oferująca szereg szkoleń z zakresu rynku pracy (np. szkolenie ABC Przedsiębiorczości, tworzenie dokumentów aplikacyjnych itp.), które można byłoby kończyć testem sprawdzającym wiedzę. Po zakończeniu szkolenia użytkownik miałby możliwość wydrukowania zaświadczenia potwierdzającego odbyte i zakończone z pozytywnym wynikiem szkolenie.

⁶ Główny Urząd Statystyczny, Społeczeństwo informacyjne w Polsce 2014.

2. Kreatory dokumentów dla zalogowanych użytkowników. Narzędzia dające możliwość wypełniania, drukowania i przesyłania z poziomu przeglądarki internetowej wniosków składanych przez klientów PUP w Inowrocławiu.
3. Kreator biznesplanu. Narzędzie ułatwiające sporządzenie biznesplanu osobom bezrobotnym aplikującym o wsparcie finansowe za pośrednictwem PUP w Inowrocławiu. Pozwalałoby ono również na podstawie określonych czynników dokonać oceny rentowności przedsięwzięcia.
4. Baza firm. Narzędzie pozwalające na stworzenie bazy firm zarejestrowanych w powiecie inowrocławskim.

Ważnym kierunkiem rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest zmniejszenie wykluczenia cyfrowego na terenie powiatu, w szczególności wśród seniorów, osób niepełnosprawnych, a także osób zamieszkujących tereny wiejskie. Planuje się zapewnienie dostępu do nowoczesnych technologii komunikacyjno-informacyjnych dla mieszkańców domów pomocy społecznej na terenie powiatu jako elementu integracji społecznej i rozszerzenia dotychczasowej oferty programowej.

Koniecznym jest wspieranie działań na rzecz tworzenia otoczenia sprzyjającego rozwojowi e-medycyny, e-kultury, e-nauki i systemów informacji przestrzennej, co przełoży się na podniesienie efektywności działań administracji samorządowej oraz jakości usług publicznych (m.in. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów). Działaniem zidentyfikowanym w tym zakresie jest realizowany od 2009 r. projekt pn. „Infostrada Kujaw i Pomorza –usługi w zakresie e-Administracji i Informacji Przestrzennej”, w ramach którego wdrożone zostaną standardy pracy nowoczesnego urzędu, oparte o platformę elektroniczną, na której świadczone są usługi publiczne dla obywateli i przedsiębiorstw oraz projekt pn. „Uzupełnienie ewidencji gruntów i budynków, dystrybucja zbioru danych o działkach, budynkach i lokalach na terenie województwa kujawsko pomorskiego jako elementy infrastruktury przestrzennej”. Komplementarnym do obecnie realizowanych projektów w obszarze społeczeństwa informacyjnego jest zadanie pn. „Budowa światłowodowej infrastruktury teleinformatycznej łączącej wybrane powiatowe jednostki publiczne z wojewódzką siecią szerokopasmową”.

W dalszym ciągu istnieje potrzeba kontynuowania działań służących poprawie i rozbudowie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego. Planuje się budowę zintegrowanego systemu informacji o nieruchomościach i obiektach przestrzennych celem ich udostępniania samorządom, instytucjom, i innym jednostkom prowadzącym działania inwestycyjne.

W trakcie prac nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Zarząd Powiatu Inowrocławskiego postulował m.in. utworzenie cyfrowego państwowego zasobu geodezyjnego. Nowoczesny i w pełni zinformatywowany zasób geodezyjny i kartograficzny stanowi podstawę rozwoju gospodarczego opartego na informacji o obiektach, procesach i zjawiskach istniejących lub prognozowanych, w przestrzennym odniesieniu do terenu. Działania podejmowane w zakresie informatyzacji danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego

wpływają na upowszechnienie usług i danych przestrzennych pomiędzy organami administracji publicznej oraz jednostkami i osobami fizycznymi poprzez zastosowanie nowoczesnych technologii przyczyniających się do rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Realizacja zadania polegającego na informatyzacji mapy zasadniczej prowadzonej dotychczas w postaci analogowej, przyczyni się do usprawnienia zarządzania administracyjnego i przestrzennego przy wykorzystaniu technologii informatycznych i komunikacyjnych oraz usprawni współpracę pomiędzy jednostkami realizującymi zadania publiczne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Docelowo przedsięwzięcie pozwoliłoby na zwiększanie zakresu jakości usług publicznych drogą elektroniczną poprzez zapewnienie administracji publicznej, obywatelom i przedsiębiorcom dostępu do aktualnych i kompletnych informacji o nieruchomościach gromadzonych w powiatowych rejestrach publicznych, mapy zasadniczej i sieci uzbrojenia terenu. Ponadto przyczyniłoby się do uproszczenia procedur administracyjnych, usprawnienia i podniesienia efektywności wykonywania zadań i świadczenia usług, usprawnienia procesów decyzyjnych, zapewnienia zgodności pomiędzy dokumentami określającymi zasięg prawa własności z faktycznym stanem użytkowania oraz zapewnienia bezpośredniego dostępu do zintegrowanych baz danych i obniżenia kosztów ich pozyskiwania. Proponowane działanie jest zgodne w świetle ustawy z dnia 4 marca 2010 roku o infrastrukturze informacji przestrzennej, która określa obowiązek harmonizacji i interoperacyjności zbiorów danych przestrzennych a także komplementarne z realizowanym przez Samorząd Województwa we współpracy z samorządami z terenu województwa kujawsko-pomorskiego projektem pn. „Infostrada Kujaw i Pomorza – usługi w zakresie e-Administracji i Informacji Przestrzennej” oraz wpisuje się w projekt partnerski realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 pn. „Uzupełnienie ewidencji gruntów i budynków, dystrybucja zbioru danych o działkach, budynkach i lokalach na terenie Województwa Kujawsko – Pomorskiego jako elementy infrastruktury przestrzennej”, którego Beneficjentem jest Związek Powiatów Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Działania zidentyfikowane w niniejszym celu w perspektywie długoterminowej pozwolą na poprawę poziomu i jakości życia mieszkańców i są skorelowane z działaniami m.in. w zakresie edukacji, kultury, zdrowia, pomocy społecznej, rynku pracy, bezpieczeństwa publicznego i gospodarki.

Szansą na rozbudowę i kontynuację budowy społeczeństwa informacyjnego jest nowa perspektywa finansowa UE na lata 2014-2020, której dedykowany jest Program Operacyjny Polska Cyfrowa, którego nadrzędnym celem jest wykorzystanie potencjału cyfrowego do poprawy jakości życia społeczeństwa.

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- **Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku**,
Cel Strategiczny: Innowacyjność, Kierunek działania: Rozwój sieci szerokopasmowych służących rozwojowi technologii informatycznych.

- **Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020**, Oś Priorytetowa 2 „Cyfrowy Region”, Priorytet inwestycyjny 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

- **Programem Operacyjnym Polska Cyfrowa 2020**, Oś priorytetowa I. Powszechny dostęp do szybkiego internetu, Oś priorytetowa II. E-Administracja i otwarty rząd, Oś priorytetowa III. Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa.

Cel Strategiczny 3 będzie realizowany za pośrednictwem następujących kierunków działań i działań zidentyfikowanych:

Kierunki działań:

1. Poprawa kompetencji cyfrowych mieszkańców powiatu.
2. Zwiększenie dostępności do Internetu, w tym w szczególności wśród mieszkańców terenów wiejskich.
3. Zwiększenie aktywności i jakości korzystania z usług teleinformatycznych na terenie powiatu.
4. Zwiększenie dostępu do elektronicznych usług publicznych na terenie powiatu.
5. Wspieranie działań na rzecz tworzenia otoczenia sprzyjającego rozwojowi e-medycyny, e-kultury, e-nauki i systemów informacji przestrzennej.
6. Poprawa efektywności zarządzania oraz upowszechniania komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów, itp.).
7. Zmniejszenie wykluczenia cyfrowego na terenie powiatu, w tym wśród seniorów, osób niepełnosprawnych.
8. Poprawa i rozbudowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.

Działania zidentyfikowane:

1. Budowa zintegrowanego systemu informacji o nieruchomościach i obiektach przestrzennych celem ich udostępniania samorządom, instytucjom, i innym jednostkom prowadzącym działania inwestycyjne.
2. Realizacja projektu pn. „Infostrada Kujaw i Pomorza – usługi w zakresie e-Administracji i Informacji Przestrzennej”.
3. Realizacja projektu pn. „Budowa światłowodowej infrastruktury teleinformatycznej łączącej wybrane powiatowe jednostki publiczne z wojewódzką siecią szerokopasmową”.
4. Realizacja projektu pn. „Uzupełnienie ewidencji gruntów i budynków, dystrybucja zbioru danych o działkach, budynkach i lokalach na terenie województwa kujawsko pomorskiego jako elementy infrastruktury przestrzennej”.
5. Uruchomienie portalu internetowego przez Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu- Elektroniczna Współpraca z Administracją.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 3. Zwiększenie dostępności do nowoczesnych technologii informacyjno-telekomunikacyjnych na terenie powiatu.

OBSZAR: Społeczeństwo Informacyjne

LP.	Działanie zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Budowa zintegrowanego systemu informacji o nieruchomościach i obiektach przestrzennych celem ich udostępniania samorządom, instytucjom, i innym jednostkom prowadzącym działania inwestycyjne	Związek Powiatów Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
2.	Realizacja projektu pn. „Infostrada Kujaw i Pomorza – usługi w zakresie e-Administracji i Informacji Przestrzennej”	Urząd Marszałkowski, Powiat Inowrocławski, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżet Województwa, Budżet Powiatu Inowrocławskiego, Budżety Gmin, środki zewnętrzne	2009-2015r.
3.	Realizacja projektu pn. „Budowa światłowodowej infrastruktury teleinformatycznej łączącej wybrane powiatowe jednostki publiczne z wojewódzką siecią szerokopasmową”	Kujawsko-Pomorska Sieć Informacyjna Sp. z o.o.	Środki Kujawsko-Pomorskiej Sieci Informacyjnej Sp. z o.o., środki partnerów projektu	Do 2020 r.
4.	Realizacja projektu pn. „Uzupełnienie ewidencji gruntów i budynków, dystrybucja zbioru danych o działkach, budynkach i lokalach na terenie województwa kujawsko-pomorskiego jako elementy infrastruktury przestrzennej”	Związek Powiatów Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	2013-2015r.
5.	Uruchomienie portalu internetowego przez Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu- Elektroniczna Współpraca z Administracją	Powiat Inowrocławski, Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu	Środki zewnętrzne	Do 2020 r.

CEL STRATEGICZNY 4.

Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańców powiatu inowrocławskiego.

Jednym z warunków zrównoważonego rozwoju, spójności wewnętrznej oraz dostępności zewnętrznej powiatu jest podejmowanie zintegrowanych działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców powiatu.

Skuteczność inicjatyw w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego wymaga współpracy, wzajemnego współdziałania samorządów, organizacji pozarządowych oraz służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych i społecznych.

Podczas prac nad Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r. wśród kierunków działań rozwoju powiatu, wskazywanych przez mieszkańców akcentowano potrzebę poprawy bezpieczeństwa publicznego i ochrony mieszkańców, w tym rozwój infrastruktury technicznej, informatycznej i łączności służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

W trakcie prac nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Zarząd Powiatu Inowrocławskiego we wspólnym stanowisku z wójtami i burmistrzami z terenu powiatu inowrocławskiego z 6 grudnia 2013 r. postulował zwiększenie wsparcia UE i udziału w całej alokacji Osi priorytetowej „Region przyjazny środowisku”, Priorytet inwestycyjny Zmiany klimatyczne, ratownictwo, co w perspektywie do 2020 r. powinno przyczynić się do poprawy organizacji systemów wczesnego reagowania i ratownictwa oraz zwiększenia liczby jednostek ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.

W ramach Celu strategicznego realizowane będą działania ukierunkowane na zapewnienie i zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu inowrocławskiego. Istotne znaczenie ma poprawa sprawności funkcjonowania służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych i społecznych w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego. Pomimo dotychczas ponoszonych nakładów w obszarze bezpieczeństwa publicznego, planuje się dalsze działania mające na celu wyposażenie i modernizację obiektów Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Inowrocławiu oraz wyposażenie Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu w pojazdy i sprzęt specjalistyczny. Zakłada się min. zakup samochodu gaśniczego ciężkiego GCBM, samochodu ratownictwa wodnego z łodzią SRw, zakup samochodu wężowego SW-3000, samochodu gaśniczego ciężkiego GCBA, samochodu gaśniczego ciężkiego GBA.

Dla zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców terenów wiejskich planowana jest budowa i remont oraz wyposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Konieczne jest również wyposażenie Powiatowego Magazynu Interwencyjnego w sprzęt specjalistyczny niezbędny do reagowania w sytuacjach kryzysowych m.in. agregaty prądotwórcze, motopompy, plandeki, namioty, koce termiczne.

Ważnym elementem w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu jest rozwój systemów monitoringu, ostrzegania i reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu. Planuje się doskonalenie systemów

powiadamiania, alarmowania i łączności poprzez realizację działań organizacyjnych, technicznych i szkoleniowych.

W ramach proponowanych kierunków działań konieczny jest także rozwój i funkcjonowanie systemów teleinformatycznych, w tym doskonalenie polityki bezpieczeństwa i ochrony infrastruktury teleinformatycznej w zakresie monitorowania i reagowania na zagrożenia.

W ramach Celu strategicznego podejmowane będą działania edukacyjne i prewencyjne skierowane do mieszkańców powiatu w zakresie bezpieczeństwa publicznego, realizowane m.in. przez Komendę Powiatową Policji w Inowrocławiu. Planuje się realizację programów ograniczania przestępczości, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Realizowany będzie również „Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego”. Ważnym elementem włączenia społecznego jest również podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa publicznego (w tym pomocy przedmedycznej) poprzez organizację, m.in. debat społecznych, które pozwolą na poznanie oczekiwań społecznych mieszkańców powiatu w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz wspólne wypracowanie katalogu rozwiązań zmierzających do wzrostu poczucia bezpieczeństwa. Integralną częścią podejmowanych działań jest współpraca i partnerstwo samorządów, służb publicznych i organizacji Trzeciego Sektora.

Zaproponowane w ramach Celu strategicznego działania są odpowiedzią na zdiagnozowane bariery rozwojowe w obszarze bezpieczeństwa publicznego, jakimi są m.in.: niewystarczające wyposażenie jednostek ochrony przeciwpożarowej w specjalistyczny sprzęt do przeciwdziałania i usuwania skutków klęsk żywiołowych, niewystarczające wyposażenie policji. Cel strategiczny koreluje także z działaniami zaproponowanymi w ramach Celu strategicznego: Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu poprzez zwiększenie dostępności i rodzajów świadczonych usług oraz zapewnienie wysokiej jakości usług medycznych dostosowanych do obecnych i prognozowanych trendów demograficznych i epidemiologicznych, w tym z działaniem zidentyfikowanym, jakim jest Utworzenie Izby Wytrzeźwień wraz z nowoczesnym Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Interwencji Kryzysowej.

Dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego konieczna jest także dalsza poprawa bezpieczeństwa drogowego na terenie powiatu. Planuje się działania mające na celu poprawę stanu technicznego dróg powiatowych i gminnych na terenie powiatu, uzupełnienie oświetlenia ulicznego, szczególnie doświetlenie przejść dla pieszych oraz przejazdów dla rowerów na terenie powiatu, budowę obwodnic miast powiatu oraz podejmowanie skierowanych do mieszkańców działań prewencyjnych w obszarze bezpieczeństwa publicznego.

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- **Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku**,
Cel Strategiczny: Bezpieczeństwo Kierunek: Rozwój systemów monitoringu, ostrzegania i reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, Poprawa sprawności funkcjonowania służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb

publicznych i społecznych bezpieczeństwa życia i mienia, Wzmacnianie i promowanie postaw obywatelskich.

- **Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020**, Oś Priorytetowa 4 Region przyjazny środowisku Cel tematyczny 5 Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem Priorytet Inwestycyjny 5b Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami,
- **Strategią Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022**, Cel 4 Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa Priorytet 4.1. Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego.

Cel Strategiczny 4 będzie realizowany za pośrednictwem następujących kierunków działań i działań zidentyfikowanych:

Kierunki działań:

1. Rozwój systemów monitoringu, ostrzegania i reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu.
2. Poprawa sprawności funkcjonowania służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych i społecznych w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego.
3. Doskonalenie systemów powiadamiania, alarmowania i łączności poprzez realizację działań organizacyjnych, technicznych i szkoleniowych.
4. Rozwój i funkcjonowanie systemów teleinformatycznych, w tym doskonalenie polityki bezpieczeństwa i ochrony infrastruktury teleinformatycznej.
5. Ujednolicenie systemów łączności i przekazywania danych.
6. Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

Działania zidentyfikowane:

1. Dopuszczenie w pojazdy i sprzęt oraz modernizacja obiektów Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Inowrocławiu.
2. Dopuszczenie Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu w pojazdy i sprzęt specjalistyczny.
3. Budowa i remont jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie powiatu.
4. Dopuszczenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie powiatu.
5. Uzupełnienie oświetlenia ulicznego, szczególnie doświetlenie przejść dla pieszych oraz przejazdów dla rowerów na terenie powiatu.
6. Rozbudowa systemów monitoringu i powiadamiania o zagrożeniach bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu.
7. Dopuszczenie powiatowego Magazynu Interwencyjnego w sprzęt specjalistyczny konieczny do reagowania w sytuacjach kryzysowych.

8. Prowadzenie działań profilaktycznych w ramach „Powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego”.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 4. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańców powiatu inowrocławskiego.

OBSZAR: BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

LP.	Działanie zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Doposażenie w pojazdy i sprzęt oraz modernizacja obiektów Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Inowrocławiu	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu	Środki Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie, środki Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu, Budżet Powiatu Inowrocławskiego	2015-2020
2.	Doposażenie Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu w pojazdy i sprzęt specjalistyczny	Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu	Budżet Państwa, Budżet Powiatu Inowrocławskiego	2015-2020
3.	Budowa i remont jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie powiatu	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżety Gmin, środki zewnętrzne	2015-2020
4.	Doposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie powiatu	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżety Gmin, środki zewnętrzne	2015-2020
5.	Uzupełnienie oświetlenia ulicznego, szczególnie doświetlenie przejść dla pieszych oraz przejazdów dla rowerów na terenie powiatu	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżety Gmin, środki zewnętrzne	2014-2020
6.	Rozbudowa systemów monitoringu i powiadamiania o zagrożeniach bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżety Gmin, środki zewnętrzne	2014-2020

7.	Doposażenie powiatowego Magazynu Interwencyjnego w sprzęt specjalistyczny konieczny do reagowania w sytuacjach kryzysowych	Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego	Do 2020 r.
8.	Prowadzenie działań profilaktycznych w ramach „Powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego	Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego	Do 2020 r.

PRIORYTET III: TOŻSAMOŚĆ I DZIEDZICTWO

Kultura kreuje postawy społeczne, normy moralne, etyczne i estetyczne wartości. Jest zbiorowym dobrem i dorobkiem, nagromadzonym przez dziesiątki, a nawet setki pokoleń. Kultura jest wartością warunkującą tożsamość i zachowanie dziedzictwa kulturowego, podstawowym czynnikiem rozwoju społecznego i lokalnego. Zachowanie dziedzictwa kulturowego jest jednym z czynników zrównoważonego rozwoju powiatu, co uzyskuje się przez działania na rzecz ochrony zabytków, propagowania kultury, modernizację i rozbudowę infrastruktury kulturalnej.

Kultura wraz z aktywnością kulturalną i rolą sfery kultury są istotnymi czynnikami rozwoju gospodarczego, ogólnospołecznego i stabilizacji powiatu. W miejscach o wyższym poziomie kultury, gospodarka bardziej jest rozwinięta. Wzmocnienie roli kultury powiatu ma istotny wpływ na rozwój gospodarczy, zwłaszcza pod względem wzrostu potencjału turystycznego i zatrudnienia w sferze usług turystycznych i kulturalnych. Uaktywnienie przedsiębiorczości związanej z rozwojem kultury, gospodarką i infrastrukturą turystyczną wraz z zachowaniem dziedzictwa kulturowego i rozwojem infrastruktury kulturalnej przekłada się na zwiększenie potencjału inwestycyjnego i zdolności konkurencyjnej lokalnych przedsiębiorstw. Wykorzystanie infrastruktury kulturalnej w modelach wzrostu gospodarczego jest szansą dla wykreowania powiatu jako obszaru kulturalnego, turystycznego i gospodarczego o regionalnym znaczeniu.

Kultura i dziedzictwo kulturowe kształtuje tożsamość na poziomie lokalnym i regionalnym, wpływa na integrację osób wykluczonych społecznie. Ponadto buduje spójność i solidarność społeczną, stwarzając równe szanse dla wszystkich mieszkańców i grup społecznych. Ma wpływ na zrównoważony rozwój powiatu oraz na poprawę jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń, przy zapewnieniu ochrony i zachowaniu zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego.

W ramach Priorytetu realizowane będą działania w obszarze kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego, których celem jest zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego powiatu.

Priorytet III jest komplementarny do kierunków działań zaplanowanych w ramach Priorytetu IV, Cel strategiczny 3 odnoszący się do obszaru turystyki.

Priorytet będzie realizowany poprzez następujące cele strategiczne:

CEL STRATEGICZNY 1.

Zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego powiatu.

W ramach Celu strategicznego realizowane będą działania ukierunkowane na zachowanie dla przyszłych pokoleń zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego powiatu.

Poważnym problemem kultury w Polsce jest pogarszający się stan infrastruktury, zwłaszcza zabytków. Zmniejszająca się liczba odbiorców kultury związana jest z niewystarczającymi wydatkami publicznymi i pogarszającą się sytuacją ekonomiczną wielu rodzin. Jednocześnie zwiększa się aktywność organizacji pozarządowych działających w sferze kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego, prowadzących szeroką działalność, od utrzymywania bibliotek, świetlic, po organizację koncertów, festiwali, wydarzeń artystycznych, konkursów, przedstawień.

Infrastruktura kulturalna jest znaczącym i niezbędnym elementem rozwoju kultury i oferty programowej w zakresie kultury. Jej prawidłowe funkcjonowanie służy tworzeniu, przechowywaniu, powielaniu i społecznemu upowszechnianiu dóbr kultury. Jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa i bezpośrednio zaspokaja potrzeby społeczne w dziedzinie kultury.

Dla budowania kapitału społecznego na terenie powiatu należy włączać samorządy, organizacje pozarządowe i środowiska artystyczne w przedsięwzięcia i inicjatywy nieformalne, których celem jest żywe tworzenie kultury w różnych kategoriach, takich jak literatura, sztuka, malarstwo, muzyka, architektura.

Inicjatywy podejmowane dotychczas na terenie powiatu przez lokalne instytucje kultury oraz świetlice wiejskie powinny być nadal kontynuowane. Należy podjąć działania w celu nadania lokalnym instytucjom kultury, świetlicom wiejskim wiodącej roli w procesie integrowania społeczności lokalnej i pobudzania aktywności lokalnej.

Zakłada się rozbudowę i przebudowę infrastruktury kulturalnej, jej dostosowanie do współczesnych standardów technicznych, a także oczekiwań mieszkańców, zakup i instalację systemów zabezpieczeń przeciwpożarowych i antywłamaniowych.

Planuje się utworzenie nowych lokalnych instytucji kultury, w tym Centrów Aktywności Społecznej oraz Centrów Kultury i Tradycji Kujaw na terenie powiatu, budowę interaktywnego muzeum edukacji regionalnej i historycznej w Kruszwicy, budowę domu kultury w Dąbrowie Biskupiej. Konieczna jest także rewitalizacja Pałacu Mieszczańskiego w Inowrocławiu oraz modernizacja Domu Jana Kasprowicza w Szymborzu.

Cel strategiczny zakłada także działania, których celem jest poprawa dostępności do obiektów kultury na terenie powiatu.

W Polsce istnieje duże zróżnicowanie regionalne w dostępie do kultury. Szczególnie uwidacznia się dysproporcja między dostępem do kultury mieszkańców miast i wsi oraz osób

zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy dążyć do zapewnienia zrównoważonego rozwoju, niwelowania nierówności i poprawy dostępu do obiektów i usług kulturalnych na terenie powiatu. Działaniem zidentyfikowanym jest budowa parkingu w miejscowości Płonkowo, który poprawi dostęp do Archidiecezjalnego Sanktuarium Kapłanów Męczenników w Płonkowie.

Dla zachowania dorobku kulturalnego powiatu koniecznym jest podejmowanie działań na rzecz ratowania zbiorów muzealnych oraz na rzecz konserwacji zabytków historycznych i archeologicznych.

Na terenie powiatu inowrocławskiego znajdują się cenne zabytki historyczne, ważne dla polskiej kultury, w tym budowania kolebki polskiej państwowości. Wiele z nich związanych jest z kulturą sakralną. Wymienić tu można kościoły sztuki romańskiej, np. Kolegiata w Kruszwicy, Bazylika mniejsza w Inowrocławiu, Kalwaria Pakoska z 1628 roku, zwana „Kujawską Jerozolimą” odwiedzana przez pielgrzymów, liczne kościoły drewniane, zwłaszcza kościół w Pieraniu ze słynnym obrazem Matki Boskiej. Ponadto na terenie powiatu znajdują się zabytki militarne: dwa fragmenty średniowiecznych murów obronnych w Inowrocławiu oraz tzw. „Mysia Wieża” - gotycka wieża z fragmentami murów obronnych w Kruszwicy. Wśród zabytków nieruchomych opieki konserwatorskiej wymagają także rozlokowane licznie na terenie powiatu dwory i pałace z przylegającymi do nich zabytkowymi parkami. Na wielką troskę zasługują zabytki archeologiczne, ruchome i nieruchome, znajdujące się na terenie powiatu. Ich wartość jest nieoceniona dla zachowania tożsamości mieszkańców Kujaw.

Kujawy są regionem na mapie Polski, który jest najlepiej przebadany pod względem archeologicznym i razem z sąsiadującym regionem Pałuk, znajduje się tu najwięcej w Polsce stanowisk archeologicznych. Wymienić tu należy zwłaszcza zabytki kultury sepulkralnej, najstarsze datowane z początku IV tysiąclecia p.n.e., a także liczne prehistoryczne sanktuaria, w tym w Kruszy Zamkowej, znajdujące się na obszarze antycznego protomiasta Askaukalis, odkrycia archeologiczne z okresu wpływów rzymskich w Gąskach oraz znaleziska typu stanomińskiego spod Stanomina.

Konserwacja zabytków historycznych i archeologicznych jest przejawem kultury, szacunkiem dla dorobku kulturowego dziesiątek lub setek pokoleń. Brak podejmowanych działań na rzecz konserwacji zabytków historycznych i archeologicznych na terenie powiatu skutkować może regresem kulturowym i negatywną uniformizacją, zacieraniem wartości jakie niesie ze sobą kultura. Kierunek ma duży wpływ na budowanie i umacnianie tożsamości lokalnej, zachowanie istoty dziedzictwa kulturowego, przekazywanego zgodnie z tradycją z pokolenia na pokolenie, co jest jednym z czynników zrównoważonego rozwoju powiatu.

Dla zachowania zasobów przyrodniczych i kulturowych powiatu należy podejmować działania na rzecz digitalizacji zasobów kulturalnych, w tym zbiorów muzealnych oraz zasobów przyrodniczych powiatu, m.in. obszarów chronionych, cennych obiektów przyrodniczych i kulturowych.

Połączone zdigitalizowane zasoby kulturalne i przyrodnicze mogą być udostępniane w sieciach wirtualnych, a przez to przyczynią się do zwiększenia dostępności do kultury

i będą miały wpływ na rozwój oferty turystycznej powiatu. Digitalizacja, jako nowoczesne narzędzie techniki, pozwoli na efektywne przekazywanie kultury i jej wartości kolejnym pokoleniom, w tym zachowanie ciągłości kulturowej. Służy także udokumentowaniu zasobów przyrodniczych w obliczu przeobrażeń w krajobrazie, powodowanych przez urbanizację, industrializację, zanieczyszczanie środowiska naturalnego, w tym jego degradację. Digitalizacja wspomnianych zasobów pozwoli odkryć lub docenić na nowo walory kulturalne i przyrodnicze powiatu, uchroni je przed jego zatraceniem i zapomnieniem.

Promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego jest możliwa poprzez dalszy rozwój oferty kulturalnej na terenie powiatu inowrocławskiego. Planowane jest m.in. uruchomienie ścieżki edukacyjnej promującej walory przyrodnicze Jeziora Gopło i obszaru Natura 2000, ścieżki edukacyjnej promującej walory historyczno-przyrodnicze Parku Kulturowego „Kalwaria Pakoska”, modernizacja statku wycieczkowego Rusałka w celu umożliwienia efektywnego wykorzystania dziedzictwa naturalnego Gopła, prezentacja dziedzictwa kulturowego na Półwyspie Rzępowskim. Koniecznym jest podejmowanie działań podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie znaczenia dziedzictwa przyrodniczego powiatu.

Kierunek działania: Budowanie tożsamości lokalnej i wykreowanie marki Powiatu z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych zakłada m.in. zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego oraz rozwój infrastruktury kulturalnej poprzez tworzenie zintegrowanych powiatowych produktów kultury, wzmocnienie działalności programowej instytucji artystycznych oraz zachowanie i ochronę krajobrazu wsi. Docelowo pozwoli to na zbudowanie pozytywnego wizerunku powiatu. Należy podjąć działania na rzecz opracowania spójnej koncepcji promocji powiatu w oparciu o potencjał przyrodniczy i kulturowy powiatu.

Ważnym elementem jednoczącym mieszkańców powiatu będą działania integrujące lokalną społeczność, implikujące wzrost świadomości rodzimych tradycji. Planowana jest organizacja imprez promujących tradycje kujawskie przy współpracy samorządów i organizacji pozarządowych. Zachowanie i promocja cennego dziedzictwa kulturowego Kujaw jest możliwa dzięki współdziałaniu i integracji gmin z terenu powiatu inowrocławskiego.

W perspektywie do 2020 r. , Powiat Inowrocławski dostrzegając potencjał lokalny, walory przyrodnicze, kulturowe i historyczne zamierza wypracować silną i znaczącą markę Powiatu. Wszystkie te działania przełożą się na wzrost odwiedzających nasz region turystów, co przyczyni się do zwiększenia zatrudnienia oraz zainteresowania regionem ze strony potencjalnych inwestorów, a docelowo wpłynie na rozwój gospodarczy regionu.

Szansą na rozwój dalszych zintegrowanych działań w obszarze kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego oraz dziedzictwa przyrodniczego jest nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej i realizacja partnerskich przedsięwzięć w ramach polityki terytorialnej, budowanie tożsamości regionalnej województwa z wykorzystaniem potencjału lokalnego, realizacja planowanych innowacyjnych przedsięwzięć kulturalnych w regionie a także udział organizacji pozarządowych w kultywowaniu tradycji i dziedzictwa kulturowego.

Działania zaplanowane w ramach Celu strategicznego są komplementarne do działań w ramach Priorytetu IV, Cel Strategiczny 3.

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku, Cel Strategiczny. Tożsamość i dziedzictwo; Kierunek Działania: Zachowanie oraz promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu.

- Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 4. Region przyjazny środowisku, Priorytet Inwestycyjny - 6c ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego, Priorytet Inwestycyjny - 6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.

- Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko, Cel tematyczny - 6. Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami, Priorytet inwestycyjny - 6.c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

Cel Strategiczny 1 będzie realizowany za pośrednictwem następujących kierunków działań i działań zidentyfikowanych:

Kierunki działań:

1. Rozbudowa i przebudowa infrastruktury kulturalnej na terenie powiatu.
2. Poprawa dostępności do obiektów kultury na terenie powiatu.
3. Rozwój oferty kulturalnej na terenie powiatu inowrocławskiego.
4. Podejmowanie działań na rzecz ratowania zbiorów muzealnych.
5. Podejmowanie działań na rzecz konserwacji zabytków historycznych i archeologicznych.
6. Digitalizacja zasobów kulturalnych i przyrodniczych powiatu.
7. Budowanie tożsamości lokalnej i wykreowanie marki Powiatu z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych.
8. Podejmowanie działań integrujących lokalną społeczność, implikujących wzrost świadomości rodzimych tradycji.
9. Integracja Gmin Powiatu wokół wspólnie podejmowanych przedsięwzięć kulturalnych.

Działania zidentyfikowane:

1. Rewitalizacja Pałacu Mieszczańskiego przy ul. Solankowej 33 wraz z zakupem oświetlenia zewnętrznego budynku.
2. Modernizacja Domu Rodziny Jana Kasprowicza w Szymborzu.
3. Konserwacja zbiorów muzealnych, archiwaliów, starodruków Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu.
4. Zakup i instalacja systemów zabezpieczeń przed pożarem, kradzieżą i zniszczeniem w Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu – II etap.
5. Organizacja imprez promujących kujawskie tradycje ludowe.

6. Remont dworku po Generale Sikorskim w Parchaniu.
7. Budowa domu kultury w Dąbrowie Biskupiej.
8. Utworzenie Międzypokoleniowego Centrum Kultury w Złotnikach Kujawskich promującego kulturę, tradycję i historię Powiatu Inowrocławskiego, Kujaw i Pomorza.
9. Ścieżka edukacyjna promująca walory przyrodnicze Jeziora Gopło i obszaru Natura 2000.
10. Ścieżka edukacyjna promująca walory historyczno-przyrodnicze Parku Kulturowego „Kalwaria Pakoska”.
11. Modernizacja statku wycieczkowego Rusalka w celu umożliwienia efektywnego wykorzystania dziedzictwa naturalnego Gopła.
12. Prezentacja dziedzictwa kulturowego na Półwyspie Rzepowskim.
13. Realizacja Muzeum –interaktywnego centrum edukacji historycznej i regionalnej w Kruszwicy.
14. Budowa parkingu w miejscowości Płonkowo.
15. Utworzenie Centrów Kultury i Tradycji Kujaw na terenie powiatu.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 1. Zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego powiatu.

OBSZAR: KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

LP.	Działanie zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Rewitalizacja Pałacu Mieszczańskiego przy ul. Solankowej 33 wraz z zakupem oświetlenia zewnętrznego budynku	Powiat Inowrocławski, Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
2.	Modernizacja Domu Rodziny Jana Kasprowicza w Szymborzu	Powiat Inowrocławski, Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, środki zewnętrzne	Do 2020 r.
3.	Konserwacja zbiorów muzealnych, archiwaliów, starodruków Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu	Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu	Budżet Państwa, środki zewnętrzne	Działanie ciągłe
4.	Zakup i instalacja systemów zabezpieczeń przed pożarem, kradzieżą i zniszczeniem	Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu	Środki zewnętrzne	Do 2020 r.

	w Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu – II etap			
5.	Organizacja imprez promujących kujawskie tradycje ludowe	Powiat Inowrocławski, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżet Powiatu Inowrocławskiego, Budżety Gmin	Działanie ciągłe
6.	Remont dworku po Generale Sikorskim w Parchaniu	Gmina Dąbrowa Biskupia	Budżet Gminy Dąbrowa Biskupia, środki zewnętrzne	2015-2020
7.	Budowa domu kultury w Dąbrowie Biskupiej	Gmina Dąbrowa Biskupia	Budżet Gminy Dąbrowa Biskupia, środki zewnętrzne	2017-2020
8.	Utworzenie Międzypokoleniowego Centrum Kultury w Złotnikach Kujawskich promującego kulturę, tradycję i historię Powiatu Inowrocławskiego, Kujaw i Pomorza	Gmina Złotniki Kujawskie	Budżet Gminy Złotniki Kujawskie, środki zewnętrzne	2019-2020
9.	Ścieżka edukacyjna promująca walory przyrodnicze Jeziora Gopło i obszaru Natura 2000	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2015-2020
10.	Ścieżka edukacyjna promująca walory historyczno-przyrodnicze Parku Kulturowego Kalwaria Pakoska	Gmina Pakość	Budżet Gminy Pakość, środki zewnętrzne	2016-2018
11.	Modernizacja statku wycieczkowego Rusalka w celu umożliwienia efektywnego wykorzystania dziedzictwa naturalnego Gopła	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2015-2020

12.	Prezentacja dziedzictwa kulturowego na Półwyspie Rzepowskim	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2015-2020
13.	Realizacja Muzeum – interaktywnego centrum edukacji historycznej i regionalnej w Kruszwicy	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2015-2020
14.	Budowa parkingu w miejscowości Płonkowo	Gmina Rojewo	Środki zewnętrzne	2016-2017
15.	Utworzenie Centrów Kultury i Tradycji Kujaw na terenie powiatu	Fundacja Ekspert-Kujawy w Inowrocławiu	Środki zewnętrzne	2015-2020

PRIORYTET IV. KONKURENCYJNA OTWARTA NA WYZWANIA GOSPODARKA

Budowa konkurencyjnej, otwartej na wyzwania gospodarki jest możliwa dzięki zintegrowanym działaniom w obszarze rynku pracy, turystyki oraz gospodarki.

Konkurencyjność powiatu należy zbudować w oparciu o infrastrukturę materialną i zasoby ludzkie.

Realizacja działań prorozwojowych oznacza potrzebę kontynuacji prowadzonych inwestycji i realizacji zintegrowanych działań przy wsparciu środków własnych i Unii Europejskiej, zgodnie z założeniami polityki terytorialnej, w tym również ukierunkowanych na budowę i wykorzystanie kapitału społecznego w wykreowaniu przewag konkurencyjnych.

Budowa lokalnej gospodarki w oparciu o lokalne specjalizacje, w tym m.in. silny sektor rolno-spożywczy oraz wykorzystanie potencjału lokalnego kluczowych branż przemysłu i turystyki uzdrowiskowej są skorelowane z działaniami w obszarze edukacji. Tworzenie kadr dla rozwoju lokalnych specjalizacji jest możliwe dzięki powiązaniu lokalnej gospodarki z edukacją i jej dostosowanie do potrzeb rynku pracy i zapotrzebowania lokalnych pracodawców. Kluczowe jest podejmowanie działań na rzecz opracowania systemu stypendialnego umożliwiającego wykształcenie kadr dla rozwoju gospodarczego powiatu.

W ramach priorytetu podejmowane będą działania istotne dla rozwoju i wzrostu innowacyjności kluczowych branż przemysłu, w tym sektora rolno-spożywczego, chemicznego, usługowego, metalowego, meblarskiego. Ważnym elementem rozwoju lokalnej gospodarki jest rozwój rolnictwa, promocja produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego. Dla wzmocnienia konkurencyjności sektora MŚP, istotna jest reelektryfikacja obszarów wiejskich, a także wsparcie działalności gospodarczej bazującej na odnawialnych źródłach energii (OZE). Warunkiem rozwoju przedsiębiorczości jest tworzenie spójnego zagospodarowania przestrzennego.

Budowa konkurencyjnej gospodarki to tworzenie klimatu inwestycyjnego, powiązanie z rozwojem społeczeństwa informacyjnego, pozyskiwanie inwestorów, promocja terenów inwestycyjnych, dalszy rozwój rolnictwa, w tym realizacja systemu nawodnień i małej retencji.

Lokalna gospodarka otwarta na wyzwania to także kształtowanie postaw przedsiębiorczych, w tym tworzenie lokalnych inkubatorów przedsiębiorczości.

W obszarze Rynku pracy podejmowane będą działania przyczyniające się do wzrostu zatrudnienia i aktywizacji zawodowej mieszkańców powiatu, w tym osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, nieaktywnych zawodowo, kobiet, osób 50+ oraz osób do 30 roku życia. Istotnym jest wykorzystanie potencjału tzw. srebrnej gospodarki. Konieczna jest współpraca, wzajemne współdziałanie instytucji lokalnych i regionalnych oraz wsparcie i uwzględnianie potencjału podmiotów ekonomii społecznej, w tym spółdzielni socjalnych.

Nieodłącznym elementem aktywizacji rozwoju gospodarczego jest turystyka. Według Raportu Ministerstwa Turystyki za 2014 r., europejska gospodarka turystyczna stanowi 5 % PKB UE. Dla porównania sektor turystyki w Polsce jest źródłem 6 % PKB, co stanowi potencjał, który należy wykorzystać.

Wyzwaniem jest wykorzystanie w budowie gospodarki potencjału lokalnej turystyki, walorów przyrodniczych i kulturowych, tworzenie infrastruktury turystycznej, rozszerzenie oferty programowej, rozwój turystyki uzdrowiskowej, agroturystyki, turystyki historycznej oraz wykorzystanie potencjału szlaków turystycznych na terenie powiatu inowrocławskiego.

Priorytet IV jest komplementarny do działań w Prioryecie I, II oraz III.

Priorytet IV będzie realizowany za pośrednictwem następujących celów strategicznych:

CEL STRATEGICZNY 1.

Wzrost zatrudnienia i aktywizacja zawodowa mieszkańców powiatu.

Utrzymujące się wysokie bezrobocie w województwie kujawsko-pomorskim i w powiecie jest istotnym sygnałem do podjęcia zintegrowanych działań związanych z poprawą sytuacji na rynku pracy w powiecie inowrocławskim. Działania ukierunkowane zostaną na podniesienie aktywności zawodowej wśród osób bezrobotnych z terenu powiatu. Celem wszystkich działań jest aktywizacja zawodowa, zmniejszenie liczby osób bezrobotnych a także tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy na terenie powiatu

inowrocławskiego. Grupy, do których w szczególności kierowane będą działania to osoby długotrwale bezrobotne, nieaktywne zawodowo, niepełnosprawne, kobiety, osoby młode w wieku do 30 roku życia, a także osoby po 50 roku życia.

Planuje się realizację przez Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu programów mających na celu aktywizację osób bezrobotnych, podnoszenie ich kwalifikacji a także pomoc doradczą. W szczególności realizowane będą poprzez:

- poradnictwo zawodowe tj. pomoc w wyborze zawodu, planowaniu kariery, poprzez udzielanie informacji na temat możliwości kształcenia, rynku pracy, narzędzi i umiejętności niezbędnych w poszukiwaniu pracy,
- pośrednictwo pracy czyli pomoc w uzyskaniu zatrudnienia poprzez udzielanie informacji na temat aktualnych ofert pracy na lokalnym rynku,
- szkolenia podnoszące kwalifikacje osób bezrobotnych, które zwiększają szanse na znalezienie zatrudnienia,
- pomoc w podjęciu samozatrudnienia,
- staże, praktyki, stypendia, prace interwencyjne.

Ważnym elementem w realizacji celu strategicznego będą działania ukierunkowane na powstanie Lokalnych Inkubatorów Przedsiębiorczości. Ich zadaniem jest dostarczanie wiedzy na temat prowadzenia działalności gospodarczej, prowadzenie szkoleń ułatwiających założenie własnej firmy a także prowadzenie warsztatów na temat pozyskiwania funduszy.

Realizacja Celu strategicznego jest możliwa dzięki budowie sieci współpracy lokalnych na rzecz rozwoju spółdzielni socjalnych. Spółdzielnie działając w środowiskach lokalnych prowadzą działania na rzecz integracji społecznej i aktywności na rynku pracy jej członków. Ich celem jest integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z grupą, która dąży do osiągnięcia wspólnego celu, jakim jest podjęcie pracy. Członkowie spółdzielni stają się w pełni odpowiedzialni za sprawy przedsiębiorstwa, uczą się planowania, samodzielności, współpracy, zarządzania własną działalnością a także dbania o finanse. Powstanie spółdzielni socjalnych sprzyjać będzie w powrocie do życia społecznego i do aktywności zawodowej ich członków.

Kolejnym działaniem w obszarze rynku pracy będzie powstanie na terenie powiatu Centrów Kompetencji Zawodowych. Celem ich działalności jest m.in. ścisła współpraca z pracodawcami z regionu w ramach włączania w proces kształcenia przedsiębiorców, dostosowania programów nauczania szkół zawodowych, prowadzenia kursów i szkoleń związanych z nabywaniem dodatkowych kwalifikacji przez uczniów, doksztalcenia i przekwalifikowania osób dorosłych, nauczycieli oraz rozwoju współpracy szkół zawodowych z przedsiębiorcami. Centra Kompetencji Zawodowych sprzyjają ożywieniu społeczno – gospodarczemu. Prowadzą do poprawy sytuacji na rynku pracy oraz pozwalają zdobyć ich uczestnikom nowe kwalifikacje dostosowane do aktualnych wymogów rynku pracy.

Wszystkie realizowane działania sprzyjać będą poprawie sytuacji na rynku pracy w powiecie inowrocławskim. Ukierunkowane są na pobudzenie aktywności zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wsparcie w poszukiwaniu pracy oraz zmniejszenie bezrobocia

na terenie powiatu. Działania skierowane są w szczególności do osób nieaktywnych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych, kobiet oraz osób powyżej 50 roku życia i do 30 roku życia.

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- **Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku.**

Cel Strategiczny: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi. Kierunek działań: Promocja aktywności społecznej, samorozwoju i idei kształcenia przez całe życie.

- **Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020.**

Oś priorytetowa: Aktywni na rynku pracy. Priorytet inwestycyjny: 8i. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.

Oś priorytetowa: Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry. priorytet inwestycyjny: 9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie, 9v Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia. 10a Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Oś priorytetowa: Innowacyjna edukacja. Priorytet inwestycyjny: 10iv Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami. 10iii Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.

Cel Strategiczny 1 będzie realizowany za pośrednictwem następujących kierunków działań i działań zidentyfikowanych:

Kierunki działań:

1. Tworzenie nowych miejsc pracy.
2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, nieaktywnych zawodowo, kobiet, osób 50+ oraz osób do 30 roku życia.
3. Wsparcie doradczo - szkoleniowe dla osób poszukujących pracy oraz zainteresowanych otwarciem działalności gospodarczej.
4. Wsparcie animacji w zakresie tworzenia spółdzielni socjalnych oraz budowie sieci współpracy lokalnych na rzecz rozwoju spółdzielni socjalnych.

5. Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej.

Działania zidentyfikowane :

1. Realizacja przez Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu programów w zakresie zatrudnienia lub samozatrudnienia dla osób bezrobotnych, w szczególności osób młodych do 24 roku życia oraz pomiędzy 25 a 30 rokiem życia, a także dla osób powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych i kobiet.
2. Tworzenie spółdzielni socjalnych na terenie powiatu.
3. Rozwój Lokalnych Inkubatorów Przedsiębiorczości na obszarze wsparcia polityki terytorialnej.
4. Organizacja warsztatów na terenie gminy Gniewkowo dla osób zainteresowanych tworzeniem działalności gospodarczej przez MGOPS (kursy zawodowe).
5. Utworzenie Centrów Kompetencji Zawodowych na terenie powiatu.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 1. Wzrost zatrudnienia i aktywizacja zawodowa mieszkańców powiatu.

OBSZAR: RYNEK PRACY

Lp.	Działania zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Realizacja przez Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu programów w zakresie zatrudnienia lub samozatrudnienia dla osób bezrobotnych, w szczególności osób młodych do 24 roku życia oraz pomiędzy 25 a 30 rokiem życia, a także dla osób powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych i kobiet	Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu	Fundusz Pracy (FP), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	2014-2020
2.	Tworzenie spółdzielni socjalnych na terenie powiatu	Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu	FP, EFS	Do 2020 r.
3.	Rozwój Lokalnych Inkubatorów Przedsiębiorczości na obszarze wsparcia	Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu, Gminy z terenu	FP, EFS	Do 2020 r.

	polityki terytorialnej	powiatu inowrocławskiego, Organizacje pozarządowe		
4.	Organizacja warsztatów na terenie gminy Gniewkowo dla osób zainteresowanych tworzeniem działalności gospodarczej przez MGOPS (kursy zawodowe)	Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewkowie	Budżet Gminy Gniewkowo	2014-2020
5.	Utworzenie Centrów Kompetencji Zawodowych na terenie powiatu	Fundacja Ekspert-Kujawy w Inowrocławiu	Środki zewnętrzne	2015-2020

CEL STRATEGICZNY 2.

Budowa gospodarki w oparciu o lokalne specjalizacje i wykorzystanie potencjału kluczowych branż.

Kluczowym kierunkiem w obszarze gospodarki jest podjęcie działań ukierunkowanych na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej powiatu. Istotnym elementem rozwoju gospodarczego jest uporządkowanie przestrzeni inwestycyjnej. Planuje się m.in. tworzenie spójnego planu zagospodarowania przestrzennego powiatu zarówno w zakresie rozwoju mieszkalnictwa wielorodzinnego, jednorodzinnego, socjalnego jak i przedsiębiorczości. Ponadto zakłada się wspieranie przedsiębiorczości i tworzenie klimatu inwestycyjnego za pośrednictwem budowania obszarów inwestycyjnych i stref ekonomicznych. Szczególnie ważne jest tworzenie przestrzeni inwestycyjnej na obszarach wiejskich. Planuje się utworzenie strefy ekonomicznej w Starej Wsi i Rojewie, aktywizację gospodarczą związaną z funkcjonowaniem Parku Kulturowego „Kalwaria Pakoska” oraz terenów inwestycyjnych w m. Giebni. Ważnym elementem jest promocja terenów inwestycyjnych, która przyczyni się do efektywniejszego pozyskiwania inwestorów przez gminy. Istotna dla rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich jest reelektryfikacja obszarów wiejskich, która przyczyni się do podniesienia konkurencyjności rolnictwa. Zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r. opracowana zostanie regionalna koncepcja reelektryfikacji obszarów wiejskich. Dla rozwoju efektywnej gospodarki rolnej ważne jest również zapewnienie jak najlepszych warunków przyrodniczych. Na obszarach zagrożonych deficytem wody (Równina Inowrocławska) konieczny jest rozwój systemów nawodnień. Zakłada się rozwój systemów nawodnień na potrzeby rolnictwa – wykorzystującego lokalną małą retencję oraz przerzut wody z Wisły. Działania te wpłyną na ożywienie gospodarcze na obszarach wiejskich i tworzenie nowych miejsc pracy.

Istotnym kierunkiem dla rozwoju gospodarczego powiatu inowrocławskiego jest wsparcie rozwoju sektora instytucji otoczenia biznesu, w tym podjęcie działań na rzecz wsparcia

i promocji rozwiązań klastrowych w powiecie. Planuje się rozwój klastrów w kluczowych dla powiatu branżach: uzdrowiskowej, poligraficznej, budowlanej. Ważny jest również rozwój lokalnych inkubatorów przedsiębiorczości na terenie powiatu. Planowane jest także powołanie Kujawskiego Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej.

W kierunkach działań wyróżniono wsparcie kluczowych dla powiatu branż przemysłu, w tym m.in. rolno- spożywczego, chemicznego, usługowego, metalowego, meblarskiego. Konieczny jest dalszy rozwój rolnictwa, promocja regionalnej produkcji roślinnej i zwierzęcej, rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego (przechowalnie i sortownie), np. mleczarskiego. Z uwagi na duży potencjał rolnictwa dla rozwoju gospodarczego powiatu zakłada się wsparcie dla rozwoju sektora rolno-spożywczego oraz przedsiębiorczości związanej z przetwórstwem rolno-spożywczym, które mogą stać się lokalnymi specjalizacjami. Obszar powiatu stanowi zaplecze dla dobrze rozwiniętego przemysłu rolno-spożywczego. Na obszarach wiejskich występują znaczne kompleksy gleb wysokich klas bonitacyjnych, m.in. czarnych ziem. Ponadto gospodarstwa rolne należą do jednych z największych w regionie. Powiat osiąga najwyższy wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Z działalnością rolniczą związany jest Krajowy Ośrodek Badawczo-Hodowlany Gęsi w Kołudzie Wielkiej, wyłączny hodowca gęsi Białej Kołudzkiej.

Istotną rolę w rozwoju gospodarczym na terenach wiejskich odgrywać będą organizacje pozarządowe w ramach instrumentu Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS). RLKS jest jednym z instrumentów wspierających rozwój terytorialny w perspektywie finansowej 2014-2020. Celem RLKS jest zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, zwiększenie potencjału gospodarczego oraz aktywności społecznej i zawodowej na obszarach problemowych objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju (LSR).

Nieodzownym elementem budowy lokalnej gospodarki jest również współpraca z przedsiębiorstwami w zakresie dalszego rozwoju kształcenia zawodowego i dostosowania jego kierunków do aktualnych potrzeb rynku pracy. Służą temu również działania przyczyniające się do budowania postaw przedsiębiorczych.

Wsparcia wymaga także sektor turystyki. Istotne jest promowanie istniejących na terenie powiatu szlaków i tras turystycznych o charakterze międzynarodowym i krajowym. Z uwagi na duży potencjał uzdrowiskowy ważnym jest także wspieranie rozwoju turystyki uzdrowiskowej i wykorzystanie jego potencjału do budowy lokalnej gospodarki.

W ramach Celu Strategicznego zakłada się wsparcie dla działalności gospodarczej bazującej na odnawialnych źródłach energii (OZE). Istotne jest wykorzystanie korzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej. Powiat Inowrocławski znajduje się w II strefie energetycznej wiatru, tj. w warunkach korzystnych, charakteryzujących się średnioroczną prędkością wiatru 3÷4 m/s.

Działania w ramach Celu strategicznego są powiązane z działaniami w obszarze edukacji (m. in. podejmowanie działań na rzecz opracowania systemu stypendialnego umożliwiającego wykształcenie kadr dla rozwoju gospodarczego powiatu w ramach lokalnych specjalizacji), turystyki i sportu oraz infrastruktury ochrony środowiska (m.in. reelektryfikacja obszarów wiejskich, wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną).

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- **Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku**, Cel Strategiczny: Gospodarka i miejsca pracy, Kierunki działań: Rozwój przestrzeni inwestycyjnej, Rozwój przestrzeni inwestycyjnej, Rozwój infrastruktury technicznej dla potrzeb rozwoju gospodarczego, Rozwój sektora instytucji otoczenia biznesu, Rozwój gospodarczy w sektorze odnawialnych źródeł energii, Rozwój uzdrowisk i sektora związanego z poprawą stanu zdrowia, Rozwój turystyki, Rozwój eksportu, Promocja gospodarcza regionu, Rozwój i wzmocnienie współpracy oraz konkurencyjności międzynarodowej.
- **Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020**, Oś Priorytetowa 1 Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu, Cel tematyczny 1 Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji, Cel tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR).
- **Programem Operacyjnym Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020**, Oś Priorytetowa II. Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I, Oś priorytetowa II Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach.

Cel Strategiczny 2 realizowany będzie za pośrednictwem następujących kierunków działań i działań zidentyfikowanych:

Kierunki działań:

1. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej powiatu.
2. Wspieranie przedsiębiorczości i tworzenie klimatu inwestycyjnego (m.in. obszarów inwestycyjnych, stref ekonomicznych, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) w celu tworzenia nowych miejsc pracy.
3. Pozyskiwanie inwestorów przez gminy.
4. Wzmacnianie konkurencyjności sektora MŚP, w tym na obszarach wiejskich.
5. Rozwój sektora instytucji otoczenia biznesu, w tym podjęcie działań na rzecz wsparcia i promocji rozwiązań klastrowych w powiecie.
6. Rozwój lokalnych inkubatorów przedsiębiorczości.
7. Rozwój i wzrost innowacyjności kluczowych branż przemysłu, w tym m.in. rolno-spożywczego, chemicznego, usługowego, metalowego, meblarskiego jako warunek rozwoju powiatu.
8. Realizacja systemu nawodnień na potrzeby rolnictwa- wykorzystującego lokalną małą retencję oraz przerzut wody z Wisły.
9. Rozwój rolnictwa, promocja regionalnej produkcji roślinnej i zwierzęcej, rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego (przechowalnie i sortownie), np. mleczarskiego.
10. Rozwój sektora rolno-spożywczego oraz przedsiębiorczości związanej z przetwórstwem rolno-spożywczym jako lokalne specjalizacje.
11. Wsparcie działalności gospodarczej bazującej na odnawialnych źródłach energii (OZE).

12. Reelektryfikacja obszarów wiejskich jako warunek rozwoju przedsiębiorczości.
13. Tworzenie spójnego planu zagospodarowania przestrzennego powiatu jako warunku dla rozwoju mieszkalnictwa wielorodzinnego, jednorodzinnego, socjalnego oraz przedsiębiorczości.
14. Rozwój turystyki, w tym turystyki uzdrowiskowej.

Działania zidentyfikowane:

1. Powołanie Kujawskiego Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej.
2. Promocja terenów inwestycyjnych gmin powiatu.
3. Utworzenie strefy ekonomicznej w Starej Wsi i Rojewie.
4. Aktywizacja gospodarcza związana z funkcjonowaniem Parku Kulturowego „Kalwaria Pakoska” oraz terenów inwestycyjnych w m. Giebnia.
5. Rozwój klastrów w branży: uzdrowiskowej, poligraficznej, budowlanej.

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 2. Budowa gospodarki w oparciu o lokalne specjalizacje i wykorzystanie potencjału kluczowych branż.

OBSZAR: GOSPODARKA

LP.	Działanie zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Powołanie Kujawskiego Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej	Fundacja Ekspert-Kujawy w Inowrocławiu, współpraca samorządów lokalnych i lokalnych organizacji pozarządowych przy realizacji działań	Środki zewnętrzne	2014-2020
2.	Promocja terenów inwestycyjnych gmin powiatu	Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżety Gmin	Do 2020 r.
3.	Utworzenie strefy ekonomicznej w Starej Wsi i Rojewie	Gmina Rojewo	Środki zewnętrzne	2018
4.	Aktywizacja gospodarcza związana z funkcjonowaniem Parku Kulturowego „Kalwaria Pakoska” oraz terenów inwestycyjnych w m. Giebnia	Gmina Pakość	Budżet Gminy Pakość, budżety podmiotów prywatnych, środki zewnętrzne	2015-2020

5.	Rozwój klastrów w branży: uzdrowiskowej, poligraficznej, budowlanej	Instytucje otoczenia biznesu, Przedsiębiorcy, Samorządy	Środki zewnętrzne	Do 2020 r.
----	---	---	-------------------	------------

CEL STRATEGICZNY 3.

Rozwój turystyki jako element aktywizacji rozwoju gospodarczego powiatu.

Kluczowym elementem budowy potencjału lokalnej gospodarki jest turystyka.

W ramach Celu strategicznego realizowane będą działania, które w perspektywie do 2020 r. mają przyczynić się do rozwoju turystyki na terenie powiatu, w tym turystyki historycznej, uzdrowiskowej. Zaproponowane w ramach Celu strategicznego kierunki działań i działania zostaną ukierunkowane na wykorzystanie bogatych walorów historycznych, kulturowych i przyrodniczych powiatu, które warto wyeksponować.

Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w obszarze turystyki będą działania mające na celu rozbudowę infrastruktury turystycznej i agroturystycznej. Poważną barierą dostępności do obiektów turystycznych jest niewystarczająca infrastruktura turystyczna, m.in. parkingi, miejsca postojowe oraz sanitariaty. Realizacja kompleksowych działań w tym zakresie pozwoli na zwiększenie dostępu do oferty turystycznej na terenie powiatu inowrocławskiego.

Dla wzbogacenia oferty turystycznej powiatu kluczowe znaczenie mają następujące działania: promowanie oraz turystyczne wykorzystanie obiektu archeologicznego „Askaukalis” w Kruszy Zamkowej oraz Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie, kontynuacja prac wykopaliskowych w Gąskach oraz przygotowanie prezentacji i promocji miejsc wykopalisk a także wykorzystanie potencjału akwenów wodnych, w tym budowa przystani wodnej nad Jeziorem Pakoskim w m. Jankowo, budowa infrastruktury żeglarskiej na Jeziorze Gopło.

Powiat Inowrocławski, a zwłaszcza Krusza Zamkowa są miejscem pradziejowych i średniowiecznych praktyk kulturowych. Stanowisko w Kruszy Zamkowej znajdujące się nad dolną Smiernią wpadającą do Noteci przy granicy z Inowrocławiem jest nadzwyczaj wyjątkowym miejscem archeologicznym, jako że pełniło funkcję miejsca rytualnego z obrzędami pogrzebowymi począwszy od końca IV tysiąclecia przed naszą erą do XIII wieku n.e. Na uwagę w nim zasługują dwa grobowce Kultury Amfor Kulistych z młodszych okresów neolitu, datowanych na okres ok. 3190 r. p.n.e. +/- 140 lat i 2380 r. p.n.e. +/- 35 lat, co uwzględnia możliwość wielofazowości procesu tworzenia grobowca. Odkryto tam pochówek zwierzęcy dokonany w wykopie o długości 4,8 i szerokości 1,9 metra z dnem przykrytym dwoma blokami kamiennymi. Zawierał ceramiczne przedmioty ofiarne: misę przykrywającą ognisko, amforę czterouszną oraz przesłik dwustożkowaty a następnie przysypany został ziemią formując kopiec zabezpieczony na rubieżach kamieniami. Obrzęd ten odczytywać należy jako formujące się cechy „tożsamości systemu”, gdyż zwyczaj obrzędów z udziałem ofiar zwierzęcych odprawianych w obrębie osad znany był w środowisku społeczeństw Kultury Późnej Ceramiki Wstęgowej dopiero w oddalonej

Kotlinie Karpackiej. Ponadto znajdują się tam dwa artefakty Kultury Pucharów Lejkowatych: tzw. grobowiec bezkomorowy typu kujawskiego o długości ponad 13 metrów zaliczany do tzw. „tupadleńskiego mikroregionu megalitycznego” oraz grobowiec grupy radziejowskiej. Obiekty typu pierwszego wznoszone były na Kujawach od ok. 3600 lat p.n.e. do 2770 r. +/- 110 lat p.n.e. Grobowiec w Kruszy Zamkowej zaliczyć należy do najstarszego z tych okresów na podstawie chronologii osadnictwa na czarnych ziemiach Wysoczyzny Kujawskiej.

Najciekawsze odkrycie pochodzi z późnego podokresu lateńskiego – najpóźniej z I w. p.n.e. i obejmuje sanktuarium zawierające m.in. 3-metrowy precyzyjnie wykonany kamienny ołtarz ofiarny z kamienną posadzką pokrytą licznymi rytami o nierozpoznanym znaczeniu oraz kamienne stele, ustawiane w półokręgach, służące celom obrzędowym.⁷

Działaniem zidentyfikowanym w obszarze turystyki jest Udrożnienie Rzeki Noteć i Kanału Górmonoteckiego z Pakości do Kruszwicy (odcinkowo). Pogłębienie dna rzeki – usunięcie osadów mulastych i zanieczyszczeń oraz zagradzających dno odpadów, pozwoli na bezpieczne poruszanie się jachtów i statków pasażerskich, w tym na zwiększenie ruchu turystycznego.

Dla rozwoju turystyki jako elementu aktywizacji rozwoju gospodarczego i budowy tożsamości lokalnej ważna jest promocja i oznakowanie szlaków turystycznych na terenie powiatu inowrocławskiego. Planuje się działania, które przyczynią się do promowania Szlaku Jana Kasprowicza, Stanisława Przybyszewskiego i Szlaku Gen. Władysława Sikorskiego jak również Szlaku Piastowskiego na terenie powiatu inowrocławskiego z uwzględnieniem Kruszwicy, Inowrocławia, Pakości i Gniewkowa. Przebiegające przez powiat inowrocławski szlaki turystyczne, m.in. Szlak Piastowski, Szlak Św. Jakuba, czerwony Szlak Zielonej Strugi, Szlak Turystyczny Powstania Wielkopolskiego stanowią niewątpliwą atut Powiatu, który może zostać wykorzystany do wykreowania wizerunku Powiatu i budowy tożsamości lokalnej oraz rozwoju turystyki historycznej. Szlaki turystyczne przebiegające przez powiat inowrocławski stwarzają dogodne warunki także do rozwoju turystyki aktywnej.

Kierunkiem działań w obszarze turystyki jest rozwój turystyki uzdrowiskowej oraz agroturystyki. Na terenie powiatu działa obecnie osiem gospodarstw agroturystycznych. Konieczne jest podejmowanie działań organizacyjnych i finansowych, które pozwolą zwiększyć bazę agroturystyczną w atrakcyjnych miejscach powiatu.

Powiat Inowrocławski to również silny sektor uzdrowiskowy z bogatą bazą zabiegową, noclegową, gastronomiczną oraz z wykwalifikowanym personelem. Dalszy rozwój turystyki, w tym turystyki uzdrowiskowej ma istotne znaczenie dla budowy konkurencyjnej otwartej na wyzwania gospodarki w ramach Celu strategicznego 2.

Kluczowym elementem rozwoju sektora turystyki i wykorzystania jego potencjału do rozwoju gospodarki jest rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna. Lokalizacja na terenie powiatu 8 obiektów hotelowych oraz 43 baz gastronomicznych wydaje się niewystarczająca dla rozwoju potencjału turystyki. Konieczny jest jej dalszy rozwój oraz utworzenie kompleksowej bazy informacji o miejscach noclegowo-gastronomicznych.

⁷Praca zbiorowa pod redakcją Aleksandry Cofty-Broniewskiej, op. cit.

Działania zaproponowane jako zidentyfikowane mają docelowo przyczynić się do zwiększenia ruchu turystycznego, rozwoju bazy hotelowej i agroturystycznej oraz gastronomicznej.

Rozwój i promocja produktów turystycznych istotnych dla rozwoju gospodarczego powiatu możliwe będą poprzez współpracę z podmiotami oferującymi produkty turystyczne w trakcie organizacji lub uczestnictwa w przedsięwzięciach o charakterze masowym.

Wszystkie zaproponowane w Celu strategicznym działania powinny skupić się na wyeksponowaniu i wykorzystaniu potencjału lokalnego zarówno historycznego, kulturowego jak i przyrodniczego.

Działania zaproponowane w Celu strategicznym 3 są komplementarne do działań w obszarze kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego i powinny przyczynić się do budowy tożsamości „małej ojczyzny”.

Dla dalszego rozwoju turystyki na terenie powiatu konieczne jest wyeksponowanie oraz wykorzystanie bogatego potencjału historycznego, kulturowego i przyrodniczego. Na terenie powiatu inowrocławskiego zlokalizowane są cenne zabytki architektury sakralnej, w tym „Kalwaria Pakoska”. Powiat Inowrocławski to także duży potencjał przyrodniczy, m.in.: Ostoja Nadgoplańska, Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Balczewskich a także akwenty wodne, które stanowią potencjał do rozwoju turystyki. Planuje się m.in. promowanie oraz turystyczne wykorzystanie Parku Kulturowego „Kalwaria Pakoska” na terenie gminy Pakość oraz powiatu inowrocławskiego.

Konieczna jest także kontynuacja działań rewitalizacyjnych miast i obszarów wiejskich na terenie powiatu. W perspektywie finansowej UE na lata 2007-2013 środki europejskie stanowiły główny instrument wsparcia dla działań rewitalizacyjnych. Kontynuacja dotychczas działań pozwoli na zachowanie ich trwałości oraz podejmowanie kolejnych działań istotnych dla rozwoju turystyki. Kierunek ten zostanie zrealizowany dzięki zidentyfikowanym działaniom, m.in. rewitalizacji starej części miasta Kruszwicy i Gniewkowa, rewitalizacji Parku Wolności w Gniewkowie poprzez budowę centrum rekreacyjno-sportowego – amfiteatr oraz rozbudowa stadionu im. M. Teppera; zagospodarowanie zielonej przestrzeni.

Szansą dla rozwoju turystyki są dostępność środków europejskich na realizację zadań z zakresu turystyki, w tym na agroturystykę, budowa marki województwa kujawsko-pomorskiego oraz opracowanie kompleksowej bazy informacji o miejscach noclegowo-gastronomicznych.

Działania w ramach Celu są komplementarne do działań w Priorytecie III, Cel strategiczny 1.

Zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego powiatu.

Cel Strategiczny jest spójny z następującymi dokumentami strategicznymi i programowymi:

- **Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku**,
Cel Strategiczny: Gospodarka i miejsca pracy, Kierunek Działania - Rozwój turystyki.

- **Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020**, Oś Priorytetowa 11- Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, Priorytet Inwestycyjny - 9vi Strategii rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność.

- **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko**, Cel tematyczny - 6. Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami, Priorytet inwestycyjny - 6.iii Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.

Cel Strategiczny 3 realizowany będzie za pośrednictwem następujących kierunków działań i działań zidentyfikowanych:

Kierunki działań:

1. Rozbudowa infrastruktury turystycznej i agroturystycznej.
2. Poszerzenie i promocja oferty turystycznej na terenie powiatu.
3. Promocja i oznakowanie szlaków turystycznych na terenie powiatu inowrocławskiego.
4. Rozwój turystyki uzdrowiskowej, agroturystyki, turystyki historycznej.
5. Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej.
6. Rozwój i promocja produktów turystycznych istotnych dla rozwoju gospodarczego powiatu.
7. Wyeksponowanie i wykorzystanie dla rozwoju turystyki potencjału lokalnego (m.in. Pakości, Kruszwicy, Gniewkowa).
8. Kontynuacja działań rewitalizacyjnych miast i obszarów wiejskich na terenie powiatu.

Działania zidentyfikowane:

1. Promowanie Szlaku Jana Kasprowicza, Stanisława Przybyszewskiego i Szlaku Gen. Władysława Sikorskiego oraz turystyczne wykorzystanie Szlaku Piastowskiego na terenie powiatu inowrocławskiego z uwzględnieniem Kruszwicy, Inowrocławia, Pakości i Gniewkowa.
2. Promowanie oraz turystyczne wykorzystanie Parku Kulturowego „Kalwaria Pakoska” na terenie gminy Pakość oraz powiatu inowrocławskiego.
3. Aktualizowanie bazy danych o atrakcjach turystycznych na stronie internetowej powiatu.
4. Współpraca z podmiotami oferującymi produkty turystyczne w trakcie organizacji lub uczestnictwa w przedsięwzięciach o charakterze masowym.
5. Rewitalizacja starej części miasta Kruszwicy.
6. Rewitalizacja starej części miasta Gniewkowa.
7. Rewitalizacja Parku Wolności w Gniewkowie poprzez budowę centrum rekreacyjno-sportowego - amfiteatr; rozbudowa stadionu im. M. Teppera; zagospodarowanie zielonej przestrzeni.
8. Kontynuacja prac wykopaliskowych w Gąskach oraz przygotowanie prezentacji i promocja miejsca wykopalisk.
9. Budowa przystani wodnej nad Jeziorem Pakoskim w m. Jankowo.
10. Budowa infrastruktury żeglarskiej na Jeziorze Gopło.

11. Promowanie oraz turystyczne wykorzystanie obiektu archeologicznego „Askaukalis” w Kruszy Zamkowej.
12. Promowanie oraz turystyczne wykorzystanie Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie.
13. Udrożnienie Rzeki Noteć i Kanału Górnonoteckiego z Pakości do Kruszwicy (odcinkowo).

RAMY REALIZACJI Strategii

CEL STRATEGICZNY 3. Rozwój turystyki jako element aktywizacji rozwoju gospodarczego powiatu.

OBSZAR TURYSTYKA

LP.	Działanie zidentyfikowane	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Promowanie szlaku Jana Kasprowicza, Stanisława Przybyszewskiego i szlaku Gen. Władysława Sikorskiego oraz turystyczne wykorzystanie Szlaku Piastowskiego na terenie powiatu inowrocławskiego z uwzględnieniem Kruszwicy, Inowrocławia, Pakości i Gniewkowa	Gmina Pakość, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżet Gminy Pakość, Budżety Gmin, środki zewnętrzne	2015-2020
2.	Promowanie oraz turystyczne wykorzystanie Parku Kulturowego „Kalwaria Pakoska” na terenie gminy Pakość oraz powiatu inowrocławskiego	Gmina Pakość, Gminy z terenu powiatu inowrocławskiego	Budżet Gminy Pakość, Budżety Gmin, środki zewnętrzne	2015-2020
3.	Aktualizowanie bazy danych o atrakcjach turystycznych na stronie internetowej powiatu	Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego	Działanie ciągłe
4.	Współpraca z podmiotami oferującymi produkty turystyczne w trakcie	Powiat Inowrocławski	Budżet Powiatu Inowrocławskiego	Działanie ciągłe

	organizacji lub uczestnictwa w przedsięwzięciach o charakterze masowym			
5.	Rewitalizacja starej części miasta Kruszwicy	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2015-2020
6.	Rewitalizacja starej części miasta Gniewkowa	Gmina Gniewkowo	Budżet Gminy Gniewkowo, środki zewnętrzne	2014-2020
7.	Rewitalizacja Parku Wolności w Gniewkowie poprzez budowę centrum rekreacyjno-sportowego - amfiteatr; rozbudowa stadionu im. M. Teppera; zagospodarowanie zielonej przestrzeni	Gmina Gniewkowo	Budżet Gminy Gniewkowo, środki zewnętrzne, środki WFOŚiGW	2014-2020
8.	Kontynuacja prac wykopaliskowych w Gąskach oraz przygotowanie prezentacji i promocja miejsca wykopalisk	Gmina Gniewkowo	Budżet Gminy Gniewkowo, środki zewnętrzne	2014-2020
9.	Budowa przystani wodnej nad Jeziorem Pakoskim w m. Jankowo	Gmina Pakość	Budżet Gminy Pakość, środki zewnętrzne	2015-2020
10.	Budowa infrastruktury żeglarskiej na Jeziorze Gopło	Gmina Kruszwica	Budżet Gminy Kruszwica, środki zewnętrzne	2015-2020
11.	Promowanie oraz turystyczne wykorzystanie obiektu archeologicznego „Askaukalis” w Kruszy Zamkowej	Gmina Inowrocław	Budżet Gminy Inowrocław, środki zewnętrzne	Działanie ciągłe
12.	Promowanie oraz turystyczne wykorzystanie Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie	Gmina Inowrocław	Budżet Gminy Inowrocław, środki zewnętrzne	Działanie ciągłe
13.	Udrożnienie Rzeki Noteć i Kanału Górnonoteckiego	Regionalny Zarząd Gospodarki	Budżet Państwa, środki zewnętrzne	Do 2020 r.

	z Pakości do Kruszwicy (odcinkowo)	Wodnej w Poznaniu Zarząd Zlewni Noteci w Bydgoszczy		
--	---------------------------------------	---	--	--

ROZDZIAŁ V. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII.

Pomyślna realizacja Strategii wymaga zaangażowania zarówno władz krajowych, regionalnych, lokalnych jak i mieszkańców. Dzięki ustanowieniu dialogu między władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi określone priorytety staną się bliższe obywatelom.

Skuteczne wdrożenie Strategii ma ogromne znaczenie dla osiągnięcia trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Realizacja działań ujętych w Strategii leży w gestii podmiotów odpowiedzialnych za ich wdrożenie, jako wnioskodawców zadań inwestycyjnych zaplanowanych w niniejszym dokumencie.

Zgodnie z przyjętą metodologią Strategii, katalog działań zidentyfikowanych ma charakter otwarty. Oznacza to możliwość zgłaszania nowych zadań przez wnioskodawców w trybie ciągłym na podstawie tzw. karty zadania- propozycji przedsięwzięcia do Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do 2020 r.

Proces monitorowania Strategii będzie prowadzony przez Grupę Roboczą ds. Monitorowania i Ewaluacji Strategii. Do jej zadań będzie należało:

- bieżące monitorowanie priorytetów i celów strategicznych oraz działań zidentyfikowanych;
- rekomendowanie zmian w Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do 2020 r.
- współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za wdrażanie poszczególnych działań.

Monitorowanie Strategii będzie prowadzone w sposób systematyczny na dwóch poziomach w oparciu o zestaw tzw. wskaźników bazowych:

- I poziom- Priorytetów i Celów Strategicznych - raz na dwa lata;
- II poziom- Działań zidentyfikowanych- cyklicznie, co roku na podstawie Informacji podmiotów odpowiedzialnych za wdrożenie na temat postępu realizacji działań.

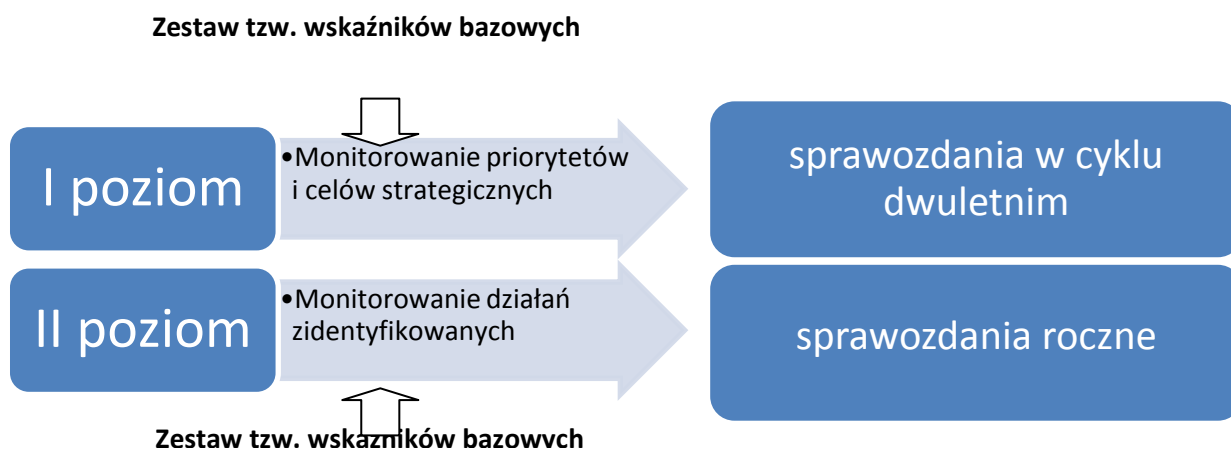
Działania, którym nadano status zidentyfikowany będą monitorowane corocznie z uwzględnieniem oceny ich postępu rzeczowego i finansowego.

Źródłem weryfikacji i oceny realizacji priorytetów i celów strategicznych będą sprawozdania sporządzane w cyklu dwuletnim z realizacji Strategii w zakresie Priorytetów i Celów Strategicznych, przedkładane Radzie Powiatu Inowrocławskiego przez Zarząd Powiatu Inowrocławskiego.

Ocena działań zidentyfikowanych będzie prowadzona na podstawie sprawozdania rocznego z realizacji działań ujętych w Strategii, przedkładanego Radzie Powiatu Inowrocławskiego przez Zarząd Powiatu Inowrocławskiego.

Weryfikacja priorytetów, celów strategicznych i działań będzie odbywała się w oparciu o zestaw tzw. wskaźników bazowych, które stanowią wybrane wskaźniki spójne, m.in. ze wskaźnikami Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r. oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Ich źródłem będą m.in.: dostępne dane Głównego Urzędu Statystycznego, raporty szczebla krajowego, regionalnego oraz lokalnego, informacje systemu programowania i monitorowania polityki rozwoju Strateg a także informacje podmiotów odpowiedzialnych za wdrożenie działań.

Monitorowanie Strategii

Źródło: Opracowanie Biura Rozwoju i Inicjatyw Europejskich Starostwa Powiatowego w Inowrocławiu.

Poniżej przedstawiono zestaw wskaźników bazowych planowanych w ramach poszczególnych Priorytetów i Celów Strategicznych.

PRIORYTET I

Cel Strategiczny 1.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Osoby korzystające ze świadczeń na 10 tys. ludności	os.	GUS/ BDL – Ochrona zdrowia i opieka społeczna
2.	Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mieszkańców	szt.	GUS/ BDL – Ochrona zdrowia i opieka społeczna
3.	Liczba wybudowanych/ rozbudowanych/ przebudowanych	szt.	Informacja podmiotu

	obiektów infrastruktury ochrony zdrowia		odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
4.	Liczba uruchomionych poradni	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
5.	Liczba zakupionego sprzętu/aparatury medycznej	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
6.	Liczba zrealizowanych programów promocji zdrowia i profilaktyki na terenie powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
7.	Liczba osób objętych zrealizowanymi programami promocji zdrowia i profilaktyki na terenie powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

Cel Strategiczny 2.

LP	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	GUS-BDL-Ochrona zdrowia i opieka społeczna
2.	Indeks zagrożenia ubóstwem	liczba	Główny Urząd Statystyczny
3.	Liczba wybudowanych/przebudowanych/rozbudowanych obiektów infrastruktury pomocy społecznej	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
4.	Liczba obiektów infrastruktury pomocy społecznej przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

5.	Liczba utworzonych Centrów Aktywności Społecznej na terenie powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
6.	Liczba projektów zrealizowanych w obszarze pomocy społecznej	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
7.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów zrealizowanych w obszarze pomocy społecznej	os.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

Cel Strategiczny 3.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	%	GUS-BDL- Wychowanie przedszkolne – wskaźniki – Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym
2.	Uśrednione wyniki egzaminów gimnazjalnych w części humanistycznej, matematyczno-przyrodniczej oraz językowej	pkt.	Centralna Komisja Egzaminacyjna
3.	Zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe wśród uczniów ZSZ	%	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
4.	Liczba utworzonych ośrodków egzaminacyjnych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
5.	Liczba wyposażonej bazy dydaktycznej, w tym informatycznej szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

6.	Liczba uczniów szkół oraz osób dorosłych, którzy podnieśli kompetencje kluczowe	os.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
7.	Liczba zorganizowanych praktyk i staży dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu we współpracy z pracodawcami	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
8.	Liczba szkół ponadgimnazjalnych i pracodawców, którzy wypracowali model współpracy w celu dostosowania kształcenia zawodowego na terenie powiatu do potrzeb rynku pracy	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
9.	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
10.	Liczba nauczycieli, którzy podnieśli kompetencje zawodowe ukierunkowane na wykorzystanie nowoczesnych technologii	os.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
11.	Liczba wybudowanych/rozbudowanych i przebudowanych obiektów przedszkolnych	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
12.	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego powstających w ramach projektów	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
13.	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

14.	Liczba utworzonych Centrów Edukacyjnych na terenie powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
15.	Liczba uczestników zrealizowanych projektów w obszarze edukacji	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

Cel Strategiczny 4.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury sportowej	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
2.	Liczba przedsięwzięć sportowo-rekreacyjnych o ponadgminnym charakterze realizowanych na terenie powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
3.	Liczba organizacji pozarządowych realizujących przedsięwzięcia sportowe o ponadgminnym charakterze na terenie powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
4.	Liczba przedsięwzięć promujących aktywność fizyczną i zdrowy styl życia wśród mieszkańców powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
5.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach zrealizowanych projektów sportowo-rekreacyjnych	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

Cel Strategiczny 5.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Liczba organizacji pozarządowych, którym udzielono wsparcia w ramach działania Kujawskiego Inkubatora Organizacji Pozarządowych na terenie powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
2.	Liczba organizacji pozarządowych, którym udzielono doradztwa i pomocy	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

PRIORYTET II

Cel Strategiczny 1.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Długość dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni na 100km ² /na 10 tys. ludności	km	GUS/Bank Danych Lokalnych
2.	Długość ścieżek rowerowych na terenie powiatu ogółem/na 10 tys. km ² /na 10 tys. ludności	km	GUS/Bank Danych Lokalnych
3.	Liczba przebudowanych/wybudowanych dróg gminnych/powiatowych/wojewódzkich	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
4.	Długość przebudowanych/wybudowanych dróg gminnych/powiatowych/wojewódzkich	km	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
5.	Liczba wybudowanych obwodnic miast na terenie powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
6.	Długość przebudowanych/wybudowanych ścieżek rowerowych	km	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
7.	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych w zakresie transportu zbiorowego	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

8.	Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury kolejowej	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
9.	Liczba uruchomionych połączeń z powiatu inowrocławskiego do aglomeracji bydgosko-toruńskiej	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
10.	Długość przebudowanych dróg dla potrzeb inwestycyjnych	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
11.	Powierzchnia uporządkowanych i zagospodarowanych terenów dla potrzeb turystycznych	m ²	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

Cel Strategiczny 2.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej	%	GUS/Bank Danych Lokalnych
2.	Zmieszane odpady komunalne zebrane na terenie powiatu inowrocławskiego	tony	GUS/Bank Danych Lokalnych
3.	Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	%	GUS/Bank Danych Lokalnych
4.	Długość nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	km	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
5.	Liczba obiektów objętych termomodernizacją	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
6.	Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów termo modernizacyjnych	MWh/rok	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
7.	Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenek siarki, tlenki azotu, pyły, dwutlenek węgla	tony/rok	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
8.	Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

9.	Liczba wybudowanych gminnych oczyszczalni ścieków	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
10.	Liczba wybudowanych indywidualnych oczyszczalni ścieków	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
11.	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych zakładów zagospodarowywania odpadów	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
12.	Liczba zakupionych niskoemisyjnych autobusów komunikacji miejskiej	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
13.	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
14.	Liczba zrealizowanych projektów/ inicjatyw w zakresie wsparcia „zielonej gospodarki” oraz wsparcia przejścia na gospodarkę niskoemisyjną	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

Cel Strategiczny 3.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu	%	GUS, BDL
2.	Liczba uruchomionych rejestrów/modułów w systemie	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
3.	Liczba uruchomionych portali internetowych	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
4.	Liczba zrealizowanych projektów w obszarze społeczeństwa informacyjnego	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

5.	Liczba odbiorców zrealizowanych projektów w obszarze społeczeństwa informacyjnego	os.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
----	---	-----	--

Cel Strategiczny 4.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Liczba zakupionego specjalistycznego sprzętu/pojazdów w zakresie bezpieczeństwa publicznego	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
2.	Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych jednostek ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych i społecznych w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
3.	Liczba zrealizowanych programów prewencyjnych w obszarze bezpieczeństwa publicznego	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
4.	Liczba osób objętych programami prewencyjnymi w obszarze bezpieczeństwa publicznego	os.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
5.	Liczba zorganizowanych debat społecznych w zakresie bezpieczeństwa publicznego	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
6.	Liczba uczestników debat społecznych w zakresie bezpieczeństwa publicznego	os.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
7.	Liczba wdrożonych systemów monitoringu i powiadamiania o zagrożeniach bezpieczeństwa i porządku publicznego	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

PRIORYTET III.

Cel Strategiczny 1.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego objętych wsparciem	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
2.	Liczba doposażonych obiektów dziedzictwa kulturowego	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
3.	Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
4.	Liczba zorganizowanych imprez promujących kujawskie tradycje ludowe	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
5.	Liczba zbiorów muzealnych, archiwaliów, starodruków poddanych konserwacji w ramach projektu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
6.	Długość wybudowanych ścieżek edukacyjnych	km	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
7.	Liczba usług udostępnionych on-line	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

8.	Liczba osób korzystających z obiektów, zasobów kultury objętych wsparciem	os.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
9.	Liczba miejsc parkingowych utworzonych w ramach projektów	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

PRIORYTET IV.

Cel Strategiczny 1.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Stopa bezrobocia rejestrowanego	%	GUS-BDL
2.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	GUS-BDL
3.	Liczba pracujących ogółem	os.	GUS-Rocznik statystyczny Woj. K-P
4.	Udział bezrobotnych w wieku 25-34 w ludności w tym wieku	%	WUP/GUS-BDL
5.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w ogólnej liczbie bezrobotnych	%	WUP/GUS-BDL Rynek pracy- Bezrobocie- Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy i płci
6.	Udział bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 55 lat i więcej	%	GUS-BDL
7.	Liczba projektów zrealizowanych w obszarze: Rynek pracy	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
8.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów zrealizowanych w obszarze: Rynek pracy	os.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

9.	Liczba utworzonych spółdzielni socjalnych na terenie powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
10.	Liczba powstałych Lokalnych Inkubatorów Przedsiębiorczości na terenie powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
11.	Liczba utworzonych Centrów Kompetencji Zawodowych na terenie powiatu	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

Cel Strategiczny 2.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie powiatu inowrocławskiego	szt.	GUS/Bank Danych Lokalnych
2.	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców na terenie powiatu inowrocławskiego (wskaźnik przedsiębiorczości)	szt.	GUS/Bank Danych Lokalnych
3.	Powierzchnia zasiewów zbóż i upraw przemysłowych na terenie powiatu inowrocławskiego	ha	GUS/Bank Danych Lokalnych
4.	Liczba utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
5.	Liczba utworzonych stref ekonomicznych	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
6.	Liczba wspartych terenów inwestycyjnych	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
7.	Liczba wspartych klastrów	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

Cel Strategiczny 3.

LP.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
1.	Turystyczne obiekty noclegowe – udzielone noclegi na 1000 ludności	liczba	GUS – BDL – Turystyka – wskaźnik – Turystyczne obiekty noclegowe
2.	Liczba kuracjuszy leczenia stacjonarnego w zakładach uzdrowiskowych	os.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
3.	Liczba osób korzystających ze szlaków turystycznych	os.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
4.	Liczba osób zwiedzających obiekty turystyczne objęte wsparciem w ramach projektów	os.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
5.	Liczba aktualizacji bazy danych o atrakcjach turystycznych	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
6.	Liczba przeprowadzonych przedsięwzięć we współpracy z podmiotami oferującymi produkty turystyczne	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
7.	Liczba zrewitalizowanych obszarów miejskich i wiejskich	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
8.	Liczba promowanych obiektów turystycznych	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
9.	Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej	szt.	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania

10.	Długość odcinka udroźnionej rzeki	km	Informacja podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie nt. postępu realizacji działania
-----	-----------------------------------	----	--

*środki zewnętrzne: środki krajowe (m.in. budżetu państwa, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Funduszu Pracy), środki europejskie (Unii Europejskiej, Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego EOG, europejskich programów edukacyjnych: Comenius+).

Opracowanie: Biuro Rozwoju i Inicjatyw Europejskich Starostwa Powiatowego w Inowrocławiu.

KIEROWNIK
Biuro Rozwoju i Inicjatyw Europejskich
Joanna Kuchta
Joanna Kuchta

BIBLIOGRAFIA

1. Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2013 roku, Materiał na konferencję prasową w dniu 30 stycznia 2014 r., GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
2. Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy, http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/L_podst_inf_o_rozwoju_dem_pl_do_2013.pdf
3. Zdrowie i Ochrona Zdrowia w 2011 r., GUS, Warszawa 2012.
4. Główny Urząd Statystyczny, Społeczeństwo informacyjne w Polsce 2014.
5. Praca zbiorowa pod redakcją Aleksandry Cofty-Broniewskiej „Miejsce pradziejowych i średniowiecznych praktyk kultowych w Kruszy Zamkowej”, Studia i materiały do dziejów Kujaw, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Seria Archeologia nr 35, Poznań 1989 r.; Cofta-Broniewska Aleksandra, Koško Aleksander, Historia pierwotna społeczeństw Kujaw, Prace Wydziału Nauk Humanistycznych, Seria C, nr 25, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Poznań 1982 r.
6. Karty zadań – propozycje przedsięwzięć zgłoszonych do Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do 2020 r.
7. Ankiety mieszkańców zgłoszone w ramach tzw. „skrzynki pomysłów” podczas prac trwających nad Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r. na terenie powiatu inowrocławskiego.
8. Stanowisko Zarządu Powiatu Inowrocławskiego oraz Wójtów i Burmistrzów z terenu powiatu inowrocławskiego z 13 listopada 2012 r. w sprawie projektu Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r.
9. Stanowisko Zarządu Powiatu Inowrocławskiego oraz Wójtów i Burmistrzów z terenu powiatu inowrocławskiego z 17 października 2013 r. w sprawie propozycji do Kontraktu Terytorialnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.
10. Stanowisko Zarządu Powiatu Inowrocławskiego oraz Wójtów i Burmistrzów z terenu powiatu inowrocławskiego z 6 grudnia 2013 r. w sprawie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.